

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΡΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Επιμέλεια-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας-Χρόνος 21^{ος}-Τεύχος

80

Περιεχόμενα:

- Αχαριστία και αχαριστίες Ελλήνων
- Δημιουργοί του Θεάτρου μας
- Πνευματικοί ηγέτες και σκηνοθέτες
- Ο Σχολάρχης Δημήτρης Ροντήρης
- Άγγελος Τερζάκης και Αιμίλιος Βεάκης
- Για τον κορυφαίο Δάσκαλο
- Ο Ροντήρης για τον Βεάκη
- Ελληνική Ποίηση
- Γαξιδιωτική Λογοτεχνία
- Εντυπώσεις και κρίσεις από τη Βρετανία
- Νότες και μνήμες από την Εθν. Αντίσταση
- Θεσσαλικές μορφές του Αγώνα
- Γιμητικό στο Μίλτο Κουντουρά
- Δημήτρης Κατσικογιάννης
- Κώστας Τσιγάρας και Ν. Γκότσης
- Αντιστασιακά διηγήματα
- Ο Μύθος του Ανταίου
- Πεζοί ρυθμοί
- Φιλοσοφικά ερανήματα
- Κριτική Λογοτεχνίας
- Με το σφυρί στα καμώματα
- Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα
- Δεκάδες αποκαλυπτικά και μαχητικά σχόλια
- Με την πειθώ των αριθμών
- Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»
- Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα

«Όταν διαβάζεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγελλείς για τα στραβά και τ' άδικα· ή θερμή υποστήριξη για τα σωστά και τα δίκια, είναι σαν ν' ακούς τη φωνή του Γάλλου (ιδρυτικού παράγοντα του Σοσιαλισμού) Ζαν Ζωρές, και ικανοποιείσαι μαθαίνοντας την αλήθεια για το χτύπημα του κακού... Ο Λ. Μάλαμας απομυθοποιεί και ξεσκεπάζει, ικανοποιεί κι ενθουσιάζει, με τις 50 αυτοτελείς δημιουργίες του: στην ποίηση, το διήγημα, το μυθιστόρημα, το θέατρο, ή την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, τη δημοσιογραφία...»

Άγγελος Δόξας

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

	Σελίδα
<u>Επιφυλλίδα</u>	
Η Αχαριστία και αχαριστίες Ελλήνων: Λ. Μάλαμα	65
<u>Τιμητικά Πρωτοσέλιδα</u>	
Δημιουργοί του Θεάτρου μας Πνευματικοί ηγέτες και σκηνοθέτες Δημήτρης Ροντήρης: Θάνου Κωτσόπουλου	68
<u>Ελληνική Ποίηση</u>	
Θανάσης Ιωσ. Νικολαΐδης: Ειρήνη	74
Κούλα Κατσιγιαννή: «Βλάμικο»	74
Γιάννης Καραβίδας: Καθημερινό	74
Χριστούλα Βαρβέρη: Οι αζευγάροι	74
Χριστόφορος Κυριακού: Διο ποιήματα .	75
Γιώργος Δ. Κουλούκης: Διο ποιήματα	75
Κώστας Αγγελίδης: Πόλη μου	75
Στάθης Πανταζίδης: Γιατί: ή συνομιλία μ' ένα κοιλί	76
Πάνος Τσούκας: Πορτρέτο κόρης	76
Στεφάνια Καλού: Ακινήσια	76
Τάκης Νατσούλης: Διο ποιήματα	76
Μάνθος Σκαργιώτης: Δημοσία δαπάνη ..	77
Αίτσα Καβάκου-Στρατηγού: Φοβέρα	77
Μίνα Πέτρου - Βενετσιάνου: Τα τρένα	77
Νίκος Γιουρουκέλης: Κουβέντες που κανείς δεν ακούει	77
Γιάννης Μπεθάνης: Ο Δρόμος μας	78
<u>Για την τέχνη του λόγου</u>	
Παλιοί Ρώσοι συγγραφείς	78
<u>Ταξιδιωτική Λογοτεχνία</u>	
Εντυπώσεις και κρίσεις από τη Βρετανία: Λ. Μάλαμα	79
<u>Τιμητικά από την Εθν. Αντίσταση</u>	
Δημήτρης Ροντογιάννης: Διο τσοπανόπουλα	84
Δήμος Βότσικας: Ένα ηρωικό σαμποτάζ στο Χάνι Δελβινάκι	87
Γιώργος Μανάφας: Το διάσελο Τρικάλων στον Αγώνα	88
Λάμπρος Μάλαμας: Για τον Κ. Τσιγάρα τον Δημ. Κατσικογιάννη και Ν. Γκότση .	90
Πάνος Φούντας: Σε δυο σταυραετούς της Εύβοιας	91
Ανδρέας Τσώνης: Καπεταν-Δημουλάκης	91
<u>Πεζογραφία</u>	
Βασίλης Περσεΐδης: Ο μύθος του Ανταίου	92
Σταύρος Μοσχολιός: Μέρες του 1988 ..	93

Βασίλης Τερτίκης: Περιπλάνηση στον αηηλό δρόμο	93
Σταύρος Γιωβάννης: Ο φυγάς	94
Γιάννης Καργατζίδης: Αγνωμοσύνη	94
Γιώργος Πακαστάμος: Ο Ντούτρα τα βιβλία και το γράμμα της Αλεξάνδρας	94
Αφρούλα Κανάκη-Πασχαλίδη: Μίλτος Κουντουράς	94

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία:

Κρίνονται από τον Λάμπρο Μάλαμα
οι: Ταξιάρχης Ζαγγανάς, Λευτέρης Κιντζον
δης, Βασίλης Χρ. Ζιωγάνας

Με το σφυρί στα καμώματα

101

(Σχόλια του Άλκη Φωτεινού)

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

106

(Σχόλια του Στέλιου Κεντη)

Με την κειθώ των αριθμών

123

Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»

123

Πνευματικά και

καλλιτεχνικά γεγονότα

129

Αναγγελίες Βιβλίων

129

«ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

-Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης

Λάμπρος Μάλαμας

Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο:

Ανεξαρτησίας 188 - Γιάννινα

Ταχ. Τομέας 454.44

Τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 600
Χρονιάτικη συνδρομή 2.400

Ιδρύματα - Δήμοι 8.000

Φιλική κατά προαίρεση

Εξωτερικού δολάρια 30

Υψηλή - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο.
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργασίες.
Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Ελεύθερο Πνεύμα

Ερευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική

Ιδρυτής-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική
Περίοδος
Χρόνος 21^{ος}
Τόμος 10^{ος}
Τεύχος 80
Καλοκαίρι 1991

Επιφυλλίδα

Η Αχαριστία και αχαριστίες Ελλήνων

Του Λάμπρου Μάλαμα

Οι αρχαίοι μας φιλόσοφοι που καταύγασαν με τόσα πνευματικά φώτα τους πολιτισμένους λαούς του κόσμου, μισούσαν περισσότερο τους αχάριστους και τους κόλακες, από τους ψεύτες, τους κλέφτες και τους φονιάδες. Γιατί, πολλές φορές, οι αχάριστοι, πληγώνουν, μειώνουν και εκτοκτώνουν ηθικά τον άνθρωπο, που έχει διάθεση και συνείδηση για καλά έργα. Με αφοριστικά λόγια, στιγματίζουν την αχαριστία και τον αχάριστο, οι σοφοί δάσκαλοι της αρχαιότητας.

Ο Κλεόβουλος ο Λίνδιος, τον χαρακτηρίζει και τον παρομοιάζει με τούτ' τα λόγια:

«Ο αχάριστος άνθρωπος είναι τρύπιο αιθάρι. Δέχεται όλες τις ευεργεσίες, αλλά, τις χύνει στο κενό».

Όσα λοιπόν κι αν του δώσεις, τίποτα δεν κρατάει και τ' όποιο καλό, δεν το αναγνωρίζει. Κι άλλοτε κάνει πως δεν το θυμάται.

Η αχαριστία είναι, η χάρη που δεν ανταποδίδεται. Είναι μια σύνδρομη στάση με διαφοράς για το επιτελεσμένο καλό, κι εντ' αυτού, συχνά απόδοση κακού. Σέρνεται από γενιά σε γενιά. Αποκαλύπτει την ελαφρότητα, την ασυνειδησία. Σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις... «αντί του μάνα βολή».

Οι ευεργετημένοι γίνονται επιλήσμονες και αγνώμονες της ευεργεσίας.

Η αχαριστία, είναι ένα αθεράπευτο κακό φαρμακερό, που η πίκρα του ελαφρώνει, μόνο με την υπομονή και τη μεγαλοθυμία. Καθώς και στην παρηγόρη λαϊκή παροιμία «κάνε το καλό και ρίχτο στο γιγάλω».

Ο Θεόφραστος έλεγε: «Η αχαριστία είναι προδοσία μπροστά στον άνθρωπο και στην ανθρωπότητα». Είναι η αχάριστη θα λέγαμε συμπεριφορά, η αντίδοτη προς τον αγαθοδότη. Είναι αδιαντροπιά, που μετατρέπεται σε απάθεια και περιφρόνηση προς κάθε καλοσύνη, κι απογοητεύει, αποκαρδιώνει ψυχόρμητα που διαθέτουν βούληση και ζήλο για καλοπροαίρετες ατομικές, ομαδικές και κοινόφελες πράξεις.

Ο αχάριστος δεν αισθάνεται την υποχρέωση, να ικανοποιήσει και ν' ανταμείψει ανάλογα, έστω και με την πρέπουσα ηθική δικαίωση, τον χαριτοδότη, το χαριστή του. Εκείνος που δεν ανταποδίνει τη χάρη που δέχεται, γίνεται στοιχείο αφιλότιμο κι αντικοινωνικό.

«Αγαθοποιείτε και δανείζετε, μηδεμίαν απολαβήν ελπίζοντες» παροτρύνει κι ο Απόστολος Λουκάς, έχοντας γι' αυτή την παραίνεση ρεαλισμό κι επίγνωση, πως δε θα υπάρξει ανταμοιβή.

Ο αχάριστος, δεν έχει φιλοτιμία και ανταποδοτική γενναιοδωρία. Το ψυχικό του έδαφος είναι άγονο και στείρο. Γι' αυτό και προκαλεί πίκρα και δυσμένεια.

Ο Ξενοφών στ' «Απομνημονεύματά» του, λέγει:

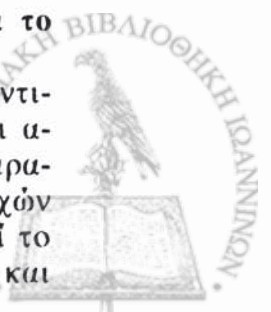
«Το αχαριστείν άδικον εστί».

Εύλογη είναι η απορία του καλλιεργημένου κι ευσυνείδητου, του ψυχικά πολιτισμένου ανθρώπου: Γιατί, ο συνάνθρωπος, να γίνεται αχάριστος και λογικά να μη κάνει το χρέος του, να ευχαριστεί, να γίνεται αρεστός, να δίνει χαρά και τόνωση, σε κάθε ηθική υποχρέωση;

Και ο Πλάτωνας στο «Συμπόσιο» στιγματίζει την αχαριστία:

«Είναι αισχρό, κακό, νοσηρό πράγμα το αχαριστείν».

Ο άνθρωπος βέβαια, είναι γεμάτος αντιφάσεις, αντινομίες, ανακολουθίες, και ασυνέπειες όσον αφορά τον ηθικό χαρακτήρα και τη σταθερή, ενάρετων αρχών βιωτική του πορεία. Εύκολα λησμονεί το καλό που δέχτηκε από τους άλλους και

πολυδύσκολα συνειδητοποιεί την ανάγκη να το ανταποδώσει.

Ο αχάριστος που δεν επιτελεί το καθήκον του και το πρόπον, απέναντι στα ευεργετικά του ωφελήματα, είναι εσωστρεφής, και διέπεται από ασυνειδησία, νοσηρό εγωισμό και κοντοφθαλμοσύνη.

Ο Στέφαν Τσβάιχ, έγραφε για την ανισορροπία των ανθρώπων και των λαών που υποβιβάζονται και σε όχλους, ότι: «Σήμερα, αν ακούτε το «ωσαννά-ωσαννά», αύριο θ' ακούσετε το «σταύρωσον-σταύρωσον».

Το βαρύ βέβαια κι ασυγχώρητο ελάττωμα της αχαριστίας, αυτή η θλιβερή υποανθρώπινη ιδιότητα, δε φυτρώνει μονάχα στο ψυχικό έδαφος των Ελλήνων. «Όλοι οι λαοί είναι ίδιοι», έλεγε ο Γκαίτε. Ορισμένοι από τους πιο δυναμικούς λαούς της υπηλίου, οι Γραικοί οι Αμερικάνοι, οι Ρώσοι, οι Ινδοί, δημιούργησαν με τις ασυγχώρητες αχαριστίες τους, τους τραγικότερους ήρωες της αρχαίας και νεώτερης ιστορίας.

Οι Ισραηλίτες με άρχοντες και δικαστές τους Ρωμαίους επιδρομείς, καταδίκασαν και θανάτωσαν τον Ιησού Χριστό.

Τα μειονεκτικά συμφύσματα από πολλές χώρες του κόσμου, στην πέρα του Ατλαντικού αφέντρα, έχουν δολοφονήσει τους καλύτερους γι' αυτούς προέδρους: Λίνκολν, Τζέφερσον, Κίνλεϋ και Κένεντι. Εξόρισαν τον μεγαλύτερο ηθοποιό του 20 αιώνα όλου του κόσμου, τον Τσάρλυ Τσάπλιν.

Στην κάλαι ποτέ χώρα των πεινασμένων και δύστιχων μουζίκων, όταν στο κλήρωμα του χρόνου επήλθε ο κορεσμός των αγαθών, και καθώς οι λαοί, άγονται και φέρονται, ακολουθώντας πάντα τους ηγήτορες, (είτε λυτρωτές, είτε προδότες) ξεγράφουν την ιστορία τους, αντί να διδαχτούν από τα λάθη των ηγετών τους, και πέφτουνε στο χάος. Γκρέμισαν από τα βάθρα τους, απαρνήθηκαν, εκδοπατήσαν κι εξοστράκισαν και τ' αγάλματα ακόμα των μεγάλων νεκρών και σωτήρων επαναστατών ηγετών τους, όπως του Λένιν κ.ά.

Οι άξιοι της μοίρας και της τυφλαμάρρας των Ινδοί, ξεκλήρισαν την πιο ευεργετική ηγετική τους οικογένεια των Γκάντι...

Αλλ' ας αφήσουμε τα ξένα παραδείγματα για τις αχαριστίες ανθρώπων και

λαών, κι ας αρκεστούμε στα δικά μας έστω και με μια μικρή αναφορά:

Εμείς οι Έλληνες, σέρνουμε, καλλιεργούμε και διαιωνίζουμε τις αχαριστίες χωρίς συναισθηματική, γνωσιολογική και ολοκληρωμένη παιδεία. Ας μας συγχωρηθεί που θ' αναφερθούμε σε ορισμένα ονόματα, από την αρχαιότητα κι ως τα χρόνια μας, που έχουν υποστεί σημαντικές και φονικές αχαριστίες, ενώ θά 'πρεπε να μη τους έδιναν τέλος τραγικό και τραγωδιακό, αλλά, να τους τιμούν με χάρητες κι ευγνωμοσύνες.

Πάντοτε οι προδοτικές δυνάμεις όρυσαν στα παρασκήνια, στα ύπουλα σκοτάδια, Έμπηγαν βαθιά το στιλέτο στις καρδιές της προόδου. Ορφάνευαν τους λαούς από τους λαμπροβόλους πνευματικούς σάρους, τους γνήσιους ταγούς και ποδηγέτες.

Τον Αριστοτέλη, ένα από τα μεγαλύτερα πνεύματα του αρχαίου κόσμου, τον κατηγορήσαν ως «άθεο», κι αναγκάστηκε να φύγει από την Αθήνα και να πεθάνει στη Χαλκίδα στα 62 του χρόνια.

Την ίδια τύχη και με την ίδια κατηγορία κι αχαριστία εξορίστηκε στη Λάμψακο, κι ο επιστημονικός και φυσικός φιλόσοφος Αναξαγόρας.

Τον διαλεκτικό και στωικό φιλόσοφο Ζήνωνα τον Ελεάτη, τονε στούμπισαν σ' ένα μεγάλο γουδί, επί τύραννου Νεάρχου.

Τον αρχιρήτορα Δημοσθένη, τον καταδίωξαν σφοδρά και για να μη πέσει στα χέρια του εχθρού, αναγκάστηκε και ήπι δηλητήριο και πέθανε.

Τον γίγαντα της επιστήμης Δημόκριτο τον είχαν ενταφιάσει 2.000 χρόνια και για να ειεργετηθεί η ανθρωπότητα, τον ξεθάψε ο Βάκων κι ο Γκασαντί.

Το Σωκράτη, το δάσκαλο του ηθικού νόμου και της ηθικής συνειδησης, τονε κότισαν το κώνιο.

Τον Κλεομένη και τον Άγη στην αρχαία Σπάρτη που είχαν εφαρμόσει το πρώτο καθεστώς της ισότητας... του κρεούργησαν μέχρι κούνια το 222 π.Χ. μετά τη μάχη της Σελασίας, ο Άρατος με το Φίλιππο.

Τον Ιωάννη Χρυσόστομο το «χρισσορήμονα», τον τιμάρησαν σκληρά και πέθανε στην εξορία το 407 μ.Χ.

Αφήνουμε τη σφαγιαστική για τους λαούς χιλιετηρίδα του Βυζαντίου, κι ερχόμαστε στο 15 αιώνα, όπου το Μάξιμο

Γραικό, το σοφό φωτιστή των Ρώσων, οι κεί δυνάστες τον φυλάκισαν, τον καταδίκασαν και τον βασάνισαν.

Τον πρώτο εθνεγέρτη Διον. Σκυλόσοφο τον πρόδωσαν, τον συνέλαβαν και τον έγδαραν ζωντανό.

Τον Μεθόδιο Ανθρακίτη, δάσκαλο του γένους που πρωτόφερε στη χώρα και το μάθημα της τριγωνομετρίας στις αρχές του 18 αιώνα, τον ταλαιπώρησαν, του σκαψαν τα συγγράμματά του και τον καταδίκασαν σε αργό θάνατο.

Τον εθναπόστολο Πατροκοσμά, τον δολοφόνησαν και τον έπνιξαν στον Άσποτοταμό κοντά στο Μπεράτι.

Τον πρωτοκήρυκα κι εθνομάρτυρα της βουλευτησίας Ρήγα Φεραίο, τον κατέδωσαν και τον στραγγάλισαν στις φυλακές.

Τον Κατσαντώνη, τον αρχηγό της Εθνικής μας Κλεφτουριάς, τον πρόδωσαν και τον θανάτωσαν με τα σφυριά στ' αμόνι, οι γύφτοι του Αλή.

Τους πρωτεργάτες και υποκινητές της Επανάστασης του Εικοσιένα, όπως τον Παπαφλέσσα, Υψηλάντη και τους άλλους, ο Γρηγόριος ο Ε' τους αφόρισε... Τον κλεφταρματολό παπα-Βλαχάβα τον διαπύμπησαν και νεκρό.

Τον Οδυσσέα Αντρούτσο τον δολοφόνησαν στην Κούλια της Ακρόπολης.

Τον Γ. Καραϊσκάκη τον δολοφόνησαν στο Φάληρο.

Τον Κολοκοτρώνη και τον Πλαπούτα τους καταδίκασαν σε θάνατο· μα οι δικαστές, Τερτσέτης και Πολυζωίδης δεν υπογράψαν την καταδίκη.

Τον Ι. Κυποδίστρια τον δολοφόνησαν. Τον τυραννοχτόνο ποιητή Ανδρέα Κάλβο τον έθαψαν εκατό χρόνια βαθιά και τον εξέθαψε σαν έργο και αξία ο Κ. Παλαμάς το 1888...

Τον Θεόφιλο Καΐρη γενναίο πολεμιστή και πρωτοδάσκαλο, μετά το '21 τον φυλάκισαν, τον σκότωσαν και το σκηνωμά του τό 'ριξαν σ' έναν ασβεστόλακο...

Τους ποιητές Σουρή και Σούτσο τους έκλεισαν φυλακή.

Το Ραμπαγά (Κλ. Τριανταφύλλου) τον έθανάτωσαν φυλακισμένο. Το μαχητικό δημοσιογράφο Καβαφάκη τον δολοφόνησαν.

Τον Ελ. Βενιζέλο των «2 Ηπείρων και 5 θαλασσών...», δυο φορές αποπειράθηκαν να τον δολοφονήσουν και δυο φορές τον αφόρισαν οι σύντεκνοι των αντιπάλων του παπιδοκράτες.

Τον μεγαλύτερο δάσκαλο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού παιδαγωγό, κοινωνιολόγο και φιλόσοφο Δ. Γληνό, τον εξόρισαν, το ίδιο και τη Ρόζα και το Γιάννη Ιμβριώτη πανεπιστημιακό δάσκαλο, τους μεταρρυθμιστές της προοδευτικής παιδείας: Παπαμαύρο, Δελμούζο, Σωτηρίου, Κουντουρά, Βάρναλη, Παρορίτη Κ. Καλαντζή-Θεσσαλό κ.ά.

Τον Θανάση Κλάρα (Βελουχιώτη) τον αυτοκτόνησαν...

Το Στέφανο Σαράφη τον δολοφόνησαν. Τον Ευρυπίδη Μπακιρτζή τον δολοφόνησαν. Αξ/κούς σαν τους Διαμαντή, Γιαννούλη, Γεωργιάδη, τους καταδίκασαν σε θάνατο. Τους Μπελογιάννη και Πλουμπίδη, ομοίως. Τους Μωραίτες καπεταναίους των απελευθερωτικών αγώνων, επίσης.

Στις ανοιχτές και ωμές δικτατορίες, εξόρισαν τα καλύτερα παλικάρια του λαού, γιατί υπηρέτησαν την πατρίδα στην Εθνική Αντίσταση· και γιατί ονειρεύτηκαν κι οραματίστηκαν μια καλύτερη Ελλάδα!...

Το Γρηγόρη Λαμπράκη, γιατρό του λαού και θρυλικό ειρηνιστή ηγέτη τον δολοφόνησαν· και πλήθος άλλους τίμιους αγωνιστές του λαού που αναλώθηκαν, θυσιάστηκαν κι ολοκαυτώθηκαν για τ' ανώτερα ανθρωπιστικά ιδανικά του.

Οι αχαριστίες των Ελλήνων απέναντι σε ηγετικά πρόσωπα, σε υπέροχα και δημιουργικά πνεύματα, δεν έχουν τελειωμό. Και ούτε ο χώρος μας επιτρέπει για πληρέστερες αναδρομικές καταγραφές.

Είθε, οι απόγονοί μας και οι μελλούμενοι, να λιγοστέψουν τις αχαριστίες, σε όσους υπηρετούν το γενικό καλό.

Λ. Μάλαμας

Τις αμαρτίες μου, παπά μου, έμαθα να τις κουβαλώ μοναχός μου. Γι' αυτό είμαι έτοιμος κάθε στιγμή να κριθώ, όπως και να πεθάνω. Μη με πολεμάτε λοιπόν, με τον αφορεσμό. Δεν είν' όπλο θεοτικό, ανθρώπινο είναι, φτιαγμένο γι' αφράτα δεσποτικά χεράκια...

Οδυσσέας Αντρούτσος

- Δε γνωρίζω από θρησκείες, μήτε σκύβω σε θεούς.
- Ο ποιητής δεν διαλέγει· πυρώνεται και πάει μπροστά.

Κωστής Παλαμάς

(Εθνικός ποιητής)

Τιμητικά πρωτοσέλιδα

Δημιουργοί του θεάτρου μας

Αναμνήσεις (Α' Τόμος)

Πνευματικοί ηγέτες

και σκηνοθέτες

Του Θάνου Κωτσόπουλου

40

Δημήτρης Ροντήρης (1899-1981)

Από τους πιο τίμιους και ατίμητους, από τους πιο φωτισμένους και μεγάλους δασκάλους του θεάτρου μας. Ηθοποιός, σκηνοθέτης και με κολλίπλευρη μόρφωση διανοηόμενος και καθηγητής, με πολλές ξένες γλώσσες κι ευρωπαϊκή μόρφωση, άριστος διδάχος της αισθητικής τέχνης του λόγου και του θεάτρου. Η περίφημη «Σχολή Ροντήρη» ανάδειξε κλειδιάδες διακεκριμένων και κορυφαίων ηθοποιών μεταπολεμικά στη χώρα μας. Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1899... Και το 1919 ήταν ηθοποιός στο «Θέατρον Ωδείου». Πρωτοεμφανίστηκε σα σκηνοθέτης με το μουσικό δράμα του Μανώλη Καλομοίρη «Το δαχτυλίδι της μάνας» στα 1928. Το 1934 ήτανε κιόλας σκηνοθέτης στο Εθνικό Θέατρο Παράλληλα, υπήρξε Γενικός Διευθυντής του, στην περίοδο 1946-50 και 1953-55. Ιδρυτής της «Ελληνικής Σκηνης» το 1950, και του «Πειραικού Θεάτρου» στα 1957. Περιόδευε κατά καιρούς με υπέροχους θιάσους σε πολλές χώρες της Ευρώπης, της Ασίας και της Αμερικής, μ' ευσυνειδήτες και αναγεννητικές σκηνοθετικές εργασίες στην αρχαία μας τραγωδία και κωμωδία. Έτσι δάξασε με το σύγχρονο ελληνικό θέατρο την πατρίδα μας στα πέρατα της οικουμένης: και δεν τιμήθηκε από καμιά πολιτεία όσο του άξιζε. Πέθανε στη γενέτειρά του, στις 20 12 81 σεμνά κι αθόρυβα και κολυπικραμένος, σαν όλα σχεδόν τα ηθικά, πνευματικά και καλλιτεχνικά αναστήματα του λαού μας. Το στερνό του χειροκρότημα ήταν σε παράσταση έργου του Β. Ρώτα «Οι Γραμματισμένοι», σε φεστιβάλ Ιθάκης.

Α. Μάλαμας

Γράφει ο Θ. Κωτσόπουλος

Ο Δημήτρης Ροντήρης πήρε στα χέρια του το Εθνικό Θέατρο, σαν πολύτιμη κληρονομιά, από τον Φώτο Πολίτη, που τον τοποθέτησε κλάι του, από την πρώτη στιγμή που ο Ροντήρης γύρισε από τη Γερμανία, όπου τελειοποίησε τις σκηνοθετικές του σπουδές, κλάι σ' έναν μεγάλο της εποχής μας σκηνοθέτη, τον Μαξ Ράινχαρτ. Ένα διάστημα είχε θητέψει κοντά σ' αυτόν και ο Φ. Πολίτης. Έτσι, και οι δυο τους είχαν τις ίδιες αφετηρίες, την ίδια τελειοποιημένη σκηνοθετική μόρφωση. Μα δεν είχαν μόνο τις ίδιες αφετηρίες στο θέατρο, ο Πολίτης κι ο Ροντήρης. Είχαν και την ίδια πίστη, σχετική με τα εθνικά μας ιδανικά: για ανίωση της πνευματικής μας ζωής, με προσήλωσή σε ό,τι μεγάλο κι αληθινό δημιούργησαν τα Γράμματα και οι τέχνες στους αιώνες: και φυσικά το θέατρο. Με τέτοιες κοινές αρχές συνεργάστηκαν τα πρώτα χρόνια στο Εθνικό Θέατρο, μέχρις ότου ο Πολίτης σταμάτησε μεσοστρατίς να πει τ' αθάνατο νερό. Μα ο συμπολεμιστής του αφού έσκυψε και τον φίλησε στο μέτωπο μ' ευλάβεια κι ευγνωμοσύνη, προχώρησε. Γύρισε, κοίταξε το Εθν. Θέατρο που του παράδωσε εκείνος, έπειτα το μακρύ δρόμο που 'χε μπροστά του: και κανείς δεν άκουσε τα λόγια της καρδιάς του. Σίγουρα θά 'ταν μια υπόσχεση στο συμπολεμιστή του και μια προτροπή στον εαυτό του, να κρατήσει την κληρονομιά του Πολίτη — μιάν εθνική κληρονομιά — στα ψηλότερα επίπεδα που ονειρεύονταν κ' οι δυό τους. Και τα κράτησε για χρόνια πολλά, τα περισσότερα της ύπαρξης του Εθν. Θεάτρου, τα πιο γόνιμα, τα πιο δοξασμένα. Η σημαία του Εθνικού — του Ρ. ουσιαστικά — ξεδιπλώθηκε κι ανέμισε πάνω απ' την Ελλάδα, πάνω απ' την Ευρώπη, πάνω κι απ' τη Βόρεια Αμερική. Κι όταν ίδρυσε το «Πειραικό Θέατρο» — καλό του κάνουν οι διώκτες του — την πήγε στη Νότιο Αμερική και στη Ρωσία.

Κάτοχος μιάς απέραντης μόρφωσης, σε βάθος πνευματικό και ψυχικό, και γνώστης των κυριωτέρων ξένων γλωσσών — (συχνά μας απάγγελνε στα ιταλικά, αποσπάσματα απ' τη «Θεία Κωμωδία» του Ντάντε: και στα γερμανικά ρόλους απ' τον Γκαίτε και τον Σίλλερ) — και κάτο-

ος μιάς τέλειας υποκριτικής τέχνης και εχθρικής, που την κατάκτησεν από νέος, παίζοντας άριστα σαν ηθοποιός, δίπλα στην Μαρίκα Κοτοπούλη και τελειοποίησε κοντά στον Ράινχαρτ. Μόλις ανέλαβε το Εθνικό, ο Ρ. φρόντισε σαν πρώτος σκηνοθέτης, να μεταδώσει όλον του τον ψυχοπνευματικό και τεχνικό πλούτο στο έμβλημα υλικό του Εθνικού. Πόθησε για το καλό του θεάτρου μας, ο ηθοποιός να γίνει το ιδανικό ον, που, με το πνεύμα του, την ψυχή του και την τεχνική του, κατορθώνει να εκφράζει την ουσία της τέχνης του θεάτρου: την αλήθεια της ζωής. Όμως για να την εκφράσει, δε φτάνει μόνο ο πόθος της ψυχής, ούτε η πνευματική καλλιέργεια. Το θέατρο είναι πράξη. Έπρεπε λοιπόν, για να γίνουμε ικανοί να πράττουμε, να μάθουμε την τεχνική του θεάτρου, που είναι το μόνο σύγχρονο μέσο, δια του οποίου θα φτάσουμε στην αντιμετώπιση μιας δουλειάς, της θεατρικής, που δεν είναι καθόλου εύκολη και δε σηκώνει προχειρότητες, ερασιτεχνισμούς, άγνοιες κι επιθυμίες χωρίς αντίκρυσμα. Γιατί, ο ηθοποιός απευθυνόμενος στο κοινό, του μεταβιβάζει ό,τι δημιουργήσαν τα μεγάλα πνεύματα του θεάτρου, με τρόπο επιβλητικό και μεγαλειώδη. Κι αλίμονο στον ηθοποιό, που θα επιχειρούσε τις μεγάλες αναβάσεις στις χορφές, χωρίς εκγύμναση· χωρίς τεχνικό εξοπλισμό. Μήτε δυό φράσεις δε θα μπορέσει να πει. Την τεχνική πρώτος ο Ρ. η δίδαξε σε μια πλειάδα νέων ηθοποιών του Εθνικού. Δίδαξε το σύστημα της αναπνοής, της τοποθέτησης της φωνής, της άρθρωσης με φθογγολογικές ασκήσεις, την ορθή προφορά της ελληνικής γλώσσας, ως την παραμικρή λεπτομέρεια. Χάρησε κάθε γνώση στον ηθοποιό, για να περιρίζεται τη φωνή του πάνω σε μουσικές κλίμακες, την έκταση και την ένταση της φωνής, δια της αναπνοής· και δεν υπήρχε υλικό της τεχνικής του ηθοποιού, που να μην το διδάξει επίμονα και υπόμονα, σχολαστικά και με πάθος. Προτού φτιάξει το υλικό με το οποίο θα εκφραζόταν, δεν τον ενδιέφεραν τα μεγαλεπίβολα σκηνοθετικά σχέδια. Άλλωστε, κι όταν έφτιαζε αυτό το υλικό και υλοποίησε τα σκηνοθετικά του οράματα, υπήρξε ουσιαστικός, αβέριτος, αληθινός, όσο κι η ίδια η ζωή. Όμως, ο Ροντήρης δεν ήταν μόνο ο πρωτομάστορας, ο μοναδικός μεθοδικός

Δημήτρης Ροντήρης

δάσκαλος, που κατάρτισε νέους και παλιούς ηθοποιούς· ήταν κι ένας πνευματικός οδηγός, σαν τον Πολίτη. Δεν έγραφε τις σκέψεις του σαν εκείνον· όμως τις έδειχνε με τις πράξεις του, και, τραβώντας μπρος, έδινε με το παράδειγμά του, τις αρετές που οφείλαμε να 'χουμε κι εμείς: ήθος, θρησκευτική προσήλωση στη δουλειά μας, πειθαρχία, σεβασμό προς όλους και προς τον εαυτό μας.

Σαν άνθρωπος ήταν ακέραιος, ηθικός, με την ευρύτερη έννοια, συνεπής στους δεσμούς, στις φιλίες, στις εκτιμήσεις του, απλός και καταδεχτικός, όπως κάθε πραγματική αξία· και είχε την κατανόηση για το προσωπικό και καλλιτεχνικό πρόβλημα που σε βασάνιζε· πράγμα που σου χάριζε σιγουριά και γαλήνη. Τα καλλιτεχνικά επιτεύγματά του, είναι τόσα πολλά και σπουδαία, που δεν είναι μπορετό στη σύντομη αυτή αναφορά μου να τα παραθέσω. Απαριθμώ μόνο όσα είχα την εξαιρετική τύχη να τα γνωρίσω, είτε σαν ηθοποιός παίζοντας κάτω από την εμπνευσμένη του καθοδήγηση, είτε να τα παρακολουθήσω σαν θεατής ή παρατηρητής στις δοκιμές:

«Βασιλικός», «Κατά φαντασίαν ασθενής», «Παπαφλέσσας», «Υπερωκεάνιο Τενάσιτ», «Πριγκίπισσα Τουραντό», «Υπηρέτης δύο Κυρίων», «Περ' απ' τον ορίζοντα», «Αρραβωνιάσματα», «Δον Κιχώτης»,

«Αυτοκράτωρ Μιχαήλ», «Πριν απ' το ηλιοβασιλέμα», «Ἐμπορος της Βενετίας», «Τρισεύγεννη», «Βασιλιάς Αἰθρ», «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», «Τρικομία», «Πρίγκιπας του Χόμπουργκ», «Ἄμλετ», «Ρουί Μπλάς», «Ριχάρδος Β΄», «Ριχάρδος Γ΄», «Ο δρόμος του ποταμού», κ' οι τραγωδίες «Ἰππόλυτος», «Ἡλέκτρα», «Πέρσες», «Μήδεια» και «Ορέστεια». Σχετικά με τον τρόπο που ανέβασε τις τραγωδίες, θέλω να προσθέσω δυο λόγια, γιατί, μήτε με τα πολλά θα μπορέσω να περιγράψω το μέγεθος της προσφοράς του, ειδικά στον τομέα του αρχαίου δράματος. Φτάνει να πω, πως, την ερμηνεία αυτή, τη θεμελίωσε πρώτος ο Ροντήρης στον τόπο μας, με τον ιδεωδέστερο τρόπο. Δηλαδή:

Αρνήθηκε τη μουσειακήν αναπαράσταση — τη ρεαλιστική και προπαντός νατουραλιστικήν ερμηνεία— γι' αυτό εκέβαλε το στυλιζάρισμα στην «όψη» της παράστασης (σύγχρονο ομοιόμορφο μακιγιάζ, κοστούμια (του Φωκά) αρχαιομορφα, αλλά, συνθετικά) σκηνικά (του Κλώνη) μ' αισθητικήν αναγωγή των αρχαίων μοτίβων. Καθώς και στην υπόκριση — αποκάλυψε τη βαθύτερη μουσικότητα του αρχαίου δράματος, κι αρνήθηκε τις τραγουδιστές «ἀριες» των πρωταγωνιστών, όπως γίνονταν στην αρχαιότητα —. Δεν αποδέχτηκε την αρχαϊζουσα μουσική, κι άφησε ελεύθερη τη μουσική συνοδεία, νά 'ναι κι αυτή μια δημιουργία του συνθέτη, φτάνει να μην αντιστρατεύεται την ατμόσφαιρα και το πνεύμα του έργου —οδήγησε την υπόκριση όσο το μέτρο το επιτρέπει, στο ύψος και το βάθος της τραγικότητας— καθιέρωσε (κατά τη γερμανική ερμηνεία) την ομαδικήν εκφορά του Λόγου (σπρίγκορ) απ' το χορό, μ' άψογην άρθρωση πάνω σε μουσικές κλίμακες (κρεσέντο και ντιμινισέντι), αλλά, έδωσε στον ομαδικό λόγο απόλυτη φυσικότητα. —Η «όψη» της παράστασης να μη στέκει φραγμός στην προσέγγιση του σύγχρονου θεατή, όπως γίνονταν πριν από κείνον, με μάσκες, κοθόρνοις, κι άλλα μη εξακριβωμένης ιστορικότητας μέσα—. Άφησε το πάθος να βγαίνει (δεν έκανε αποστασιοποίηση) στα δραματικά επεισόδια, το λυρισμό στα χορικά. Εισηγάγε πρώτος την αρχή πως, το τραγούδι στην ερμηνεία της αρχαίας τραγωδίας, πρέπει νά 'ρχεται μόνο στις κορυφώσεις του Λόγου, σαν αναγκαιότητα κι όταν ο λόγος δεν επαρκεί

για να εκφράσει το συναίσθημα κι όχι να μπαίνει οκουδήποτε και τυχαία σαν γραφικότητα, σαν-διακοσμητικό στοιχείο. Το ίδιο εφάρμοσε και στη χορευτική κίνηση, που τη στήριξε στην ανασύνθεση των παραδοσιακών χορών μας. —Μας έμαθε, στην πράξη, πως κύριος στόχος στην ερμηνεία της αρχαίας τραγωδίας, πρέπει νά 'ναι η προβολή της ουσίας της, της μορφής του κειμένου της και της υπερβατικότητάς της—. Τέλος, είπε: «όχι στην ανανέωση για την ανανέωση», και ναι στην έρευνα κι αποκάλυψη της Αλήθειας, πως κανένα ψέμα δε χωράει στην έκφραση της τραγικότητας, στην αδιάκοπη άσκηση για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αισθητικού αποτελέσματος, στο ρυθμό, στο νεύρο, στο πάθος των ερμηνευτών, στην ενότητα κι ομοιογένεια για μια δυναμική, συναρπαστική παράσταση. Με λίγα λόγια, στο φτάσιμο στην τελειότητα, μ' όλα τ' αυστηρά και γνήσια καλλιτεχνικά μέσα. Έτσι, ενορχήστρωνε τους ηθοποιούς, τους διηύθυνε σαν μοναδικός μαέστρος, ζητούσε το περίσσιο της ζωής, κι όχι την άπνοη θεατρική σύμβαση. Τον κατηγορήσαν πως εισήγαγε τη γερμανική σχολή. Μα τι υπήρχε τότε στον τόπο μας καλύτερο; Κι άλλωστε, σ' όλα του ήταν Έλληνας κι έδωσε ελληνική μορφή στην έκφραση του αρχαίου δράματος. Στις μέρες μας έπρεπε νά 'ρθουν οι γιαπωνέζοι για να μας δείξουν με μια θαυμάσια «Μήδεια», που ενθουσίασε το κοινό, πως δεν έκαναν τίποτε άλλο, παρά αυτό, ακριβώς αυτό που έκανε ο Ροντήρης. Αυτό που το θαύμασε και το ύμνησε η Ευρώπη, η Αμερική και η Ασία.

Όταν θα ευδοκήσει η ελληνική πολιτεία, να πραγματοποιηθεί το «όνειρο» του Ροντήρη, δηλαδή να ιδρυθεί το «*Ινστιτούτο Μελέτης Έρευνας κι εφαρμογής του Αρχαίου Δράματος*», εκεί, εκτός από τα μέγιστα αποτελέσματα που θα προκύψουν στο μέλλον, ο κόσμος, και ιδίως οι νέοι, θα ιδούν κατάπληχτοι το μέγεθος της προσφοράς του, που την αποδεικνύουν οι κριτικές, οι φωτογραφίες, οι σημειώσεις του ίδιου, και οι αναπτύξεις που θα γίνουν απόσους γνώρισαν ή εκτιμούν το μέγα έργο του.

Κι όμως! (Πάντα υπάρχει, δυστυχώς αυτό το θλιβερό «και όμως!»). Εκείνον τον Άνθρωπο, εκείνον τον καλλιτέχνη

εκείνον τον Ποιητή του θεάτρου, τον α-
 ρθίκτησαν. Δε θα πω ποιές σκοτεινές δυνά-
 μεις τον παραμέρισαν. (Πάντα θα υπάρ-
 ζουν, όμως, σκοτεινές δυνάμεις). Με-
 ραίει το πως, ένα τέτοιο καλλιτεχνικό κε-
 ράσιο, το άφησεν η πατρίδα μας, για
 ημιμά της, ανεκμετάλλευτο. Οι ζηλόφθο-
 νοι, οι μοχθηροί, οι κοντόφθαλμοι, ή και
 οι απλώς ανίδεοι, δε λείπουν από κανέ-
 ναν τόπο. Μα δεν πρέπει να τους αφή-
 νουμε να νικούν. Γιατί, μέσα στα έργα
 της καταστροφής τους, υπάρχουμε κι ε-
 μείς.

Λίγα απ' όσα έγραψε ο Ροντήρης

Για τον Λιμίλιο Βεάκη

«... Η καλλιτεχνική και ανθρωπιστική προ-
 σωπικότητα του μεγάλου ηθοποιού Λιμίλιου
 Βεάκη είναι χρέος όλων μας να μείνει στη
 ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου, σύμβολο,
 μεγάλο φωτεινό αστέρι που θα καταυγάζει το
 ελληνικό θεατρικό στερέωμα με τη λάμψη του,
 που δε θα σβήσει ποτέ και θα φωτίζει το
 δρόμο που θα πρέπει ν' ακολουθούν οι πραγ-
 ματικά γνήσιοι υπηρέτες της θεατρικής τέχνης,
 η δημιουργημένη θεατρική παράδοση, που, ό-
 πως γίνεται πάντα (είναι κανόνας απαράβατος
 τις όλες τις εποχές που άνθισε η θεατρική
 υποκριτική τέχνη και κάθε τέχνη), θα μεταδί-
 νεται απ' τους παλιότερους αθηνοίους τεχνίτες
 στις νεότερες γενιές, σύμβολο της αθηνοίης
 θεατρικής υποκριτικής τέχνης.

Θα προσπαθήσω να περιγράψω όσο μπορέσω
 καλύτερα την άφιαστη τέχνη αυτού του μεγά-
 ου ηθοποιού, που τη μεγαλοσύνη του δεν
 υπόρισε ως τα τώρα κανένας απ' τους όσους
 ίξιους ηθοποιούς γνώρισα στη θεατρική μου
 σταδιοδρομία να τον φτάσει ούτε στα μισά της
 τέχνης και ευσυνειδησίας του.

Οι περισσότεροι υπήρξαν, βέβαια, και ε-
 παιρέσεις αναφέρονται στο βιβλίο που γράφω
 για τη ζωή μου στο θέατρο - στόχο είχανε
 και όσοι δουλεύανε εντατικά μονάχα τη
 σταδιοδρομία, για να μην πω το βεντετισμό.
 Ξανάρχομαι στον μεγάλο Βεάκη.

Σε στιγμές έντονες, σε καταστάσεις μεγάλης
 κινή που πλημμυρίζανε τις τραγικές μορφές
 που ερμήνευε, ο ποιητικός λόγος ξεχονότανε
 σαν χείμαρρος, σύγχρονα όμως με μια κατα-
 πληκτική αρμονία περιεχόμενου και μορφής.
 Με συγκίνηση και θαυμασμό παρακολουθού-
 σε ο θεατής κάθε λέξη, κάθε κίνηση, κάθε
 έκφραση αυτού του άφραστου τεχνίτη, για να
 ξεσπάσει στο τέλος σε θύελλα από χειροκρο-
 τήματα, δίκαιη αναγνώριση στον άξιο καλλιτέ-
 χνη και στον υπέροχο ηθοποιό, που με την
 έντονη σφραγίδα της καλλιτεχνικής του προ-
 σωπικότητας τον είχε καθιλώσει, είχε δονήσει

την ψυχή του ως τα μύχιά της, του είχε προ-
 σφέρει τη σωστή καλλιτεχνική απόλαυση, που
 μονάχα μεγάλοι τεχνίτες ηθοποιοί σαν τον
 Βεάκη μπορούν να μεταδώσουν.

Και όλα αυτά, ήτανε αποτέλεσμα από κό-
 πους, αγώνες, αδιάκοπη εργασία που είχαν
 προηγηθεί, που είχε καταβάλει για να φτάσει
 στο υψηλό αυτό βαθμό απόδοσης, στο υψηλό
 αυτό καλλιτεχνικό επίτευγμα.

Ήτανε το επιστέγασμα της πίστης του, που
 προσπαθούσε να εμπνεύσει στους μαθητές του
 σαν δάσκαλος στη δραματική σχολή της Εται-
 ρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων ένας
 απ' αυτούς ήμωνα κι εγώ και δεν έπαυε να
 το τονίζει αδιάκοπα σε όλους τους κατά και-
 ρούς συνεργάτες του, μικρούς και μεγάλους:
 «Όποιος θέλει να γίνει πραγματικός τεχνίτης
 ηθοποιός, μονάχα με σκληρή, ακατάπαυστη
 δουλειά θα μπορέσει ν' αποκτήσει την πιο δύ-
 σκολη τεχνική του ηθοποιού, τα απαραίτητα
 εκφραστικά μέσα, που θα τον βοηθήσουν να
 εκπληρώσει όπως πρέπει το καθήκον του», ή-
 τανε τα λόγια που ακούγαμε απ' το στόμα του
 απ' την πρώτη επαφή μας μαζί του. Και δε
 σταμάτησε να τα επαναλαμβάνει αδιάκοπα και
 στους μαθητές του και στους ηθοποιούς και
 κύρια στους πρωτόπειρους, και όταν είχαμε
 την τύχη να είμαστε συνεργάτες μαζί του.

Την τέλεια τεχνική του την κατάχτησε έχο-
 ντας για πρότυπο τους καλύτερους ηθοποιούς
 της εποχής του παρακολουθώντας την ερμηνεία
 κάθε ρόλου και τη δουλειά που κάνανε, για ν'
 αποκτήσουν μια τόσο καλή εμπειρική τεχνική
 της υποκριτικής τέχνης. Και σημείωνε όσα
 στοιχεία, με καλή θέληση και ενδιαφέρον να
 βοηθήσουν ένα νεαρό ηθοποιό, του δίνανε και
 άρχιζε, με την παρακολούθησή τους, βέβαια,
 να εφαρμόζει ό,τι συμβουλές και στοιχεία έ-
 παιρνε για να καταρτιστεί, όσο μπορούσε κα-
 λύτερα, για ν' αποχτήσει την απαραίτητη τε-
 χνική του κατάρτιση. Έτσι με αγώνες αφάντα-
 στα σκληρούς ακολούθησε το δύσκολο, τον
 τραχύ της αρετής το δρόμο.

Χρόνια ολόκληρα προετοιμαζόταν για να
 φτάσει εκεί που έφτασε, γυρίζοντας την ελεύ-
 θερη και υπόδουλη Ελλάδα, παίζοντας έργα ό-
 λων των εποχών, μεγάλα και μικρά, όπως
 λέει και ο Πλάτωνας, και κατά προτίμηση,
 όσο μπορούσε, (ανάλογα με τις δυνατότητες
 που υπήρχαν) έργα κλασσικά. Έτσι κατάχτησε
 την ξεχωριστή, την πρώτη θέση στο Ελληνικό
 θέατρο.

Και έπαιζε κάθε είδος ρόλων, απ' τους μι-
 κρότερους ως τους μεγαλύτερους. Δεν τον εν-
 διέφερε η έκταση του ρόλου, μα η ποιότητα.
 Δεν είχε την υπερωψία του βεντετέου. Και σε
 όλους τους ρόλους η εντύπωση που δημιουρ-
 γούσε στο κοινό ήτανε καταπληκτική.

Ακόμα μου έχει μείνει ολοζώντανη η ανά-
 μνηση από το καταπληκτικό παίξιμο ενός γε-
 λωτοποιού. «(Ο) γελωτοποιός του βυσσιλιού»,

νομίζω, ήτανε ο τίτλος του έργου) — που ερμήνευσε όταν πρωτοιδρύθηκε το θέατρο της Εταιρίας των Ελλήνων Θεατρικών Σηγγραφέων και πάνω απ' όλα το γέλιο του σ' αυτό το ρόλο του γελωτοποιού. Χρόνια ολόκληρα η νεολαία και οι ξενύχτηδες της καλιάς Αθήνας το μιμόντουσαν, καθώς τριγυρούσαν αργά τις νύχτες, ύστερ' από κάποιο ξεφάντασμα, στους δρόμους της Αθήνας. Σ' όλες τις συνοικίες! Τέτοια εντύπωση και τέτοια αντίδραση του κοινού, απ' το παίξιμο ενός ηθοποιού σοβαρού θεάτρου, σπάνια θα αναφέρεται στην ιστορία του παγκόσμιου θεάτρου. Κι αυτή η επιτυχία ήτανε αποτέλεσμα της ακαταπόνητης προσπάθειάς του για να κατακτήσει την τέλεια τεχνική που απαιτεί η τέχνη του ηθοποιού.

Με τί φανατισμό, με τί πάθος δοούλεγε τον κάθε ρόλο και τον πιο μικρό, για ν' αποδώσει ό,τι καλύτερο περιείχε ο ρόλος που ερμήνευε.

Τί να πρωτοθυμηθώ από τους τόσους ρόλους που έπαιξε, την εποχή που συνεργαστήκαμε μαζί στο ελεύθερο και στο Εθνικό θέατρο! Το «Φυντανάκι» του Χορν, «Γ' αρραβωνιάσματα» του Μπόγρη, τη «Στέλλα Βιολάντη» του Ξενόπουλου, τον «Κατά φαντασίαν ασθενή» του Μολιέρου, το ρόλο του στον «Επιθεωρητή» του Γκόγκολ, το ρόλο του στο «Πριν απ' το ηλιοβασίλεμα» του Χάικπμαν, τον ρόλο του στην «Τριστέγενη» του Παλαμά, τον «Οιδίποδα Τύραννο», τον Κρέοντα στην «Αντιγόνη», τον «Οθέλλω», τον «Μάβερθ», τον «Έμπορο της Βενετίας», τον Κλαυδίο στον «Άμλετ», το γέρο Μίλλερ στην «Λοιζα Μίλλερ» του Σίλλερ, τον Τόμπη στη «Λαωδέκατη Νύχτα», το ρόλο του στον «Κοιφία της Σεβίλλης» του Μπαρσαί, τον γερο Κρης στην «Άννα Κρίστη» του Ο' Νηλ και τον «Βασιλιά Αηρ», μια απ' τις τελευταίες και μεγαλύτερες επιτυχίες του και του νεοελληνικού θεάτρου.

Ήτανε ηθοποιός με τόσο έντονη καλλιτεχνική προσωπικότητα και τέτοια τεχναστή τελειότητα, ώστε είχε αποχτήσει τη μοναδική, ανεπανάληπτη ικανότητα να προσαρμόζεται σε κάθε είδους ρόλο που ερμήνευε, διατηρώντας σύγχρονα και την προσωπικότητά του. Κι ένα μεγάλο του προσόν ήταν πως, ανάλογα με τους ρόλους, γινότανε ψηλός ή κοντός, αδύνατος ή παχύς, ευγενής άρχοντας ή αγροίκος, αβρός ή τραχύς, μαλακός ή σκληρός, καλός ή κακός, κωνηρός ή αγαθός, καταπληκτικά ευλύγιστος ή δύσκαμπτος, σύμφωνα πάντα με τις απαιτήσεις του κάθε ρόλου.

Ποιός είναι δυνατό να ξεχάσει, απ' όσους παρακολούθησαν την παράσταση του Βασιλιά Αηρ, τις στιγμές της αγωνίας του, όταν διαπίστωνε την αχαράκτηριστη αχαριστία και αστοργία που δείζανε οι κόρες του, και το καταπληκτικό ξέσπασμα της τρέλας του, τις σπαρταχτικές κραυγές του, καθώς ανέβαινε τρέχοντας, παρακυβώντας τις κολλές σκάλες της εξόδου απ' το παλάτι. Ή τα ξεφωνητά του, που

ακουγόntonουσαν και μέσα στην άγρια θιέλλα που είχε ξεσπάσει, με τις βροντές και τις αστραπές του κατασκότεινου ουρανού.

Και τι άνθρωπος! Ή καλοσύνη ξεχειλίξε απ' τα βάθη της καρδιάς του. Πλημμύριζε από αγάπη η καρδιά του πρώτα - πρώτα, φυσικά για την οικογένειά του, τη γυναίκα του και τα παιδιά του, τους φίλους του, μα και τους άξιους συνεργάτες του, ξεχωριστά τους αρχάριους, τους πιο μικρούς, που αγωνιζόντουσαν ευσυνείδητα, για να προκόψουν στην τέχνη τους. Όσο μπορούσε πάσχιζε να τους βοηθήσει από κάθε πλευρά και κύρια στην τέχνη τους.

Θα μιλήσω και για τη σεμνότητά του. Ξεχώριζε ανάμεσα σε όλους τους συναδέλφους του. Αυτονόητο για κάθε αληθινό καλλιτέχνη. Δεν υπήρξε στιγμή που να διέκρινε κανέναν απ' αυτούς που συνεργάζονταν μαζί τους, να κερνάει απ' το κρύσταλλο του ούτε καν ίχνος υπερωψίας, ακόμα και στις πιο μεγάλες του καλλιτεχνικές επιτυχίες. Το βλέμμα του γέμιζε μονόχα από λάμψη άφατης χαράς, ικανοποίησης που είχε εκπληρώσει το χρέος του στην τέχνη που λάτρευε.

Και τι ευσυνειδησία στη δουλειά του! Έδινε πρώτος το παράδειγμα της κειθαρχίας.

Αλησμόνητη θα έχει μείνει, φυσικά, η σκηνή που θ' αναφέρω αμέσως, σε όσους ήτανε παρόντες: Σε κάποια δοκιμή, όταν ανέβηκε στη Σκηνή, στις δέκα παρά πέντε, όπως σιγήθηκε, μοι' έγινε εντύπωση που δεν είδα το Βεάκη, ενώ πάντα βρισκότανε όλα τα χρόνια δέκα λεπτά πιο μπροστά απ' την έναρξη.

Στις δέκα και πέντε (10,5) και όχι στις δέκα, δίνεται το σημείο της έναρξης, γιατί είχε κάποια κουβέντα με το μηχανικό. Μάλλις αρχίζει η δοκιμή, έρχεται τρέχοντας ο οδηγός, με κλησιάζει και με ειδοποιεί πως ο Βεάκης δε βρίσκεται στο καμαρίνι του. Καλά, του λέει, δεν κειράζει. Εκείνη τη στιγμή ακούγεται ένας έντονος θόρυβος στις σκάλες και ξαφνικά εμβάλλει στη Σκηνή ο Βεάκης. Λαχανιασμένος μου ζητάει συγγνώμη για την αργοπορία του, μπαίνει ανάμεσα στους ηθοποιούς, ρωτώντας ποι' βρίσκονται στο κείμενο, του λέει ο υποβολέας τα λόγια του, γυρίζει πάλι φουριάζοντας μένα και μου ζητάει πάλι συγγνώμη, του απαντάω: μα τις λες, Αιμίλιε, επειδή άργησε πέντε λεπτά, σε παρακαλώ, ησυχάσε. Μα να άργησω στη δοκιμή, δε μου ξανάχει συμβεί. Κόκκινησα από ντροπή, να βλέπω σε τέτοια κατάσταση έναν Βεάκη, ένα μεγάλο ηθοποιό και δάσκαλό μου, να ζητάει τόσες φορές συγγνώμη, γιατί άργησε πέντε λεπτά. Και του φώναξα, σχεδόν, στην παραζάλη που βρισκόμουν: Σταμάτα, σε παρακαλώ, Αιμίλιε, γιατί, αν ξαναζητήσεις συγγνώμη, θα σηκωθώ να φύγω απ' τη δοκιμή... Συνήλθε και συνέχισε το κείμενο που είχε αρχίσει και το ρόλο του.

Αυτός ήταν ο Αιμίλιος Βεάκης.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΝΤΗΡΗΣ

Ο Βεάκης για το Ροντήρη

Ο άνθρωπος με τη χαλύβδινη θέληση, που 'κλεισε σα του τη λατρεία της Τέχνης κι έταξε φανατικά, ναδικό σκοπό της ζωής του, τον αγώνα για να άσει το Τέλειο.

Γον θυμάμαι σαν τώρα, έναν αδύνατο νευρικό έφηβο, στα 1918, που τον είχα ένα φεγγάρι μαθητή μου η λιγόζωη Δραματική Σχολή της «Εταιρείας Έλληνοθέατρο». Ένας υπερπληθωρικός εσωτερικός σμος που μάταια ζητούσε εξωτερικά μέσα για να φραστεί. Το ηφαίστειο που έβραζε μέσα του, για βρει τον κρατήρα του να ξεσπάσει, ήταν ικανό να ντρίψει ανεπανόρθωτα το αδύνατο νεανικό κορμί. Οι δραματικές του εκρήξεις με τρώμαζαν. Χρειάταν κόπος τεράστιος και μέθοδος προσεκτική και στηματική για να συμμορφωθούν και συμβαδίσουν εξωτερικά φυσικά του προσόντα με το υπερτροφικό ψυχικό του δαιμόνιο. Από την πρώτη στιγμή έσοσα τη δυνατή εσωτερική του φλόγα και του το α. Συγκρίνοντάς τον στα ξεσπάσματά του, που με ρνιαν, με το πηγαίο ταλέντο του μακαρίτη του 'γκουλα, του σύστησα ν' αφοσιωθεί στο θέατρο, μα προσέξει να συμβιβάσει μεθοδικά τη δύναμη της χικής του φωτιάς με την αδυναμία των εξωτερικών ισμάτων του, κι επειδή φυσικά δε θα μπορούσε ι ούτε θά 'ταν σωστό ν' αδυνατίσει την πρώτη, 'πριπε να δυναμώσει τα δεύτερα. Τον παρακολούτα ύστερα στο θέατρο της Μαρίκας, από το Λέλιο ως τον Πολύδωρο της Εκάβης. Είχε φτάσει στη η παλιόντας με τον εαυτό του τόσο σκληρά ίσατη ζάλη και τη λιγοθυμιά, τόσο σκληρά όσο και ρς φακίρης στην έρημο. Μα ο φανατισμός του στο ήγι της τελειότητας, ήταν τέτοιος, που δεν μποίσει να τον αφήσει να μένει ευχαριστημένος από ' εαυτό του κι ούτε η ατομική προσφορά του τρίνου του ήταν αρκετή. Έφυγε στην Ευρώπη για σπουδάσει σκηνοθεσία περιχαρικομένος μέσα στη ατική του πίστη και, σα φακίρης στην έρημο, όησι, κάθε άλλη χαρά της ζωής, νυχτοήμερα πείνος με τα μούτρα στις εντατικές, υπεράνθρωπα ιαστικές σπουδές του. Κι έτσι γύρισε: ένας φακίρ; που δοσμένος ολόψυχα στο φανατικό του όραμα την Τέχνη, δε λογαριάζει την ανθρώπινη αντοχή ν έφοδό του, για την κατόχτηση της απόλυτης τυχίας.

ώρα που το Βασιλικό Θέατρο της Ελλάδας του ρτάζει τα 20 θεατρικά του χρόνια, δεν υπάρχει ιγκη να του ευχηθώ την επιτυχία. Αυτή ξέρει να κινηγάι και να τη βρίσκει. Του εύχομαι η Θεά να να τον φυλάξει από την Ερινύα την Υπερκότη, κι εμάς... απ' αυτών.

1940

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΒΕΑΚΗΣ

Ο Άγγελος Τερζάκης για τον Α. Ροντήρη

(Απόσπασμα)

Ο πανηγυρισμός ενός ιωβηλαίου, τότε μονάχα μπορεί σημασία πλατύτερη και τότε αποχτά περιεμένο ουσιαστικό όταν, δίπλα στον περιορισμένα ιαστικό σκοπό του, αποτελεί και την αφειηρία μιν έστω και συνοπτική, έστω και κάπως πρόω, αναγωγή. Οι άνθρωποι που συνεισέφεραν την αική τους μονάδα, δηλαδή μια ζωή ολάκερη, στο ολικό έργο ενός πολιτισμού, αξίζουνε κάτι πολύ

περισσότερο από την απλά χαιρετιστήρια και στατική μνεία. Σε περιβάλλοντα καθώς το νεοελληνικό, η έννοια της ατομικής ευθύνης για κείνους που ξεχωρίζουνε σ' έναν οποιοδήποτε κλάδο της Τέχνης ή του Πνεύματος, είναι πολύ βαρύτερη παρ' όσο στα κλίματα των ώριμων και γερασμένων πολιτισμών. Η σκέψη μας έχει χρέος να τους αποτυπώνει στην έκφραση που ιδιαίτερα τους αρμόζει και που μονάχοι τους κατέκτησαν με τίμια πάλη. Στη δυναμική έκφραση του αγωνιστή.

Δεν πρέπει να φανεί παράδοξο αν περιλάβω στις μορφές με την έκφραση του αγωνιστή το Δημ. Ροντήρη. Αγωνιστή όχι εντοπωσιακό, του πεζοδρομίου, με χειρονομίες εξημμένες και μελοδραματικές. Αγωνιστή όχι από τους ολιγόπιστους εκείνους που παλεύουν αλύτρωτα με τον εαυτό τους μόνο και μόνο γιατί τους φοβερίζει αδιάκοπα πως θα τους προδώσει. Αλλά αγωνιστή εμφορημένον από τη φανατική, την ασκητική - θάλεγα ψύχωση να περιφρονεί τ' αποτελεσματικότερα από τα όλα που του προσέφεραν και να πολεμάει μονάχα με τη δύναμη του λόγου.

Ροντήρη: «Έν αρχή ην ο Λόγος». Λόγος στην έννοια του Πνεύματος, λόγος στην έννοια της λαλιάς που εκφράζει άμεσα το Πνεύμα. Όταν αναζητώ μέσα μου το αίτιο της άπειρης εκτίμησης που τρέφω για τον ξεχωριστό καλλιτέχνη, του σεβασμού που δε θολώνεται από κανένα αχνάρι συναισθηματικής μεροληψίας, τούτο μονάχα μπορώ να βρω. Στους καιρούς μας, τους τόσο ταραγμένους και θαμπούς, νομίζω πως τίποτ' άλλο δεν είναι ικανό να ολοκληρώσει τελειότερα την έννοια της αρετής από αυτή την εντολή: Σεβασμός στο Πνεύμα! Όσοι είχανε την τύχη να μαθητέψουν δίπλα στο Ροντήρη, να παρακολουθήσουν διδασκαλίες του - και μαζί ο υποφαινόμενος, συμπτωματικά - θαρρώ πως, συνειδητά ή ασυνείδητα, αυτήν ακριβώς, την αίσθηση θα περισώζουν. Σε τέτοιες στιγμές είναι που διαπιστώνει κανένας ότι τ' αριστουργήματα της Δραματικής Λογοτεχνίας, που έτυχε να γνωρίσουμε μονάχα σε διαβάσματα κι ανεξάρτητα από την πλαστική ερμηνεία που τους δίνει ένας αναδημιουργός τέτοιος, μένουνε μέσα μας αόριστα και κάπως αινιγματικά. Από τ' όραμά τους, που περνάει γοργό κι ασύλληπτο σχεδόν στη μελέτη, από το ανάστημά τους που προβάλλεται ζωγραφικά στην αντίληψη, είναι σα να λείπει μια διάσταση, ένας παλμός, μια θερμοκρασία. Γιατί αυτό είναι το μεγάλο μυστικό του Θεάτρου, το σπέρμα της αιώνιας του ζωής: Ό,τι γράφηκε ανεξίτηλα στο χαρτί ή στον πάπυρο, μονάχα σα στηθεί ορθό κι αυτενεργήσει ολοκληρωμένα το σύμβολό του. Στη διδασκαλία του Ροντήρη νιώθεις ν' αποκρυσταλλώνεται και να γίνεται ενέργεια ζωική ο μυστικός δισμός του Λόγου - Πνεύματος και του λόγου - εκφραστικού μέσου. Βλέπεις το γραπτό κείμενο, όχι να ζωντανεύει απλά μα και να προβάλλεται πέρα από το νοητό κόσμο, με το ανάστημα εκείνο που του δίνει η τρίτη διάστασή του, η Μουσική. Ο αφορισμός του Γουόλτερ Παίητερ θ' αληθεύει πάντα: «Κάθε Τέχνη τελειοποιούμενη πάει να γίνει Μουσική».

Τα έργα που αποτελούν σταθμούς στη σταδιοδρομία του Ροντήρη, είναι μαζί και σταθμοί της Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου. Δε θα τ' αναφέρω, αφού είναι πολύ γνωστά κι αφού άλλοι, αξιότεροί μου, τα έχουνε πια κρίνει και κατιτάξει. Γράφοντας ωστόσο τις λίγες αυτές γραμμές για τον πρωταγωνιστή που αποσύρεται από τη σκηνή όταν η αυλαία του Βασιλικού Θεάτρου ανοίγει, τον πρωταγωνιστή τον άδρατο κι όμως αδιάκοπα παρόντα, χρωστώ να πω ότι δεν

Ελληνική Ποίηση

Θανάσης Ιωσ. Νικολαΐδης

Ειρήνη

Στη μια μεριά του ποταμού ροβολητό πολέμου.
μέρη κατάξερα, γυμνά, αφανισμός, αντάρα.
Πόλεμος, δάκρυα, ερημιά κι εμείς στη μέση μόνοι
ελπίδες βοτανίζοντας που αυτός τις ξεριζώνει.
Της γης οι πολεμόχαροι, του κόσμου οι ξιφομάχοι
πληγές αφήνουν να χτυπούν κι εμείς να καρτεράμε.
δεσμώτες, μα ονειρευτές ελπίδων που θεριεύουν
στ' απέναντι του ποταμού κοιτώντας τα λιβάδια.
Ελπίδες για τ' αντικρινά γαληνεμένα μέρη,
ξανά οι ελπίδες χάνονται, τ' όνειρο ξεμακραίνει.
Σαν η ψυχή ακοζητά τ' αναφερούργιασμά της,
καθώς τα χείλη αδρόσιστα στο φόβο τρεμουλιάζουν.
τραγουδι παρακλητικά Σου κλέβουμε, Ειρήνη.
ΕΙΡΗΝΗ, πετρογέφυρο γίνε για να διαβούμε
'κει π' ανταμώνει τ' όνειρο τ' αντικρινά τα μέρη.
'κει που κηγές μ' ανθόνερο τα χείλη θα δροσίσουν.
έλα, πριν τ' όνειρο χαθεί, γιατί αλλιώς, πώς κάμε;

Γιάννης Καραβίδας

Καθημερινό

Στο πεζοδρόμιο
να ξεραίνονται στον ήλιο
ή να μουσκεύουν στη βροχή
οι πληγές ενός αγγέλου.

Ο παπάζ περνάει μπροστά τους
καθημερινά σχεδόν
κάνοντας όμως πως δε βλέπει.

Ο Θεός που δεν μπορεί
να κάνει πως δε βλέπει
δεν περνάει ποτέ.

Αργυρούπολη '91

αξιώνω και να χαράξω έτσι μια σκιαγραφία του, ή να συντάξω έναν απολογισμό. Τολμώ να πιστεύω μολοτούτο πως βρίσκομαι σ' αρμονία με τις βαθύτερες προθέσεις των συνεργατών του, που κληρονομούν απόψε την πρώτη εικοσαετία της δράσης του.

Γιατί, η αποψινή βραδιά γι' αυτούς, περισσότερο κι από μια χρονολογία που κλείνει μια περίοδο κι ανοίγει μιαν άλλη, περισσότερο από ένα άρτιο κι επιβλητικό κιάλας διάστημα δημιουργικής ζωής, έχει το νόημα του χαιρετισμού προς τον καλλιτέχνη τον άξιο και προς τον τίμιο πνευματικών εργατή, τον άνθρωπο με την υψηλή συναίσθηση της Ειρήνης, την ακράδαντη πίστη στ' όνειρό του και το υπαρκτό ιδανικό.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

Κούλα Κατσιγιάννη

«Βλάμικο»

Χειμώνας κι αποθήμια
χωριάτικο λημέρι
χωμένο στη ρεματαριά
αδερφικό κονάκι.

Το λιοκλαρο λαμπαδιάσει
να κελαηδεί στο τζάκι,
να κρέμονται στα πάτε
ρόιδα, κυδώνια, σύκα.

Ν' ακούω το σιγοβράσιμο
του μούστου στο βαγένι
κ' η μαυρομάτα ο «κάπε»
να φέρνει απ' το κατώι...

Να ψήνω μες στη χόβολη
δύο μπόσικα κρεμύδια
και μια λαγάνα χάσικη
ν' αχνίζει στο σοφρά...

Και με τη θρούμπα η ρί
κι αφράτο τουλουμισιο
νά 'ρχεται γύρα το φλάσι
να πάει και να μη σώνει...

Κι ως θε να τρέμει ο πλά
και θα ριγιάει η λεύκα
να σούρω με τους βλάμη
να ειπούμ' ένα τραγουδι:

«Πότε θα κάνει ξαστεριά
να πάρω την παγώνα...».

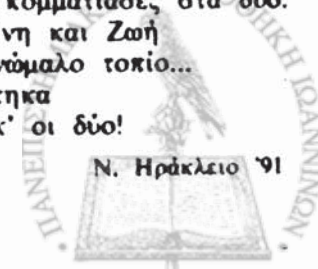
Καλλιθέα

Χρυσούλα Βαρβέρη-Βάρρη

«Οι αζευγάρωτοι»

Λες, ότι είσαι στοχαστής,
και της ισότητας καρφώνεις το θρανίο.
Πιστεύεις ότι είσαι ποιητής
και την απλότητα κομμάτιασες στα δύο.
Φωνάζεις για Ειρήνη και Ζωή
κι οραματίζεσαι ανώμαλο τοπίο...
Τι κρίμα! Ονειρευτήκα
πως ζευγαρώναμε κ' οι δύο!

Ν. Ηράκλειο '91

Χριστόφορος Κυριακούο ποιήματαΘεατρίνοι

λι βάλαμε τη μάσκα
 ' θλιμμένων συγγενών
 ν' ακούσουμε τον θεϊόν
 ' νεκρώσιμον ψαλμόν.
 ν' παπά που θα τον ψάλλει
 μίαν ένρινη φωνή
 την όψη «λυπημένη»,
 κι αυτός πενθεί, θρηνεί.
 ο καθείς μας κάποιο ρόλο
 ' στους άλλους θε να παίξει
 ' ξέρει και γνωρίζει
 ; τους άλλους περιπαίζει.
 νεκρέ μου, ας μπορούσες,
 στιγμή να σηκωθείς,
 το ρόλο πού 'χεις παίξει
 ' κι εμάς, να θυμηθείς.
 ιτρίνοι, είμαστ' όλοι
 τιμά σ' όποιον μπορεί,
 το θίασο του ψεύδους
 τολμήσει και να βγει.

α ένα νέο κόσμο

ότε, αλήθεια, θα μπορέσει
 ς στο νου μας να χωρέσει
 υτ' η σκέψη πως μπορούμε
 ι χωρίς «θεούς» να ζούμε;
 τάνει, μόνο, να μας μάθουν
 γονιοί μας που μας πλάθουν
 ως θρησκευές και «θεοί» μας
 ναι η Συνείδησή μας!
 ούτη αν θά 'χει για κριτή του
 καθείς μας στη ζωή του
 έο κόσμο, θα βοηθήσει
 ανθρωπότητα να χτίσει.

Λεμεσός-Κύπρου '91

Γιώργος Δ. ΚουλούκηςΙόλεμο αποφάσισαν

Ιόλεμο αποφάσισαν οι κρατούντες
 ρήμην τέκνων και μανάδων και λαών.
 θροίζουν τους εξοπλισμούς, σ' όλα υπε-
 ρέχουν

ε νέα τεχνολογία μπορούν
 θέατοι να πλήττουν τον αντίπαλο.

ήματα δεν υπολογίζουν
 ήτε την όραση του Θεού

μήτε τις επιπτώσεις στην ψυχή του αν-
 θρώπου.

Και περιστρέφεται ο πλανήτης μας
 να βλέπουν οι πατρίδες όλες το ηλιοφός
 κι ανοίγεται το βάθος τ' ουρανού τη νύ-
 χτα
 να νιώθουμε επιβάτες άστρου, συνδεμένοι
 με την ίδια τη μοίρα του φωτός.

Τι διδαχτήκαμε τόσους αιώνες;
 Τί θα διδάξουμε σ' όσους θα γεννηθούν;

Καλέστε τους ποιητές

Όταν διαψεύδονται οι ελπίδες σας,
 δοκιμασία όταν περνούν τα ιδανικά σας,
 όταν κλονίζονται τα βάθρα της ψυχής
 και πλέον που να στηρίξετε την αντοχή
 σας,
 όταν δεν έχουν οι επιστήμονες
 «πέραν της ειδικότητός των» αρμοδιό-
 τητα,

καλέστε αμέσως αδερφοί μου
 τους ασυμβίβαστους,
 τους επιμένοντες και ψυχωμένους,
 τους ποιητές.

Η διεύθυνσή τους είναι: οδός Οράματος
 και του ασυρμάτου η κλήση: Πρωτοπό-
 ροι.

Παλλήνη '91

Κώστας ΑγγελίδηςΠόλη μου

Πόλη μου λυπημένη,
 άσε με να κρύψω
 τα κομπιούτερ της μοναξιάς
 κάτω απ' τη μασχάλη σου'
 άσε με να γλείψω
 τις πληγές του κορμιού σου
 με τη ματωμένη γλώσσα μου...
 Αν μπορούσα, θα σε βομβάρδιζα
 με δακρυγόνα χαράς κι ελπίδας.
 Μόλις με πήρε η νύχτα,
 έπιασα τη στέρηση απ' το λαιμό.
 Δε μου στεγνώνει η κούραση
 τα δάκρυα των ψιθύρων'
 μόνο ένας εφήμερος θάνατος
 δαγκάνει με λύσσα το σώμα μου,
 τον βλέπω να με κοιτάζει αγέρωχος
 και προσπαθεί να σκοτώσει
 εκείνο το άφθαρτο παιχνίδι των λέξεων.

Θεσ/νίκη '91

Στάθης Πανταζίδης

Γιατί;

ή συνομιλία μ' ένα πουλί*

— Έχεις φτερά και δεν πετάς; πού 'ναι η δύναμή σου;
— Είναι βαριά μου τα φτερά, κολλάνε στο κορμί μου.
— Γιατί καμαρωτό πουλί, ξέμεινες 'κα στην άμμο;
Πού 'ν τ' όμορφό σου πέταγμα, τ' αστραφτερό σου χρώμα;
— Κάποτε ήμουνα πουλί κι είμαι το λείψανό μου.
Με βαλσαμώσαν με μαζούτ, κει μέσα μ' έχουν πνίξει
Έχω τα μάτια κόκκινα το βλέμμα θολό, μαύρο.
Μαύρη φωλιά, μαύρα τ' αυγά, μαύρα τα μαροπούλια.
Μαύρο και τ' απαλό το πούκοιλο που ντάντευα τα νιά μου.
Βαριά, καυτή κ' η ανάσα μου που ξέπνοο απομένω.
Δεν ξαναβλέπω από ψηλά της θάλασσας το χρώμα
και τ' ασημένια ψάρια της βουτώντας να τ' αδράχνω,
χιμώντας στ' αφρογάλαζα νερά, στα κύματά της,
κεσκέσι στ' απροστάτευτα να φέρνω στερνοπούλια.

* Το ποίημα είναι εμπνευσμένο από το μεγαλοπούλι το πληγμένο και παραλυμένο στην πηχιά και μολυσμένη κεντροεπιπέδα του Πελοποννησιακού Κόλπου που έδειξαν τα Συνέδρια γενέλια του άδικου και τυχοδιωκτικού πολέμου.

Πάνος Τσούκας

Πορτρέτο κόρης

Πρώτ' είν' η Λένη στη δουλειά, στο γλεντοκόκι πρώτη
(Κι εκεί η καρδιά παίρνει φωτιά, το σώμα λεβεντιά)
Θαρρείς με τις δυό φούντες της, κάλλη της διν' η νιότη.
Φωτογραφία της αν δεις, τη λες για ζωγραφιά.

Αμύγδαλα τα μάτια της —δυό μάτια θαλασσένια...
κάτω απ' τα τόξα των φρυδιών με τη μαβιά βαφή.
Πλούσια στις κλάτες ροβολάει η κόμ' η μεταξένια
η μύτη της σ' αλάβαστρο φαντάζει σκαλιστή.

Αμάραντο κι ολόχαρο τ' αγνόγελο έχει ανθίσει
στα χείλη της που μοιάζουν με ρόδα τ' Απριλιού.
Και μες στην ωραιότη της πιο ωραία μι' άφαντη βρύση
που βρίσκει ο αγαπημένος της τη δρόσο του φιλιού.

Αργυρόκαστρο '91

Στεφανία Καλού

Ακινήσια

Είδα στου χρόνου την ακινήσια
το Φώτη, τη Μαγδαληνή και τη Μαρία
γυρτοί στις γειτονιάς τα σκαλοκάτια,
μ' αστόχαστα τα θολωμένα μάτια

Λάμνεις Κλωθώ την άφαντη κορεία:
Τι ήτανε, τι είναι, και τι θά 'ρτει;
Ποιός μπόρεσε τα αινίγματα να λύσει!
Γιούλια μαραινόνται στη Δύση
κι αναχαράξ' η αυγή του Μάρτη.
Να μπόραγες την κλάση να ιστορήσεις
άνθρωπε, στη φθορά προτού να σβήσεις.

Αθήνα '91

Θεο νίκη '91

Τάκης Νατσούλης

Φωνές

Ακούσαμε ξαφνικά
κάτι φωνές
από μακριά.
Ήταν πολύ δυνατές,
σπαραχτικές.
Κάποιους βασανίζανε πάλι
και φοβηθήκαμε να κλησιάσου
γιατί δεν είχαν ακόμα κλείσει
οι δικές μας κληγές.
Φύγαμε.
Ύστερα το μετανιώσαμε έπρεπε
να φανούμε
πιο γενναίοι,
ίσως τους βοηθούσαμε
ακόμα και με τη ματιά μας
που θα τους χάιδευε
τις δικές τους κληγές.

Τι σημασία

Το ήξεραν όλοι τους
πως τα παιδιά δε θα ξανάρθουν.
Ήξεραν όλοι τους
πως δεν έχει χρώμα ο ήλιος.
Όμως κανείς δεν τ' ομολόγησε πο...
Τι σημασία
αν δεν εφύσηξε ποτέ ο άνεμος.
Κανείς δεν ήξερε,
κανείς δε θυμότανε
αν τα λουλούδια έχουν χρώμα,
αν υπάρχει Ελευθερία...

Ν. Σμύρνη '91

Μάνθος Σκαργιώτηςδημοσία δαπάνη

Μνήμη Ν. Καρούζου)

Όταν τον πήγαιναν στον Ερυθρό Σταυρό,
ρατούσε ένα τσιγάρο και χαρτί απορίας
ι αυτή που του 'στεκε σα μάνα στο πλευρό
ταν η κόρη της γριάς Λογοτεχνίας.

Όταν τον φέραν στη μητρόπολη Αθηνών,
α την, παρούσα η τεθλιμμένη πολιτεία.
ι αν εν ζωή τον είχαν πάντοτ' εκποδών,
τό 'καναν ποιητική, όπως λεν, αδεία.

ουσαναπλήρωτο κατέλιπε κενόν,
ήλωσε ο εκπρόσωπος του υπουργού Παιδείας,
ι ο πρόεδρος της Εταιρείας Λογοτεχνών
ού 'σπερνε δάφνες και μυρτιές αθανασίας.

για υποκρισία κάποιοι γκρινιαάζαν καθαρή,
ιλιά κι οι φημερίδες ξόδεψαν μελάνι.
έτσι, να γίνεται κουβέντα δηλαδή...
το κάτω κάτω ετάφη «δημοσία δαπάνη».

Θεσνίκη '91

Λίτσα Καβάκου-Στρατηγούφοβέρα

αιδί σαν ήμουν με φοβίζανε
ι με τρομάρες με γεμίζανε
α τους θεούς και τους διαβόλους
ις εκκλησιάς τους άγιους όλους.

Είναι ψηλά και δεν κοιτάζουν
ι τ' αμαρτήματα στιβάζουν
όταν τα κάνουνε δεμάτι
ι στα φορτώσουνε στην πλάτη».

υτά μου λέγαν οι γιαγιάδες μου
ι τις γιορτές και τις σκολάδες μου
εγώ κρυβόμουν στη λυγιά
ι μη με παν σε λειτουργιά.

άγρια να ιδώ των άγιων βλέματα
ι με μαλώνουν για τα ψέματα
ι στη δυσκάλα ξεφουρνούσα
ι αν αδιάβαστη γυρνούσα.

ι τώρα θε μου που περπάτησα
ι τα χρονάκια μου τ' αυγάτισα
ι πήγα λίγο παρμπέρα
ι στα των άλλων τη φοβέρα.

ι λαχταρώ νά 'χα τη νιότη μου
ι τη φευγάτη αγαθότη μου
ι 'μωνα κείνο το παιδάκι
ι υ δε φοβότανε λιγάκι.

Πειραιάς '91

Μίνα Πέτρου-ΒενετσιάνουΤα τρένα

Τα τρένα τραγουδούν
πάνω στις ράγες της υπομονής,
τρένα με καρπούς
κι όνειρα νέων ταξιδιών.

Βυθίζονται στα τούνελ,
αποχωρίζονται τους τόπους,
νέους μαγνήτες ακολουθούν
σε χώρους ειρηνικούς.

Τα τρένα
σιδερένια φανταχτερά
πουλιά που ταξιδεύουν
αφήνοντας στους σταθμούς
τους επιβάτες.

Αθήνα '91

Νίκος ΓιουρουκέληςΚουβέντεςπου κανείς δεν ακούει

Μαζεύτηκε πάνω στον άσπρο τοίχο το ξημέ-
ρωμα

σηκώνοντας στους ώμους γουργουρίσματα
της νύχτας και μουγγανητά
κι έζωσε η οσμή απ' το ξυνό το χόρτο
του μυρικασμού και της υπομονής,
τα σώθηκά μας λόγια.

Λειωμένοι ως τα γόνατα ακολουθάμε. Ίσιωσε η
μέρα την απόφαση να ξέρει,
πού φυγαδεύτηκαν τα περιστέρια
πού στοιβαχτήκανε, πού πάνε.
Κι οι δρόμοι μας γεμίζουν κουβέντες
που κανείς δεν ακούει!

Ανεξήγητο σαν φανταστικό τοπίο τούτο τ' ό-
νειρο

να κολυμπάει το σύννεφο στο αίμα,
γάρδοι ανοιχτοί,
κι ανθοί που 'δε γινήκανε καρποί,
τα λόγια.

Γεμίσανε τα ρείθρα μαραζώματα
πορεύονται μοναχικά τα χώματά μας.
Η ακοή παραδομένη σαν προμελετημένη απι-
στία
και γύρω τίποτα.

Τέλος.

Σε λίγο δεν θα υπάρχω ούτε κι έτσι.
Η καρδιά μου χτυπημένη κατακούτελα
αναφιλά στα δυο.

Απομακρύνθηκαν απ' τα σημάδια τα βήματα
ούτε που γύρισες
Τίποτα.

Αθήνα '91

Γιάννης Μπεθάνης

(Στον ποιητή Κώστα Θρακιώτη)

Ο Δρόμος μας

Και έγινα... γυναίκα κι άνδρας
γέρος και γριά, νέος και νέα,
κόλαση και παράδεισος,
κι από σκοτάδι φως
κι από πυγολαμπίδα
ήλιος διαχρονικός...
Κατέχοντας κλειδιά και γνώσεις
θεών και δαιμόνων.
Δυνάμεις μυστικές κι αδυναμίες
χαράσσω τη συμπαντική αρμονία.
Γεννοβολώ με τους χυμούς μου
κόσμους καινούριους.
Επαναστατικός κήρυκας
σε κοινωνίες σκλάβων,
σαλπίζω το λυτρωτικό αγώνα
της ανάτασης.
Σπέρνω την αφύπνιση,
σπάζω τις αλυσίδες
ξεκλειδώνω τις χειροπέδες.
Η αγκαλιά μου απέραντη
άπειρη και δροσερή,
μεγάλο το ανάστημα.
πανέμορφη η ερωμένη μου κοίηση
που σχεδιάζει την επαναστατική
Αλήθεια,
την όμορφιά της, την ασκήμια της,
τη δύναμη και την αδυναμία της...
Πομπός και δέκτης, αγάπη και μίσος,
ζωή και θάνατος, πηγή, ποτάμι, ωκεανός,
άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας.
Το τίποτα και το παν, το μερικό και το όλον.
Οι μεταμορφώσεις μου, υπηρέτες ποιητικών
σκοπών,

ιεραποστολικοί κήρυκες νέων κόσμων,
φωτεινοί σηματοδότες αλήθειας
στους απέραντους γαλαξίες της ζωής,
της δικαιοσύνης, της αδερφοσύνης, της ειρή-
νης.

Τρόπαια-Αρκαδίας '91

- Οι στενοχώριες μας συχνά είναι αποτέ-
λεσμα των αδυναμιών μας.
- Η ανία, είναι σαν το όρνιο που κατα-
τρώνει τα σπλάχνα και μας θανατώνει σι-
γά σιγά.
- Μια επίκαιρη και δίκαιη σάτιρα, είναι
συχνά πιο αποτελεσματική και από το
νόμο και από το ευαγγέλιο.

Σουίφτ

(Άγγλος συγγραφέας και φιλόσοφος)
1667-1745

Παλιοί Ρώσοι συγγραφείς για την τέχνη του λόγου

Ο δρόμος προς την απλότητα στην τέ-
χνη, είναι δρόμος άντρωσης και ωριμά-
σης του ταλέντου. Είναι ο δρόμος της
τελειοποίησής του. Η απλότητα είναι το
ριζικό των ταλέντων, το υπέρτατο μέτρο
της καλλιτεχνικής μαστοριάς.

Ν. Αμπάλκιν

Έγινα πιο απλός και τραβάω προς το
σκοπό ευθεία.

Τουρκένι

Το πιο βασικό, είναι να μάθει κανείς
να γράφει απλά, εντελώς απλά· καταλα-
βαίνετε εντελώς εντελώς απλά, έτσι πο-
να φτάσει στην έσχατη απλότητα.

Ι.Α. Μπόϊν

Διαβάζω μόνο τα καλά βιβλία που είναι
γραμμένα με αίσθημα και απλό, καθαρό
λόγο, με απόλυτη σαφήνεια. Ησυχάζο-
ντας, μ' αρέσει να διαβάζω. Το διάβασμα
είναι μια μεγάλη ευχαρίστηση για το
πολιτισμένο άνθρωπο και τ' αγαπώ πολ-
ύ.

Μ. Γκόρ

Αν ο συγγραφέας σαν άνθρωπος δε
μπορεί να γίνει διακριτικός μέσα στα έ-
ργα του, τότε ο ίδιος δεν αξίζει τίποτα,
αλλά και τα έργα του τότε, δε θα έχουν
καμιά αξία.

Β. Τράβ

(Γερμανός συγγραφέας)

Το ποίημα, προκαλεί συγκίνηση εξ αι-
τίας του ήχου του, των μουσικών τα-
κτοποιητήτων, αλλά προκαλεί επίσης συγκί-
νηση εξ αιτίας ενός συναισθηματικού το-
πериεχομένου. Αλλιώς, δε θα υπήρχε λό-
γος να γράφει κανείς χρησιμοποιώντας τη
μορφή του μέτρου. Τζωρτζ Όργουελ

Τη μισή ζωή σου την έστειλες να
σπουδάσει· και κατά το διάστημα της α-
ληθούς μισής, ξέχασες εκείνα που έχεις μά-
θει. Και πάντα άλλη σκέψη δεν είχες
από την καλοπέρασή σου... Είσαι μι-
νούλα, ένας αναισθητός, ένας περιττός
στον κόσμο, και κανείς δεν έχει την αν-
γυξία σου. Θα πεθάνεις και τι θα μείνει
από σένα; Τίποτε! Θά'σαι σα να μην εί-
σες ποτέ!

Μάξιμος Γκόρ

Ταξιδιωτική Λογοτεχνία

Εντυπώσεις και κρίσεις

Από τη Βρετανία

Του Λάμπρου Μάλαμα

Περνώντας και γράφοντας

κινέχεται από το προηγούμενο)

την Ξακουστή Κολεγιάπολη

Συνεχίζοντας την περιοδεία στην Οξφόρδη, βρεθήκαμε στο «Σελντόνιαν Θήατρο». Είναι κάποια κτίρια τρανά που στεφάνωσαν και μια περίτρανη βιβλιοθήκη. Γύρω μέσα ορκίζονται σε ειδικές τελετές και σε παλαιές ντυμασιές και με σκληρά μάλαμα, όσοι τελειώνουν τις σπουδές τους.

Αντικρύζω δεξιά κι αριστερά και θαυμάζω οικοδομήματα, όπου έξω από γοτθικούς και μπαροκικούς ρυθμούς, κυριαρχεί έντονος επιδράσεις η ελληνική αναγεννητική τέχνη και αρχιτεκτονική.

Σκέφτομαι πως, όσο κι αν οι σύγχρονες αναζητήσεις και νοθείες προσπάθησαν να αλλοιώσουν μορφές κι αναλογίες, εμείς, βλέπει κανείς στη Βρετανία, παντού υπάρχει η σφραγίδα της ελληνικής τέχνης, του κάλλους και της συμμετρίας, σε γραμμές, σχήματα κι ορφιές μιας φυσικής τελειότητας.

Όσο κι ο Άγγλος ποιητής Κητς, ενέδυσσε από ελληνικό αγγείο την ψυχή σε μια ελληνική υδρία.

Το κλασικοελληνικό μεγαλείο, είναι έκτο σε πολλά μεγαλόπρεπα κτίρια, εμείς από το Λονδίνο και σε άλλες πόλεις, όπως είναι η Οξφόρδη.

Ο αρχιτέκτονας Cockerell σαν εξερευνητής στην Ελλάδα... ήταν κείνη η επιρροή του στα σχέδια του Μουσείου Ashmolean και στο μέγαρο Taylorian.

Όσο και αν πάσκιζε κι ο πιο ονομαστός γλύπτης στην Αγγλία τον 20 αιώνα Τζορτζ Μουρ, ν' αλλάξει την υφή στα έργα του, όμως δεν το κατόρθωσε, γιατί, ο χαρακτήρας του, μιμήθηκε σχεδόν το χαρακτήρα και τη δομή της ελληνικής τέχνης όντας απόλυτα επηρεασμένος.

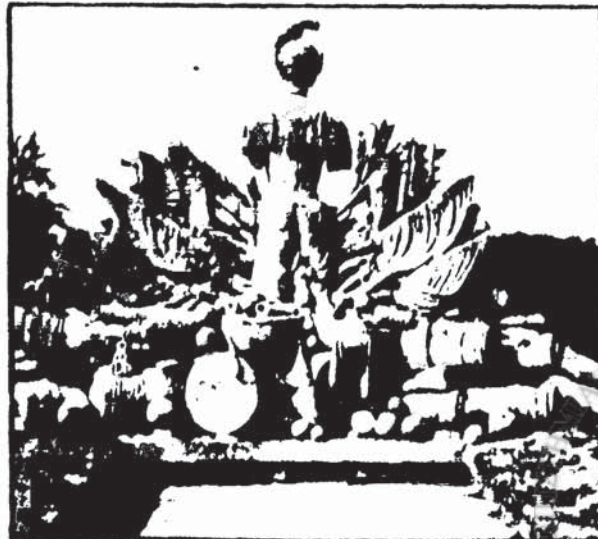
Επίσης ο Άγγλος Petty όσο κι αν υπήρξε αφανής ταξιδιώτης στην Ελλάδα, αυτός ήταν που με συλλογή μαρμάρων πλούτισε το Μουσείο Ashmolean της Οξφόρδης.

Ο Κουρσάρος Sir Kenelm Digby το 1627, λεηλατώντας το νησί του Αιγαίου μας τη Λήλο, γράφει ο ίδιος στο ημερολόγιό του: «Με το μισό πλήρωμά μου πήγα στη Δέλφο, που έχει ένα πολύ καλό λιμάνι, κι εκεί πέρασα τον καιρό μου συγκεντρώνοντας μάρμαρα και αγάλματα».

Έτσι πάνω απόλα, πλαισιώσαν κι εκεί οι Βρετανοί το αρχαιότερο και πλουσιότερο Μουσείο τους, με πολλά ελληνικά γλυπτά αριστοτεχνήματα... κι ας προσποιόταν ο λόρδος Βύρων ότι τάχα «περιφρονούσε τις αρχαιότητες της Ελλάδας...».

Τις παλιές εποχές, οι Άγγλοι συλλέκτες, γίνονταν στη χώρα μας υποκριτές, κάπηλοι και κόλακες: δήθεν έβλεπαν την πατρίδα μας σαν τόπο ψυχαγωγίας, για να λεηλατούν ευχερέστερα τους θησαυρούς των προγόνων μας.

Ήτανε τύποι, σαν τον Κόμη Σάντουιτς, που περιόδεψε την Ελλάδα το 1738-39, όπως και χώρες της Ανατολής... και συλ-

Ένα έργο γλυπτικής τέχνης σε πέτρες

λέγοντας τις μούμιες από την Αίγυπτο, του κόλλησαν το παρατσούκλι «Μούμιος».

Βέβαια, εκείνοι που μας πήραν τα περισσότερα, ήταν ο Έβανς και ο Έλιν.

Ο πρώτος καρπώθηκε τα ωραιότερα μινωικά της Κρήτης· και ο δεύτερος τα καλύτερα του Παρθενώνα...

Αλλά και πολλοί άλλοι από το 17 αιώνα λαθροκειρατές ίσαμε τα δικά μας χρόνια.

Περιδιαβαίνουμε δάθε-κειθε. Λεωφορεία δίκατα, σφυρίζουν, σταματούν, αλαφρώνουν τις ουρές που όλο μακραίνουν οι οξφορδιανοί, με αυτοσεβασμό και υπομονή, ήρεμοι κι αόργητοι, που μήτε ένα νευρικό σπασμό, δεν παρατηρεί κανείς στα ρούσα νηφάλια πρόσωπά τους.

Χτυπούν συχνά ρολόγια και καμπάνες στα κολέγια.

Άρχισε να μας λιγουρίζ' η κείνα.

Κοιτώ την ώρα, κι είχε πάει 3.15'. Α-ναζητούμ' εστιατόριο. Μα είχανε κλείσει από τις διόμιση...

Οι Άγγλοι είναι ταχτικοί και συνεκείς στα ωράριά τους, με αυστηρές συνήθειες.

Είναι σαν τη φράση που λέμε «αγγέλιος στα ραντεβοί του». Πίστη στο χρέος.

Κι αν εμείς οι Έλληνες λέμε πως «η συνήθεια είναι δεύτερη πίστη», αυτοί πιστεύουν πως είναι «δέκατη πίστη».

Έχουν κανόνες στο φαί και σ' όλη τη ζωή τους.

Μπήκαμε σ' ένα μαγαζί με τυκοποιημένα φαγώσιμα, κοτόπουλα, ζαμπόν κ.λπ. Παίρνουμε λίγα πρόχειρα.

Το πάρκο για να κάτσουμε να τα φάμε ήτανε κάπως μακριούτσικα.

Τρυπώνουμε σ' ένα κολέγιο. Πιάνουμε μια γωνίτσα στην αυλή, κάτω από μια μουσμουλιά κι αρχίσαμε να τρώμε, με βουλησιά τ' αγγλικά εδέσματα.

Όμως, σε λίγο μας μυρίστηκε ο φύλακας σαν το λαγωνικό, κ' ήρθε παραξενεμένος, με ύφος αυστηρό και μας νοηματίζει με μια χειρονομία για φευγάλα, γιατί εκεί, ήτανε χώρος απαγορευσιμος...

Αρχίζω κι εγώ τα «σιόρι» και τα «εξικιούσι»... και βγήκαμε στο δρόμο.

Είχαμε την ανάγκη ν' αποφάμε, αλλά και το πείσμα για ένα αντίδοτο προς τους Άγγλους φτωχοτουρίστες, που οι πότεροι έτσι τρώνε στην Ελλάδα.

Κάτσαμε σ' ένα πεζοδρόμιο και φάγαμε και τα υπόλοιπα.

Κι ας μας θωρούσανε γύρω οι περαστικοί.

Η Οξφόρδη με τα πολλά πνευματικά ιδρύματα, τα πολυδαίδαλα κολέγια, γι

Το περίφημο ρολόι του BIG BEN στο ανάκτορο του Ουενστμίστερ

τις ειδικές σκιδές των χαϊδεμένων νεοτόρρυδων της αριστοκρατίας, έχει και μια όψη σαν πόλη, βλοσυρή, αρχαιόπρωπη και επιβλητική. Μα είναι όμως καθαρή, μ' άφθονα πάρκα, τυλιγμένη με χλωρή και δροσερή μαγευτική περιβολή, με πλούσιες αχτίνες φυλλωσιές, από λογιά δεντροφυτείες. Ξεχωρίζουν οι πλατύφυλλοι φλαμουριές, κ' οι καστανιές, οι σκλήθρες, οι αύλανθοι και οι μουρτζιές.

Στα παρόχτια του Τσέργουελ (παρακαταμού του Τάμεση) με τα ήσυχα και προσινόβολα νερά, υψώνονται αραδιαστά αμέτρητες λεύκες και ιτιές.

Γύρω τριγύρω και μέσα σ' αυτόν, με βαρκάδες, χαίρονται οι Βρετανοί τα «χόμπυ» τους, οικογενειακά, τις ηλιόλοιστες γιορτές, με τα «πικ-νίκ» στις εκδρομές· οι έφηβοι με τα τραγούδια τους και τα ερωτικά σκιρτήματά τους.

Συνεχίσαμε την περιοδεία μας. Βλέπομ' ένα θίασο από νέους ηθοποιούς, που διαφήμιζαν στους δρόμους το πατρο του Μάντζεστερ, με αφίσσες, τραγούδια και κιθάρες (δικός τους τρόπος αφήμισης που θύμιζε κάλαντα). Θά 'παιζε κείνες τις μέρες παραστάσεις. Έπειτα επισκεφτήκαμε το δημαρχείο. Έχει διαρρυθμιση βυζαντινής τέχνης, με θαλιστές οροφές και μεγάλες σάλες εκλώσεων.

Την άλλη μέρα, απολαύσαμ' έναν περίτο στο ποτάμι, τρία φιλικά ζευγάρια, άμεσα από ημερόδασα και λιβαδάκια. Είχε η αναβροχιά ξεράνει το τριφύλι. Με κόπο αναζητούσαν χλωρασιές τα βτανά που έβοσκαν μοσχάρια παρδαλά, αλογάκια ανάμιχτα.

Σ' αυτά τα μέρη γιορτάζουν οι κάτοικι και την Πρωτομαγιά τους, με τους παφούς περίφημους φολκλορικούς χορούς, τους «Μόρρις», με κουδουνάκια στα πόδι, ξύλα στα χέρια, και λαϊκές ιδιότυπες σολές. Εκεί στις ακροπόταμες ισιοτοπιές, πώνε και πίνουν και γλεντούνε.

Γαλήνιος, μακρύς και φιδοκόγγιλος ο σέργουελ, με φύκια και με νούφαρα, με πιες και με κύκνους συντροφιά, μας μαντσάρισε με μια βαρκούλα στα νερά υ...

Κ' ίσαμε το δειλινό γνωρίσαμε και τ' όδροσο και πιο αρχοντικό προύστιο με παλιές και νέες βίλες, με τις φιλύρες, ιδιωτικά σχολεία και τα γήπεδά τους: άλλα της πόλης οικοδομήματα και ποκατοικίες.

Πολλά σπίτια στην Οξφόρδη, τα φτιάουν και τα εκμεταλλεύονται μεγάλες ε-ιρίες.

Η ΝΔ πόλη, είναι πλαισιωμένη από με-ελα εργοστάσια αυτοκινήτων με τα «Μόρρις» και τα «Όστιν», κι απέξω τρι-ρω μικρά σπιτάκια βολικά που κατοικεί εργατιά, ο λαουτζίκος.

Από τις 130 χιλ. κατοίκους της πόλης, 50 με 60 χιλ. περίπου, είναι βιομηχα-κοί εργάτες.

Κοντά στο κέντρο στα Κολέγια, επι-κευθήκαμε και το μεγαλύτερο βιβλιοπω-έιο της Αγγλίας, το «Μπλάκουελς». Οι όροι του, σχηματίζουν ένα λαβυρίνθιο ρας, που στεγάζει σχεδόν όλο το πνεύ-ι των αιώνων.

Το Πικαντίλλυ του έρωτα που συ-γκεντρώνει τη νυχτερινή ζωή του Λονδίνου

*Σπίτι σε αγγλικό χωριό
Τα Κολέγια*

Παλιά τα κτίρια, τετράγωνα διάπλατα τα περίβολά τους.

Μια ατμόσφαιρα σα μοναστική, που μυρίζει θυμιάματα και λεμονάνθια' και μέ-σα τους απλώνεται μια επιβλητική καλο-γερίστικη γαλήνη, σα λειτουργική μυστα-γωγία μελέτης και σπουδής.

Αναλογίζεται κανείς, το πόσα οικότρο-φα αρχοντόπουλα πέρασαν απ' αυτά τα κολέγια και γεύτηκαν πειθαρχημένα τους καρπούς και τους χυμούς των γνώσεων.

Μπορντούρες σκαλιστές κι αγάλματα, πάπες και βασιλιάδες και οικόσημα κρε-μαστά σε τοίχους κι οροφές, τρανές βι-

βλιοθήκες, κι ένα γύρω στο καθένα, αδρά και χτυπητά κεντίδια μέσα κι έξω.

Σαράντα περίπου κολέγια έχει να επιδείξει η αγγλική συντηρητική εκπαίδευση στην Οξφόρδη. Τα πρώτα ιδρύθηκαν κατά το 1200 περίπου. Φοιτούν πάνω από 10 χιλ. νέοι.

Το καθηγητικό προσωπικό μ' ερευνητές και άλλους ειδικούς επιστήμονες, ανέρχεται σε διόμιση χιλιάδες.

Χρηματοδοτούνται από ιδρύματα και δωρεές. Έχουν οικονομικούς πακτωλούς που δε φαίνονται...

Παλιότερα, ήτανε 4 γυναικεία χωριστά. Μα πριν από μερικά χρόνια, γίνανε μικτά.

Έτσι και πολλά άλλα αντρικά, άρχισαν να δέχονται το ίδιο άντρες και γυναίκες. Όσα όμως είναι αμιγή τ' ωραίου φύλου, αντιδρούν ανάλογα να προσλάβουν άντρες. Γενικά, οι φοιτητές, έχουν ένα προνόμιο:

Να παίρνουν τους καθηγητές και σε ιδιαίτερα μαθήματα και να τους αμείβουν χωριστά.

Τα κολέγια προσφέρουν φαγητά σε χαμηλή τιμή.

Τα πρωτοϊδριμένα έγιναν από το κόμμα των τόρρυδων (συντηρητικό) και τους παπαδοκράτες εκείνων των εποχών, που είχαν άφθονα πλούτη και ακίνητες περιουσίες, από κληροδοτήματα...

Οι ομοεθνείς, σκουδάζουν δωρεάν, οι ξένοι φοιτητές πληρώνουν. Υπάρχουν και υποτροφίες για αλλοεθνείς.

Το κεντρικότερο κολέγιο, το λένε «Κίμπολ». Είναι καλιάς περιόδου, απέναντι από το Μουσείο φυσικών επιστημών. Έργο του διαπρεπή αρχιτέκτονα Ρέεμ, σε βικτωριανές τονικές αναλογίες.

Το αριστοκρατικότερο όμως, είναι το «Κράις Τσερτς».

Ορισμένοι ντόπιοι καθηγητές, γίνονται εκκεντρικοί. Συχνά στο βάδισμά τους, μιλούνε μόνοι τους, κοιτούνε χαμηλά, κλειστοί στον εαυτό τους, γίνονται απρόσεχτοι, και κάπου κάπου, χτυπούν και κανα κεφάλι σε κολώνα. Τους κειράζουν μάλιστα, χαριτολογώντας, πως δεν τ' έχουν σε τίποτα, από την αφοσίωση στη μελέτη, να λησμονούνε μέσα σε βιβλία και το μισό ζαμπόν, ή μπέικον αφάγωτο... ή να ξεπέφτουν κι από το αλκοόλ.

Μέσα στα κολέγια, οι αυλόγυροι είναι τετράγωνοι, πλατιοί και καθαροί, με σκα-

λιστές κολώνες, κι ανδριάντες αββάδων κι αφεντάδων σε κορφές. Τους παρασταίνουνε περήφανα, σαν άδοξους νικητές και δοξασμένους θεοστάτες.

Το «Κράις Τσερτς» που θα πει: εκκλησία του Χριστού, τ' έχουν για μεγαλύτερο και πιο περιφημότερο. Σ' αυτό σπουδάζουν με παραδοσιακά προνόμια, κατά καιρούς, τα πιότερα, από τα παραχαϊδεμένα αρχοντόπουλα των μεγιστάνων του πλούτου.

Ένα από τα καλιότερα είναι και το «Μέρτον», που μέσα του, έχει και το ναύαρχο του «Τσάπελ» χτισμένον στα 1629.

Όλα τα κολέγια, είναι στρωμένα, σε αυλές και διαδρόμους με μαυρόπλακες και οι στέγες τους κάλι με όμοιες κλάκες πιο λεπτές.

Μια φορά το χρόνο, έχουν το έθιμο σ' αυτά, και κάνουν μια καθολική γιορτή με φαγοπότια και με γλέντια· και παίρνει μέρος όλος ο φοιτητικός κόσμος και το προσωπικό των κολεγίων.

Ενώ τα νέα πανεπιστημιακά τμήματα των θετικών επιστημών, κ' οι πειραματικές σχολές της πόλης, στεγάζονται σε σύγχρονα κτιριακά συγκροτήματα, γεμάτα φώτα, πλούσια και τέλεια εποπτικά «μέσα».

Στο Μουσείο της Οξφόρδης

Οι Βρετανοί έχουν κι εδώ ανάλογη κατανομή, λεία, από τις αρκαχές, ή κι απ' αγορασμένους αρχαίους θησαυρούς του κόσμου.

Τιμούν σ' αυτό, πρώτον και καλύτερον προγονικό μας ρήτορα Δημοσθένη με προτομή και πρώτη θεωρία του επισκέπτη.

Στη συνέχεια, την Αφροδίτη, τον Απόλλωνα, τις Μούσες· Μέδουσες και Σειτίριους. Πολλά κιονόκρανα κορινθιακού ρυθμού· και ανδριάντες ρωμαίων αυτοκρατόρων. Τον Ηρακλή που καλεύει με το λέοντα. Παραστάσεις από το βασιλιά Μενέλαο· τον Κλαύδιο και τη Μυρτάλη. Έναν ξύλινο ελληνικό σταυρό με την ανορθόγραφη επιγραφή: «*Εν ηρήνη ελιμαθη η ψυχή Πέτρου*». Μιάν έπαθλη ζώνη με παράσημα του Μάρκου Δέκριου, ή Δεκριανού ποιητή.

Έχουν πληθώρα από χειροποίητα αντικείμενα λαϊκών τεχνών, κι εργαλεία. Θυμιατήρια, εμβλήματα, μικροδοχεία, διακοσμητικά από σμάλτο, φίλτισι, έβενο κ.λ.λ.

Πολλά αγγεία ξύλινα, πήλινα, μέταλλι-

1. Απολιθωμένες μορφές και σχήματα, τολίδια, διάφορα κοσμήματα και κεντήματα λογής λογίων προελεύσεων.

Ξόμπλια λαϊκής σοφίας, μιμητικές εικό-
ες από καρπούς και κολεόπτερα.

Πλάκες μ' αιγυπτιακές, ρωμαϊκές, ινδι-
ές και κινέζικες γραφές.

Τέμπλους και βασιλικά ταμπλώ σκαλι-
τά σε πορόλιθους.

Ιερά τεμένη αραβική τέχνη του θεού
αμούν, και χορευτικές σκηνές.

Λειψανοθήκες και λάρνακες με βασιλι-
ές μούμιες και ζώα και πουλιά.

Νεκρολατρίες σε είδωλα αρχαίων κοι-
ωνιών.

Στήλες ιερογλυφικές.

Γιάλινα και μεταλλικά οικιακά σκευή
ακόσμημα και σφραγίδες.

Παραστασιακές ιεροτελεστιές από αλά-
σαστρα εποχής μεσαιώνα. Εγκράφες, δα-
κτυλήθρες, κλειδιά παλιών καιρών κ.ά.

Έχουν ξεχωριστές αίθουσες με νομί-
σματα, μουσικά όργανα, βασιλικά κειμή-
λια. Τμήμα πινακοθήκης με μεγάλα έργα
ζωγράφων, απόλες τις τάσεις και σχολές
όλων των εποχών όπως π.χ.: Του Τζιοβάν-
νι Μπατίστα, του Φραγκ. Σολιμένα
«Σταύρωση κι Ανάσταση», του Λούκα
Τζιορντάνο, του Φρειδ. Μπαρότσι, του
Κλαυδ. Λωρέν, η «Ταυρομαχία» του Φρα-
γκ. Κόβα, το «Νάρκισσο» του Φραγκ.
Μόλα την αριστουργηματική σύνθεση
του Νικ. Πουτσίνι «Παλάτια με διεθνείς
τέχνες», τη «Γέννηση» του Βερν Στρότσι,
τον «Καλλιτέχνη» του Λορ. Μπερνίνι,
του Τζιοβ. Πάουλο Πανίνι, «Το κονσέρτο
των αγγέλων» του Αντολινέζ την «Αποκα-
θήλωση του Ναζωραίου» (ενετικής σχο-
λής) του Αντόνιο Βαν Ντυκ, του Μπε-
λούτσι τη «Φαμίλια του Δαρείου αιχμά-
λωτη στο Μεγα- Αλέξαντρο». Το «Εύθυ-
μο κονσέρτο» του Τζιόρτζιο Βασάρι, το
«Κυνήγι» του Πάολο Ουτσέλο (φλωρεντι-
νή σχολή).

Κι ένας βουκολικός πίνακας του Πιέρο
ντι Κοσίμο.

Ένα τετράγωνο αέτωμα, με σκηνές πύ-
λης των αρχαίων, που δημιούργησε το
1683 ο Ελιάς Ασημόλε (ίσως Έλληνας)
σε στυλ αρχαιοελληνικής κλασικής τέ-
χνης.

Έχουν ως και «Αίθουσα Κρήτης».

Είναι οι υπέροχες τέχνες που οικειο-
ποιήθηκε και μετέφερε από τη μεγαλόνη-
σό μας, ο Άρθουρ Έβανς, με μινωικά

και μυκηναϊκά ευρήματα.

Και κλείνουμε τη μικρή τούτη κατα-
γραφή, του οξφορδιανού Μουσείου, με
την «Αίθουσα Κίνας», πό'χουν αντικείμε-
να, από τις δυναστείες Σουνγκ και Μιν-
γκ, με πολλά ψηφιδωτά, αραβουργήματα,
θρόνους από ηγεμόνες κι αυτοκράτορες
και διάφορα αγγεία, εμβλήματα, νομίσμα-
τα και σήματα.

(Η Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
Γιώργος Αλέξ. Αναγνωστόπουλος

1. "τα Εωθινά ή άλλα Δοξαδικά"
σελ. 128 (275 x 250).
2. "Σεία Λειτουργία Θηκος" ε.α' (ήχοι α, β, γ, δ)
σελ. 208 (275 x 250).
3. "Σεία Λειτουργία Θηκος" ε.β' (ήχοι φαίλοι)
σελ. 210 (275 x 250).

Τίτλοι ύμνων, πρωτογρά-
ματα - διακοσμητικά πρωτότυπα, διαφορετι-
κά σε κάθε σελίδα, καρτί σφραγινοειδές ή
σέσιμο ευχετικό.

ΕΧΘΡΑΝ ΧΙ' ΑΥΤΑ :

... όταν διαβάζεις τα μαθήματα αυτά, βιώνεις τις πνευματι-
κές έννοιες ή νοιώθεις Έλληνας...» (Μαν. Χημάκης).

* μάλη παραδοσιακά κείμενα πρωτότυπα ή τμή-
τα ποσοφιακά... ή απλοποίηση εσ' όμοιο είναι ακαταμνηστή ή η
κρημνισμένα το ευχέτη... (σ. κλητ. Δημητριά-
δος κ. Χρ. Γεωργιάδης).

... ο Γ. Α. Λ. είναι ο χαρισμα-
τικός κλάση κι ο καλλιτέχνης μουσικός π' όσον
καλά την έκκλη τέχνη την καλλιμωδία όσως σφραγίσεται στην
Εκκλησία μας με το μεγάλο όραμα ή το βαθύ τίελο της βυζ. με-
σοκλή... τέτοιοι πνευματικοί τόκοι ή σωματικοί κόσμοι δεν
ασπιμωδίζονται εύκολα...» (σ. κλητ. κλητ. κλητ. Διονύσιος).

ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ :
* ποσοφιστική τολ: τολ. 68 ή 892 (έβρο 5,
Χαλάνδρι (15234))...

Αυτοί που κερδίζουν τη ζωή και νικούν
το φόβο και το θάνατο, είναι όσοι διακα-
τέχονται από τη λαχτάρα και τη φλόγα
της δημιουργίας· όσοι πιστεύουν στη δύ-
ναμή τους και την ενεργοποιούν με τον
τρόπο τους. Όσοι πιστεύουν με δυναμικό
κι ασίγαστο ψυχόρμητο στη δράση. Αυ-
τοί τολμούν κι αυτοί νικούν. Ενώ,
όσοι έχουν αισθήματα κατωτερότητας, α-
δράνειας, φυγομαχίας και δειλίας και δεν
πιστεύουν σε ατομικές και συλλογικές δυ-
νατότητες, δεν πραγματώνουν το σκοπό
τους· και είναι οι νικημένοι της ζωής.

Λάμπρος Μάλαμας

Από την Εθνική Αντίσταση

Ιστορικά και αντιστασιακά διηγήματα

Δυο τσοπανόπουλα

Από τον Πόλεμο και την Κατοχή

Του Δημήτρη Ηλ. Ροντογιάννη

Μόλις είχαν γυρίσει οι ξωμάχοι απ' τα χωράφια εκείνο το χειμωνιάτικο δειλινό, κι ενώ οι άντρες έφυγαν για τα καφενεία και οι γυναίκες πάσχιζαν να συγυρίσουν τις αυλές, η καμπάνα ράγισε τη γαλήνη της φύσης και φουρτούνιασε τις ταραγμένες ψυχές τους.

Τ' άφησαν όλα σύζυλα και αλαφιασμένοι ξεκίνησαν για την εκκλησιά που ήταν στο κέντρο του χωριού. Οι γυναίκες προκαπνός φτεράκιασαν σαν κοπάδι αγριοπερίστερα, που πάνω τους κυκλόφερνε κι έκραζε κεινασμένο γεράκι.

— Παναγία μου βοήθα να μην είναι άσχημο το μαντάτο, έλεγαν οι γυναίκες, αλλά σε καιρό που γίνεται πόλεμος και μάχες τι καλό να καρτεράμε; Ξανάλεγαν.

Μ' ανήσυχια βήματα και νοτισμένα μάτια, τραβούν μικροί μεγάλοι για την εκκλησιά. Οι γυναίκες ντιμένες κατάσαρκα την έγνοια, οι γέροι με τα μπαστούνια και τα βαριά μέτωπα απ' τη συλλογή, τα μικρά μιξοκλαιώντας, πιασμένα απ' το χέρι της γιαγιάς ή τη φούστα της μάνας, που είχε και το μωρό στην αγκαλιά, σχημάτιζαν ανθρώπινα караβάνια προς την εκκλησιά.

Μπήκαν μέσα, κάρφωσαν διψασμένα τα μάτια τους στον παπά και το γέρο δάσκαλο κι έγιναν όλο αυτιά κι απέραντη αγωνία.

— Χωριανοί, λέει ο παπάς, απ' τις σφαίρες των οχηρών παρακαλούμε την Παναγιά να φυλάει τα καλικάρια μας, που πάνω στα χιονισμένα καταρράχια διαφεντεύουν την τιμή της πατρίδας. Όμως, ο χειρότερος εχθρός είναι τα χιόνια. Οι στρατιώτες καθαίνουν κρουπαγήματα και σε πολλούς κόβουν τα πόδια.

Ένας λυγμός έπνιξε την τρεμάμενη φωνή του κι ένα ρίγος όργωσε τα κορμιά των χωριανών, γι' αυτό συνέχισε ο γερο-δάσκαλος.

— Εριβάλεται λοιπόν όσες έχετε, ή μπορείτε να κονομήσετε μαλλιά πρέπει να κλέξετε μάλλινα να τα στείλουμε το γρηγορότερο στο Μέτωπο. Βέβαια έχετε το μάζεμα της ελιάς, τις δουλειές της εξοχής και του σκιτιού και χίλια άλλα βάσανα... αλλά...

Εδώ τον διακόπτει μια όμορφη, θεληματική και αποφασιστική γυναίκα, η Τόγια.

— Θα κονομήσουμε όλες μάρμπα δάσκαλε, θα βγάλουμε τα μαλλιά απ' τα στρώματά μας κι αν την ημέρα έχουμε δουλειά θα

πλέκουμε νύχτα.

Σήκωσαν οι άλλες γυναίκες ψηλά το κεφάλι και την περικύκλωσαν.

— Μπράβο Τόγια, όλες συμφωνές.

— Ακούστε θα κάνουμε και τη νύχτα μέρα. Αν είναι για την πατρίδα και τα καλικάρια μας, χαλάει και τα μαλλιά κι ο κόπος και τα δάκρυα.

Έφυγαν όλοι με βουρκομένα τα μάτια, μια πικραμένη, ανήσυχη γνοιασμένη κομπή, που αν τους έβλεπε κανείς από ψηλά όπως σκόρπαγαν ακολουθώντας τα μονοπάτια προς τις άκρες του χωριού, έμοιαζαν, σα μια τεράστια βεντάλια που άνοιγε και χάνονταν στα σύδεντρα και τ' απόσκια του δειλινού. Αν τους έβλεπε από χαμηλά καθισμένος ακούσαμε στο πεζούλι της εκκλησιάς, έμοιαζαν, καθώς είχαν φόντο το ηλιοβασίλεμα, με θεόρατες μαύρες σκιές, οι περισσότεροι ξυπόλητοι, τραβολογώντας οι γυναίκες εκείνα τα κακοποιημένα παιδάκια, ωχρά και άσαρκα, με τα καλαμένα ποδαράκια τους, μαστιγωμένα απ' το κρύο, τη στέρηση και όλα τα «καλά» του φασισμού και του πολέμου.

Βάδιζαν νευρικά, θλιμμένα και ήταν μούσκεμα οι άκρες της μαντήλας των γυναικών που ήταν δεμένη κάτω απ' το πηγούνι, ενώ οι γέροι σκούπιζαν τις γυνιάδες τους, γιατί εκεί μέσα έφταναν τα δάκρυα όπως ξεκόλλαγαν απ' την άκρη του ματιού τους και

υποκατρακυλούσαν απ' βαθιές ρυτίδες στα πυλά τους γένια.

Δεν άργησαν να στηθούν τα συνεργεία για τα έλλαίνα. Μαζεύονταν οι γυναίκες από δυο τρία σπίτια και δούλευαν ως το βράδυ. Οι γριές με τη βάρβαρη ξέπλεκαν τα στεφάνια μαλλιά, οι μεσόπαιδες έγενεθάν, τα έκαναν έμα και οι πιο νέες έπλεξαν με τις βελόνες. Κάθονταν στο χειμωνιάτικο, γιατί το κρύο έτσουζε και έπαιζε στο τζάκι λαγοκοιταν ο παππούς και συχνά αναστέναζε και μουρμούριζε.

— Την κατάρα μου νάνουν οι φασίστες που ξεσηκώνησαν τον πόλεμο.

— Την κατάρα όλων μας νάν'χουν γέροντα, λέει ο Τόγια. Κορίτσια πιο ήγηγορα τα χέρια σας. Οι παλικούρες δεν μας καρτεράνε. Τότε είναι οι άγιες ώρες της πατρίδας, τα παλικάρια μας περιμένουν.

Εμείς, λέει μια κοπέλα, σταθήκαμε πολύ άτυχες, δεν προφτάσαμε να γούμε, και μας πρόφτασε ο παγκόσμιος πόλεμος.

Δίκιο έχεις, λέει η γυναίκα, βέβαια μια ζωή είμαστε με την ψυχή στο πόλεμο. Μα τώρα δυσκόλεται πολύ οι μέρες. Οι άγιες φύγαν για τον πόλεμο και απόμειναν οι γέροι και τα μικρά. Στερημένοι και τούτοι, κακοποιημένα παιδιά. Το ψωμί λιγοστό και όλα τ' απαραίτητα λείπουν και δυσκολόβρετα. Κανένας δεν έσπειρε φέτος, έβρασα η γη. Τ' άλογα και έπαιξαν στο Μέτωπο. Κατάρα και φασισμός.

Έπλεκαν κι έπλεκαν με το νήμα της λαχτάρας τους και τις βελόνες της

αγωνίας. Έπλεκαν τον καημό τους κι αντιφέγγιζαν τα νυσταγμένα μάτια τους σαν τ' αστέρια το γλυκοχάραμα. Κολυμπούσαν στην ωκεάνια αγωνία που γεννάει η προσμονή, στην αμφιβολία που γεννάει ο απέραντος πόνος της μάνας, της συζύγου, της αρραβωνιαστικιάς, της αγαπημένης. Έκαναν όνειρα και ήλπιζαν.

Τ' αγριεμένα κύματα της πίκρας και της απελπισιάς, έδερναν τους παλμούς της καρδιάς του ήρωα λαού μας, που δεν ήθελε να ζήσει σκλάβος και πολεμούσε και καταριόταν το φασισμό και τον πόλεμο.

Μια μέρα αφού πέρασε καιρός, λέει κρυφά ο παππούς στην Τόγια:

— Έμαθα πως στον δικό μας τον πόλεμο θα μπουν κ' οι γερμανοί και τότε παιδί μου δε θα τη γλιτώσουμε τη σκλαβιά, θα την πατήσουν την πατρίδα.

— Μην απελπίζεσαι πάτερα, θα δούμε, θα τους πολεμήσουν οι δικοί μας και τους γερμανούς... και τα μάτια της έτρεξαν δάκρυα.

★

Όταν ήρθαν και οι ναζήδες στα σύνορα, αντιστάθηκαν οι Έλληνες αντιστάθηκαν γενναία, πολεμήσαν λιονταρίσσια, μάτωσαν... μα την πάτησαν τελικά την πατρίδα μας οι χιτλεροφασίστες.

Έσπασε το Μέτωπο... κι άρχισαν να γυρίζουν καταρακωμένοι οι πολεμιστές στα σπίτια τους... Όλοι οι άμαχοι έβγαίνουν στ' αγνάβνια και ώρες με τις ώρες καρτερούσαν. Κανένα μάτι δεν ήτανε στεγνό. Την ψυ-

χή όλων, τρυπούσε σαν πυρωμένο σίδερο η σκέψη: Ζει ο δικός μου άραγε; Θα γυρίσει; Ποιός ξέρει ή απόμεινε για πάντα σε ξένο τόπο;

Σταυροκοπιόνταν κι έκλαιγαν.

— Σκέφτομαι, λέει κάποια, πόσες από μας είναι χήρες και πόσα ορφανά!

— Η πατρίδα, λέει μια άλλη, τα σπίτια μας, τα δέντρα μας, η τιμή μας, τα παιδιά μας, τίποτα δε θα είναι δικό μας, σε λίγες μέρες που θά 'ρθουν οι οχτροί.

Η απελπισία σεργιάνιζε σιωπηλή μέσα στους δρόμους, κάθονταν κουλουριασμένη στα σταυροδρόμια, κρέμονταν από τα δέντρα, αργοδιάβαινε πίσω απ' τις μάντρες, κάθονταν πίσω απ' τα βλέφαρα, κρύβονταν μέσα στα σπίτια, φώλιαζε μέσα σε ψυχές.

Σηκώνεται η Τόγια που περίμενε κι αυτή στ' αγνάβνιο το Μήτσο και λέει:

— Σηκώστε όλοι και όλες ψηλά τα κεφάλια και τις καρδιές. Οι Έλληνες δε νικηθήκανε, νικήσαμε και η Αντίσταση κατά του φασισμού θα συνεχιστεί. Τώρα θα πολεμάμε όλοι και Μέτωπο θα είναι κάθε σπιθαμή της πατρίδας. Μέτωπο θα είναι τα σπίτια μας, οι περιουσίες τα σταυροδρόμια, οι αλάνες, οι πλαγιές, οι βουνοκορφές. Με τέτοιο κουράγιο θα δεχτούμε τα παλικάρια μας; Η ψυχή τους δεν έχει χώρο γι' άλλες πληγές. Πρέπει να τους δεχτούμε με γέλιο και χαρά κι ασκλαίει μέσα η καρδιά.

★

Ήρθαν οι οχτροί κι έφεραν τη στέρση, την

πεινά κι όλα τα κακά. Τα τρόφιμα τὰ 'καιρναν με τη βία και τα παιδιά δεν είχαν να φάνε. Τα σχολεία ήταν κλειστά κι όταν αργότερα άνοιξαν κουτσοδούλευαν...

Ο Γιαννάκης ο γιος της Τόγιας για να πάει στο πιο κοντινό γυμνάσιο έπρεπε να διαβεί μισή ώρα θάλασσα και κατόπιν είκοσι χιλιόμετρα στεριά. Δύσκολα ήταν όλα τότε.

— Είναι κρίμα, λέει ο Μήτσος να μη σκουδάσει ο Γιαννάκης. Έτσι μου είπε ο δάσκαλος. Είναι πολύ έξυπνος και έχει τρομερή αντίληψη σε όλα.

Αυτά όμως δεν μετρούσαν εκείνες τις μέρες: κέρναγαν απ' τη φωτιά και το τσεκούρι του φασισμού: κι άφηναν ρημάδια και συντρίμια...

Οι πολυτελείς και τα χωριά προσπαθούσαν να γιατροπορέψουν τις λαβωματιές του πολέμου, πάνω σε μια γη αιματοκοτισμένη, κάτω από έναν ουρανό τραυματισμένο κι αγέλαστο, σε μια πλάση σκεπασμένη πόνο και παράπονα.

Φισοίσε ο αγέρας γεμάτος μοιρολόγια απ' τις χήρες και τα ορφανά. Κόπηκε ο ύπνος και τα παιδιά λάγγειαν μέσα στις κούνιες. Κόπηκε το γάλα στο βυζί των μανάδων. Αντιβούιζαν στ' αυτιά τα κουρταλίσματα, από τα δεκανίκια των ανάπηρων πάνω στα καλντερίμια.

Μέσα σ' αυτό το χαλασμό της ζωής, ο Γιαννάκης και τ' άλλα παιδιά πάσχιζαν να σταθούν, όπως πασχίζει να επιβιώσει έν' αγριολούλουδο πάνω σ' ένα γυμνό βράχο στο ελάχιστο χώμα που έχει μια λακκουβίτσα του. Όμως

την ανυπακοή στους καταχτητές, και την απόφαση για δράση και αντίσταση τις κουβαλούσαν μέσα τους που μέρα με τη μέρα θέρειναν κι εγκυμονούσαν καταιγίδες, προκαντός σαν φάνηκαν οι πρώτοι σπιούνοι.

Περνούσαν οι μήνες κι ο Γιαννάκης κοντοζύγωνε τα δεκατέσσερα χρόνια του. Αποφάσισε προσωρινά να γίνει τσοκάνος. Έκαιρνε δυο γίδες που είχαν δικές τους και άλλες δυο τρεις απ' τη γειτονιά, τις έβοσκε όλη μέρα στο λόγγο και το βραδάκι τις έφερνε στο χωριό. Σκέφτηκε ότι εκεί έξω θα είναι σχετικά ελεύθερος. Δε θα 'νιωθε τόσο τη σκλαβιά. Γι' αυτό, παρά τις αντιρρήσεις του Μήτσου και της Τόγιας έγινε τσοκάνος. Η μάνα του κοντοζύγωνε τη σκέψη του, και λέει στον πατέρα του που πήγαινε να σκάσει απ' το κακό του.

— Άστον αφού τ' αποφάσισε. Έτσι ξεμακραίνει απ' την κακή ώρα και ξεδίνει κι ο νους του.

— Δηλαδή χριστιανή μου θα τον κάνουμε τσοκάνο;

— Δεν τον κάνει η αγάπη του γι' αυτό το εκάγγελμα. Αλλά, αναγκάζεται για να μη βλέπει τους οχτρούς όλη μέρα.

Τσοπανόκουλο λοιπόν ο Γιάννης.

Ένα βράδυ έπειτα από αρκετό καιρό ο Μήτσος παρατήρησε ότι, η μια γίδα δεν είχε καθόλου γάλα. Παραξενεύτηκε μα δεν είπε τίποτα. Το άλλο βράδυ παρατήρησε την ίδια κατάσταση. Κι έτσι λέει στη γυναίκα του.

— Τόγια, χτες το βρά-

δυ, η σκουλαρικήτη είχε γάλα πολύ, η μπάλια ούτε δρόμι. Απόψε είχε η μπάλια και δεν είχε η άλλη.

— Αυτό αποκλείεται, θα 'κανες λάθος, θα κοιτάξω κι εγώ από αύριο και θα δούμε.

Σε δυο μέρες λέει η Τόγια του Μήτσου:

— Είχες δικιο άντρα μου, αλλά τι να συμβαίνει αυτό είναι μυστήριο.

— Ξέρω και γω το παλιόκαιο. Χαζεύει φαίνεται και δεν τις προσπαθεί. Ποιός ξέρει πού τρέχει το μυαλό του, αφού έχασε και την καρβάνια που είχε μαζί του, δεν θυμάται λέει πού την έχασε. Αυτές τις μέρες όμως θ' ανακαλύψω...

(Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Τετάρτη 19/10/1940

Λαμπρου Μολαμο

Μικροί Ήρωες

Ένα ηρωικό σαμποτάζ το χάνι Δελβινάκι (1944)

Λήμου Βότσικα

Ήταν αρχές Αυγούστου 1944. Το 15 συν/γμα του ΕΛΑΣ στην Ήπειρο, είχε γίνει το πιο θρυλικό και μαρτυροκαπιμένο! Εκείνη την περίοδο, είχε στρατιωτικό δ/τή το συν/ρχη πεζικού Γιώργο Παράσχο από τον Πειραιά, και καπετάνιο τον Κώστα Ράφτη (Νεμέρτσικα) από την Μερόπη Πωγωνίου. Υπαγόταν στην μεραρχία του στρατηγού Αυγερόπουλου. Τότε, η διοίκηση, πληροφορήθηκε ότι στο δρόμο Γιαννίνων - Κακαβιάς τις 4 του ίδιου μήνα, θα κινιόταν μια ατλερική μηχανοκίνητη φάλαγγα, με πολλά εφόδια... και αποφάσισε να τη χτυπήσει. Η διεύθυνση του αιφνιδιασμού και του σαμποτάζ, ανατέθηκε στο δ/τή του 2ου λόχου, Χαρίλαο Στεργίου (Ριζιώτη) και στον καπετάνιο του, Βαγγέλη Ξέρβα. Στην όλη επιχείρηση πήραν ακόμα μέρος ένα τμήμα σαμποταριστών με δ/τή το Σταύρο Φίλη, αλλά συμμετείχε και ο αείμνηστος ήρωας Λεωνίδας Ράφτης. Ο σκοπός του εγχειρήματος ήταν να επιφέρουν ζημιές στον εχθρό. Να του πάρουν τα εφόδια. Όπλα, σφαίρες, τρόφιμα κι άλλα υλικά, απαραίτητα για τις ανάγκες του Συν/τος.

Πριν καλοφρέξ' η μέρα της 4ης Αυγούστου, ο Ριζιώτης με το απόσπασμά του, κινήθηκε από το Κεράσοβο - Πωγωνίου προς το χάνι Δελβινάκι. Μόλις πλησίασε στην τοποθεσία «Ζέπη», τοποθέτησε μια μοιρία σε ύψωμα κοντά στο δημόσιο δρόμο προς τη Ζαραβίνα για να χτυπήσει τον εχθρό που θα κινιόταν για ενίσχυση από τα Δολιανά· κι άλλη μια διμοιρία προς την κατεύθυνση της Κακαβιάς, να αιφνιδιάσει κυκλωτικά την εχθρική φάλαγγα που θα 'ρχόταν από τ' Αργυρόκατρο. Με την υπόλοιπη δύναμη του λόχου του και τις άλλες ομάδες, έστησε την ενέδρα παγίδα, πολύ κοντά στα 10 έτρα του δρόμου. Από δεξιά κι αριστερά πιο πίσω είχαν προωθηθεί ημιονηγοί εφευροελαστίτες με ζώα έτοιμα που θα φόρωναν τα λάφυρα. Σ' έναν ψηλότερο λόφο, ο Ριζιώτης έβαλε έναν αντάρτη που κρατούσε φακό και φωτοβολίδες. Όταν πλησίαζαν θά 'ριχνε μια κόκκινη που σή-

μαινε πως ερχόταν άλλη φάλαγγα από τα Γιάννινα, και μια πράσινη που ειδοποιούσε τα ημέτερα τμήματα πως, ο στόχος από την Κακαβιά πλησίαζε. Πριν ακόμα ζυγώσουν οι γερμανοί, ο Ριζιώτης είχε δώσει εντολή σ' όλους τους αντάρτες ότι:

«Λε θα πυροβολήσει κανείς, αν δε μπει όλη η φάλαγγα μέσα στον κλοιό. Αν παραβείτε τη διαταγή, υπάρχει κίνδυνος αντί να αιφνιδιάσουμε τον εχθρό, να μας αιφνιδιάσει εκείνος». Οι δυνάμεις πειθαρχήσαν. Για αρκετή ώρα, επικράτησε μεγάλη ησυχία. Όλοι οι αντάρτες με τεντωμένα τ' αυτιά, και καρφωμένα τα μάτια στο φακό, περίμεναν τον εχθρό.

Μετά τα μεσάνυχτα, ο φακός έδειξε το πράσινο φως, και η φωτοβολίδα θά 'δινε το σύνθημα για το συνδυασμένο χτύπημα. Σε λίγο, ο σιγανός βόγγος των αυτοκινήτων όσο πλησίαζε προς το χάνι μεγάλωνε. Κι όταν μπήκαν στον κλοιό οι ναζήδες πήγαιναν μπροστά 4 μοτοσικλέτες και 2 θωρακισμένα αυτοκίνητα, και πίσω τους πολλά άλλα φορτηγά, κι άλλα που ρυμουλκούσανε καρότσες. Κι ενώ η φάλαγγα προχωρούσε κ' οι μοτοσικλέτες είχαν προσδιαβεί, οι αντάρτες κ' οι αξ/κοί δεν ανησύχησαν. Ήξεραν καλά πως ο Ριζιώτης είχε καταστρώσει, το σχέδιό του στην εντέλεια και τη διάταξη των δυνάμεων σωστά, για σίγουρη επιτυχία. Τότε, ακούστηκε η πρώτη πιστολιά με τη φωτοβολίδα. Ήταν το σύνθημα για την επίθεση και τα συνδυασμένα πυρά. Ευθύς η ομάδα σαμποταριστών με το γενναίο μαχητή το Γιώργο Σεραφείμ από τα Γιάννινα, βρέθηκαν μπροστά στα δυο βαριά εξοπλισμένα τεθωρακισμένα, που είχανε πάνω τους ταχυβόλα, οπλοπολυβόλα και αντιαρματικά. Ενέργησαν αστραπιαία. Ο Σεραφείμ έβαλε με το αυτόματό του στις ρόδες που ξεφούσκωσαν, κι ακινητοποιήθηκαν. Οι άλλοι έριχναν συγκεντρωμένα τα πυρά τους στα παραπίσω αυ/τα, και οι γερμανοί που δεν πρόλαβαν ν' απαντήσουν και ν' αμυνθούν, τά 'χασαν τα πασχάλια τους.

Ταυτόχρονα και μέσα σε λίγη ώρα, οι άλλοι αντάρτες (που ανάμεσά τους ήτανε και ο δ/ντής του «Ελ. Πνεύματος» ο διακεκριμένος σήμερα συγγραφέας Λάμπρος Μάλαμας που γράφει σχετικά στο έργο του «Πολεμώντας τους Ναζήδες»... απόπλισαν κι άλλα αυτοκίνητα.

Αντιστέκονταν όμως κάποιοι γερμανοί

σε δυο άλλα οχήματα...

Δυο αντάρτες παίρνοντας μέτρα προφύλαξης, σύρθηκαν με άλματα κοντά τους, πέταξαν δυο χειροβομβίδες και σκότωσαν τους ναζήδες.

Έτσι, εξουδετερώθηκε ολότελα η αντίστασή τους.

Σαν τέλειωσε η μάχη, ο Ριζιώτης κι ο Ζέρβας, έδωσαν εντολή να πάρουν από τ' αυτοκίνητα ό,τι χρήσιμο είχανε πάνω τους. Αυτή η φάλαγγα μετέφερε πολλούς τόνους δέρματα στα Γιάννινα, κι ήταν απαραίτητα την περίοδο εκείνη για τις αρβύλες των ανταρτών. Τότε όλοι μαζί, μόνιμοι κι έφεδροι μαχητές, φόρτωσαν τα ζώα που περιμέναν εκεί κοντά, με δέρματα τρόφιμα, ορυκτέλαια, εργαλεία για τα συνεργεία, μπαταρίες για ραδιόφωνα και ασύρματους, γεννήτριες, σκλισμό και πυρομαχικά, και κατευθύνθηκαν άλλα για την Καστάνιανη που ήταν η έδρα του Συντάγματος και άλλα για τη Βοστίνα.

Ο γενναίος αγωνιστής Γιώργος Σεραφείμ που ήταν και σωφέρ κι έκοβε ως και με τα δόντια τα καλώδια, από τ' άλλα ακινητοποιημένα οχήματα, κι ο Νάσιο Πακάς, καθώς κι ένας Ιταλός ελασίτης, με βοηθούς τους Μεμέ και Βελισάρη Κατσάνο (Μπίλη) πήρανε 3 αυτοκίνητα με ριμουλκούμενες καρότσες, συγκέντρωσαν σ' αυτά, πολλά υλικά που έμειναν, και τα μετέφεραν πάνω στο Κεράσοβο.

Έπειτα μια ομάδα ανταρτών, με διαταγή του Ριζιώτη έκαψε όλα τα μηχανοκίνητα και άλλα υλικά που δεν μεταφέρονταν...

Οι απώλειες των γερμανών σ' αυτή την επιχείρηση ήταν 6 νεκροί, 3 Αλβανοί μπαλίστες και 5 αιχμάλωτοι. Καταστράφηκαν 15 οχήματα και οι μοτοσικλέτες. Από τους αντάρτες, ήτανε 4 τραυματίες.

Η διοίκηση του 15 Συν'τος, εκαίνεσε πολύ αυτή την εκιτυχία με ημερήσια διαταγή... και τον ηρωισμό όλων των μαχητών που πήρανε μέρος.

Ο τρόπος της παραγωγής της υλικής ζωής, καθορίζει γενικά την εξέλιξη της κοινωνικής πολιτικής και διανοητικής ζωής. Το τι είναι οι άνθρωποι δεν καθορίζεται από τη συνείδησή τους, αλλά, αντίστροφα, το κοινωνικό τους είναι, καθορίζει τη συνείδησή τους.

Κ. Μαρξ

Θυσίες ηρώων και μαρτύρων

Το Διάσελο- Τρικάλων Στην Εθνική Αντίσταση

Ο Γιώργος Δ. Μανάφας αφηγείται

Μια συνοπτική αναφορά

σε μορφές και μνήμες

2^ο

(Συνέχεια από το 79 τεύχος)

Δημοσθένης Μαρσοούλης (1915-1943)

Ήταν ένας πρωτοπόρος αγωνιστής του ΕΛΑΣ από το Διάσελο, που βγήκε στο βουνό από το φθινόπωρο του 1942. Με την πρώτη κιόλας αντάρτικη ομάδα, ο Μαρσοούλης ακολουθεί από την πρώτη στιγμή. Στην πορεία του αγώνα, αναδειχεται ένας ανταρτοκαπετάνιος από του λίγους. Πήρε το ψευδώνυμο Ζίγρας. Στις μάχες με τους ναζήδες ορμούσε μπροστά σα λιοντάρι. Φόβο δεν ένιωθε ποτέ. Τραυματίστηκε πολλές φορές. Αλλά γιά τρευε μόνος του τις κληγές του. Στη μεγάλη μάχη του «Ζάρκο Μαρί» με τους Γερμανούς, κληγώθηκε βαριά και στάθηκε αδύνατο να γλιτώσει το θάνατο. Υπόκυψε με το χαμόγελο στα χείλη, όπως τα παλικάρια της τιμής και της κερηφάνιας που έκεφταν τότε στην πρώτη γραμμή για τη λευτεριά του λαού μας. Ήταν ένας γιγαντόσωμος άντρας! Τον θυμάμαι με τη φουστανέλλα που διάκλωνε στα 100 λαγυγίδια, με τα τσαρούχια και τις αρμάτες χιαστί περασμένες με τα φυσεκλίκια, τη γιαταγάνα κρεμασμένη, το σκούφο στο κεφάλι. Έμοιαζε αρμαρτωλό και κλέφτη του 1821, αλλά και μυθικό ήρωα παλιότερων χρόνων.

Βαγγέλης Ευθυμ. Τασούλης (1915-1943)

Τα βήματα του καπετάν Ζίγρα του αρχιλεβέντη ακολούθησε στους πρωταντάρτες και ο Τασούλης. Είχανε κατέβει από τον Όλυμπο, και πήγε κοντά τους αιθόρμητα, εθελοντικά. Θαρραλέος κι αποφασιστικός, με το ψευδώνυμο Νικολάρας, έ-

παιρνε μέρος σε πολλές μάχες, με υποσηματικό ηρωισμό. Αλλά, έπεσε κι αυτός, πολεμώντας σε μια σκληρή σύγκρουση με τους Ιταλούς στις 22 Απρίλη του 1943 στο Ανθοχώρι (Δερβινίτσα) Μετσόβου. Είχε ροδίσει η άνοιξη όταν πήγαν αντάρτες από τη Θεσσαλία, σ' αυτή την περιοχή, ν' αναγνωρίσουν το έδαφος και να χτυπήσουν τους Ιταλούς στο Μετσόβο. Επικεφαλής στο συγκρότημα ήταν Θωμάς Πάλλας (καπετάν Κόζιακας), κι είχαν εγκατασταθεί σ' ένα ξωκλήσι κοντά στο χωριό. Ήταν δύσκολη η αποστολή τους. Δεν μπόρεσαν να συνδεθούν με την οργάνωση για να πάρουν θετικές πληροφορίες για τον εχθρό. Η άφιξή τους εκεί τέθηκε στα μάτια ενός προδότη συνεργη των κατακτητών και πολύ γρήγορα ήγησε τους Ιταλούς στο αντάρτικο ληρικό και τους περικύκλωσαν. Αιφνιδιάστηκαν. Δεν υπήρχε τρόπος να διαφύγουν κι να σωθούν. Μα οι αντάρτες έδειξαν πως είχαν την αρετή της τόλμης και της ελκυστικότητας, για να σωθούν στην κρίσιμη στιγμή. Έτσι, υποχρεώθηκαν κι έδωσαν τη ζωή «εκ του συστάδιν». Ήταν 35 κι ατραγάθησαν όλοι. Οι Ιταλοί ήτανε 1.300 κι σαν αμυνόμενοι τους τσάκισαν. Οι ασίτες είχαν 4 νεκρούς, κι ανάμεσά τους κι ο διασελιώτης ο Τασούλης!... μαζί με τους Μαροπούλη και Γασούλη κωνίστηκε και ο Σπύρος Τσόγκας με το ψευδώνυμο Μπούρας...

Στη μάχη της περιοχής Μετσόβου, ήταν ο μόνιμος υπολοχαγός Κ. Πατσιαζής κι ο τότε Καλαμπάκα, ο Χρήστος από την Κόνιτσα με το ψευδώνυμο Κύκλωπας, και ο Χριστογιάννης από τον Τύρναβο. Οι Ιταλοί, είχαν 100 νεκρούς και τραυματίες κι ο τότε βαλάν στα πόδια, έφυγαν απ' το Μετσόβο και πήγανε στα Γιάννινα. Όταν μπήκαν οι αντάρτες στο Μετσόβο, χάλασαν ορισμένους συνεργάτες των κατακτητών που είχαν κάνει μεγάλα κακά σ' αυτή την περιφέρεια. Το συγκρότημα του Κόζιακα γύρισε στην έδρα στον τομέα Μετσόβου... και η περιοχή Μετσόβου πλαισιώθηκε από αντάρτες Ηπειρώτες.

Θυσσέας Σμέρδης (1908 - 1945)

Είναι από τους λίγους εαμίτες αγωνιστές της κατοχής, που δόθηκε ψυχή τε κι σώματι σ' εκείνο το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα, το ατίμητο κι ανεπανάληπτο. Ο Σμέρδης είχε ενστερνιστεί όπως

κι οι άλλοι πατριώτες τα ιδεώδη της λευτεριάς, και της Λαϊκής Δημοκρατίας. Οργανώθηκε από τους πρώτους στο ΕΑΜ και δεν έπαψε ούτε στιγμή να βοηθάει με κάθε τρόπο τον αγώνα. Ήτανε σ' όλη την περιφέρεια «πανταχού παρών». Εμείς οι επονίτες και οι επονίτισσες τον σεβόμαστε και τον αγαπούσαμε. Κι αυτός μας έβλεπε σαν παιδιά του. Πολλές φορές, όταν ο μόνιμος κι εφεδρικός ΕΛΑΣ έδινε μάχες στην περιοχή μας, ο Σμέρδης άρπαζε το όπλο και συμμετείχε σ' αυτές. Τον θυμάμαι που πολεμούσε γενναία στις μάχες στα «Βρυκολάκια» και στου Αχλαδοχωριού (Βόργιανης).

Με τις εκλογές για την αντιπροσωπεία στο Εθνικό Συμβούλιο Κορυτσάδων τον Απρίλη του 1944, αναδείχτηκε εκλέκτορας. Όμως, μετά την απελευθέρωση, για τους πατριωτικούς του αγώνες κατηγόρηθηκε, συνελήφθη και βασανίστηκε απάνθρωπα. Ιδιαίτερους διωγμούς υπέστη από συγχωριανούς του, και από παρακρατικές ομάδες μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας. Ο Σμέρδης πέρασε στρατοδικείο και καταδικάστηκε σε θάνατο για την αντιστασιακή του δράση...

Μια μέρα μαζί με άλλους 8 μελλοθάνατους αγωνιστές, που ανάμεσά τους ήταν κι ένα παλικαράκι 16 χρονών με κοντά παντελόνια από τη Λάρισα που τον έλεγαν Βλαδίμηρο Κουστίμπα, ήταν ο Βενιαμίν από τους τους μελλοθάνατους και τον εκτέλεσαν γιατί προερχόταν από αριστερή οικογένεια, κι επειδή το μικρό του όνομα ταίριαζε με του Λένιν... την ώρα που τους πήραν για εκτέλεση ο Οδυσσέας Σμέρδης, έδειξε απερίγραπτη ψυχραιμία κι αφάνταστο πνεύμα αυτοθυσίας σ' εκείνες τις τελευταίες στιγμές της ζωής του, που δε μολογιούνται. Εμάς, στ' άλλα κελιά, μας ξάφνιασε όλους. Δεν ήταν σαν τις άλλες συνηθισμένες αποστολές που παίρναν για εκτέλεση. Ο Σμέρδης μας αγκάλιασε και μας αποχαιρέτισε όλους κι αντί να του πούμε εμείς λόγια παρηγορίας, μας έδωσε αυτός θάρρος και κουράγιο, με το παρακάτω κύκνιο άσμα του:

«Συναγωνιστές και σύντροφοι, πρωτοπόροι της Αντίστασης και του αγώνα, εμάς μας παίρνουν και μας πάνε για εκτέλεση. Μη σας τρομάζει ο άδικος θάνατός μας. Είμαστε περήφανοι που θυσιαζόμαστε για έναν καλύτερο κόσμο. Έλαχε και σε μας ο κλήρος. Το δίκιο είναι με το μέρος

μας, και μια μέρα θα λάμψει, γιατί δίνουμε το αίμα μας γι' αυτό. Ζήτη το ΚΚΕ...».

Κι ευθύς, μπήκε μπροστά παροτρύνοντας και τ' άλλα παλικάρια που ήταν για τ' απόσπασμα και τραγούδησαν και χόρευαν το χορό του Ζαλόγγου:

«Έχε γεια καημένε κόσμε, έχει γεια γλυκειά ζωή, κ.τλ.»

Περιφρόνησαν το θάνατο, λες και πήγαιναν σε χαρά και πανηγύρι. Όταν είδαν αυτό το ψυχικό μεγαλείο οι δήμιοι κ' οι άντρες του εκτελεστικού, σάστισαν, έμειναν κατάπληχτοι...

Το παράδειγμα εκείνο του Οδυσσέα, που στάθηκε ατρόμητος μπροστά της στην ομάδα, αλλά κι όλων των παιδιών που τον ακολούθησαν, έμεινε βαθιά χαραγμένο σ' όλους εμάς τους μελλοθάνατους που είχαμε την τύχη να επιζήσουμε, και σ' όλους τους πολιτικούς κρατούμενους των φυλακών της Αίγινας. Μείναμε όλοι κατασυγκινημένοι από την ιεροτελεστία εκείνη, αποχαιρετισμού του Σμέρδη!

Τιμή και δόξα, αλησμόνητε Οδυσσέα! Δεν μπορώ να σε ξεχάσω ποτέ όσο ζω, γιατί έζησα μαζί σου τις τραγικές εκείνες ύστερες στιγμές της ζωής σου. Κ' ήμουν ο τελευταίος που σ' αγκάλιασα και σε φίλησα.

Χαίρε αιώνια, που αναγνωρίστηκες από την πολιτεία ως Αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης, έστω και εκτελεσμένος!

(Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Κώστας Τσιγάρας

5 χρόνια από το θάνατό του

Πέρασαν κιόλας 5 χρόνια από τον ο σίβαστος φίλος και συνεργάτης της Περιοδικής μας Εκδόσεως, αιμίμητος, γιατρός και βουλευτής Κώστας Τσιγάρας, έφυγε από τη γηράτη αγώνων, ευσυνειδήσια και ηθική συνέχεια ζωής του, σε ηλικία 87 χρονών στις 10.4.86. Ο καταγόμενος από το Κορινθό της Χαλαρράδας, προσέτυπικός ηγέτης, υπήρξε μια ξεχωριστή κορυφαία και καλύτερη πνευματική, καλλιτεχνική κι εκιστημονική προσωπικότητα. Σπουδαίος μουσικός, αξιωματικός, κριτικός, βαθιά στοχαστής και μεταφραστής, τίμιος και δίκαιος αγωνιστής, αγνός ιδεολόγος και ανθρωπιστής της ουσίας, που η βιοματική του πορεία και ζωή στάθηκε ολόκληρη μια ηθική συνέχεια και τελειότητα! Αυτός ήταν ο ψυχικά και πνευματικά ανώτερος άνθρωπος Κ. Τσιγάρας, που έφυγε ήρεμα, μεγαλόψυχα, φιλοσοφημένος και γαλήνιος σ' ένα Νοσ/μείο της Θεσ/νίκης. Ως την προηγούμενη μέρα του τέλους του ήταν

Κώστας Τσιγάρας

όρθιος και υγιής. Το είχε διασηθεί πως θα 'έκλεινε ο κύκλος του βίου του... και αποχαιρέτησε τώντας την πιστή και κείραχη συντροφισσά του Άννα, έφυγε απόφαχα, γενναίος! Και της στερνής κνοής του η μεγαλοσύνη, θαρροίσει, κι έρωσε τη μορφή του Μυριέλα ήρωα του Β. Ουγκώ στους «Αθλίους».

Το «Ελεύθερο Πνεύμα» τιμήσε το σερνό κι σφόδρα κορυφαίο αγωνιστή και γιατρό του λαού της Β. Ελλάδας με τιμητικό πρωτοσέλιδο στο υπ' αρ. 68 τεύχος του. Τα λίγα τούτα λόγια, δεν είναι παρά ένα ταπεινό μνημόσυνο στη μνήμη του.

Λημήτρης Κατσικογιάννης

Στις 26.6.91 πέθανε στην Αθήνα ο γίγαντας της ζωγραφικής και γλυπτικής του λαού μας, Λημήτρης Κατσικογιάννης, σε ηλικία 76 χρόνων. Εμφάνησε στη λάριση την επόμενη μέρα με δάπνη του Δάφνου. Είχε γεννηθεί στην Κερύνη του Ολύμπου από φτωχούς αγρότες γονείς το 1915. Ήταν ο τρίτος από τα 8 αδέρφια του. Πήρε το πρώτο γράμμα στο χωριό του, κι έπειτα δούλεψε νομαλάρακας, σε μεταλλείο της Λάρισης. Το κατακαθητικό ταλέντο του εκδόθηκε από τα παιδικά του χρόνια. Εκεί τον γνώρισε και τον θαύρησε ο φιλότεχνος τοματρός, Αναστ. Θ. Βέρβος, και τον πήρε στην Αθήνα για να σπουδάσει. Τον υποστήριξε και φοίτησε και στη Σχολή Καλών Τεχνών, με δασκάλους Τόμαρα, Δημητριάδη, Θωμά, πούλο και Σάχο. Εκεί αναδείχθηκε πρωτοβόρμος, κι κέρησε 7 βραβεία, και έκαθλο του καλύτερου στούδου στη από το υπουργείο Παιδείας.

Το 1940 του είχαν προσφέρει και υποτροφία στη Παρίσι μα δεν την αποδέχτηκε. Έπειτα σαν φιλοτέχνος πατριώτης, πήγε μέρα στην Εθνική Αντίσταση με ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, και μετά τη θάρρα, του ζανακρότινι και είχε υποτροφία, για την Ευρώπη, αλλά και πάλι δεν τις αποδέχτηκε. Σαν ελπίτης, από τους πρώτους στον Όλυμπο, κατατρήθηκε, άωχτηκε, ζαναφθηκε κι 1947 στο Δ.Σ. και πώστηκε αιχράλωτος. Πήρασε ειδικονική εκτέλεση και 3 στρατοδικία. Κατοικώσθησε σε ισόβια άσπα. Τον γύρησε σε όλα τα μπουτρώμα της χώρας, 13 ολόκληρα χρόνια. Όταν τον σφησε «ελεύθερο» έκανε την πρώτη έκδοσή του στο «Ζητή» το 1963. Εκπαινωτάς, έργα του, τού 'έλεφαν και τού 'έκαναν οι δήμιοι και στις φυλακές. Ο Κατσικογιάννης

ΚΟΡΙΝΘΙΑ

ης ήταν γεννημένος, τίμιος κι αθόρυβος επαναστάτης, καλλιτέχνης, που το μέγεθός του σήμερα δεν προσμετράται εύκολα. Το ύψος του, δικαίωσε τον Όρσο που τον γέννησε. Υπήρξε ο κορυφαίος των κορυφαίων της Ευρώπης, αλλά θα λέγαμε και όλου του κόσμου. Η τέχνη του δραματική και τραγική ποσειδωνική και οικουμενική, εκφράζει τα μεγάλα κι ειώνια προβλήματα και δεινοπαθήματα των δύστυχων και παλαιμάχων λαών. Πρωτοσύλληπτες συνθέσεις που απεικονίζουν πείνες, πολέμους δυστυχίες, αλλά και κρίσιμα ηρωικά και αγώνες νικηφόρους. Στην Ευρώπη μετά τον Πικασό ίσως δεν υπήρξε πιο μεγάλος όπνος στα χρόνια μας, εικαστικός δημιουργός. Στην Ελλάδα δεν προβλήθηκε όσο έπρεπε. Μέχρι το 1980 παρέμενε άγνωστος στο πλατύτερο κοινό. Και πρώτο το «Ελεύθερο Πνεύμα» στο 42 τεύχος του, το 1981 τον παρουσίασε με αισθητική και βιολογική ανάλυση και με ορισμένα χαρακτηριστικά του αριστουργήματά. Η πανθαύμαστη δημιουργική του πορεία, κάλυψε Ιταμικά και στην Ευρώπη με εκθέσεις στη Μόσχα, στη Βαρσοβία κ.α. Έργα του στολίζουν μεγάλα Μουσεία μέχρι και στη Μέση Ανατολή και στην Κούβα.

Ο πλούτος των έργων του είναι απερίγραπτος, και ζωντανεύει αδρά και ρεαλιστικά, πρωτόφαντα, μεγαλόπρεπα και τραγωδικά, παραστάσεις ασύλληπτης φαντασίας, από τον πολυτάραχο αιώνα μας. Πολυσύνθετες προσωποκινήτικές καταστάσεις που χαρίζουν μηνύματα ειρήνης, ανθρωπιάς και πανανθρώπινης αδερφοσύνης. Όποιος θελήσει περισσότερα στοιχεία για το βίο την πολιτεία τα έργα και την αξία του ανεπισκίαστου γίγαντα της τέχνης Κατσκογιάννη, θα βρει στο 42 τεύχος της Επιθεώρησής μας.

Με επικήδειους λόγους τον τίμησαν ανάμεσα σ' άλλους και σε εκπρόσωπους του Δήμου Λάρισας, ο αντιδήμαρχος Τρικάλων, και ο μέραρχος του Δ.Σ. Αμάρυπης.

Πάνος Φούντας

Σε δυο σταυραετούς της Εύβοιας

Σκάψτε τον τάφο τους σιμά
μαζί και δίπλα δίπλα,
να θάψουμε δυο σταυραετούς
Δεβεντο-καπετάνιους,
το Θύμιο τον Ανάποδο
το Νίκο Μαχαιράκο.
Κι πάνω στο κιβούρι τους
δυο παραθύρια ανοίξτε.
Να μπαίνει ο ήλιος το πρωί
και η όροσιά το βράδυ.
Τη νύχτα να όροσίζονται
εως το πρωί που φέγγει.
Κι εκεί στο γλυκοζάραμα
πέρόικες να πετάνε
κι πάνω από το μνήμα τους
και να πικρολαλούνε!...

Ρούμελη '91

Μνήμη Ν. Γκότση

Στη Ζαχάρω - Ηλείας, έγινε μνημόσυνο στον τάφο του δικηγόρου διακεκριμένου αγωνιστή και πρωτοπόρου ηγέτη του ΕΑΜ στο Μοριά Νίκου Γκότση αγαπημένου ήρωα και μάρτυρα του λαού που ε-

κτελέστηκε στην περίοδο του εμφύλιου. Υπήρξε συμμετοχή πολλών συναγωνιστών του, συγγενών και φίλων. Τιμήθηκε όπως του άξιζε. Και η ποιήτρια Κούλα Κατσιογιαννη, αφιέρωσε το παρακάτω επιτύμβιο στον τάφο του:

«Είπες: Δεν υπάρχει πίσω
και τράβηξες...

Το σίγουρο βήμα σου
εφιάλτης στ' αυτιά των δειλών.

Τώρα,

το ματωμένο σου φτερό
η λευτεριά η αντάρτισσα
κρατεί και... σημαδεύει».

Οκαπεταν-Δημουλάκης αποστεώθηκε σε μια σπηλιά του Ταΰγετου από πυρετονίτιδα 9 χρόνια μετά τη λήξη του εμφύλιου στη χώρα μας, κυνηγημένος και κρυμμένος σαν αγρίμι στα βουνά του Μοριά.

(Έργο του δυναμικού ζωγράφου και αντιστασιακού ποιητή Ανδρέα Τσώνη)

⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡

Την πρόοδο την εξασφαλίζει η ηθική και παραγωγική συνείδηση και ομόνοια, η συναισθηματική ζωή και όχι η διχόνοια.

Ο άνθρωπος γίνεται πραγματικά ελεύθερος, όταν αναγνωρίζει ότι πρέπει να σέβεται τα όρια της ελευθερίας του άλλου· να υπολογίζει και να υποτάσσεται στους νόμους.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΛΑΜΑΣ

Πεζογραφία

Ο μύθος του Ανταίου

Παραινετική ερμηνεία
Του Βασίλη Περσειδή

Ο Ανταίος ήταν μυθικός ήρωας και προστάτης των αυτόχθονων λαών της Βόρειας Αφρικής, γιός της Γαίας και του Ποσειδώνα.

Ο Ηρακλής, μυθικός ήρωας των Δωριαίων, αποφάσισε να εξοντώσει τον Ανταίο, που έστεκε εμπόδιο στην εξακλόση του αποικισμού των Δωριαίων στη Β. Αφρική.

Η κάλη ήταν σκληρή, γιατί ο Ανταίος εφόσον πατούσε απάνω στη μάνα του γη έπαιρνε απροσμέτρητη δύναμη και γινόταν ακατάβλητος. Ο Ηρακλής το σκέφτηκε αυτό, και τότε σήκωσε τον αντίκαλό του ψηλά (τον απόσπασε από τη δυναμοδότηρα γη) κι έτσι μόνο μπόρεσε και τον έπνιξε.

Ο μύθος αυτός είναι βέβαια ένας μύθος. Οι μύθοι όμως κρύβουν και βαθιές συμβολικές σημασίες. Η Γαία δεν είναι μόνο μάνα του Ανταίου, αλλά και η μεγάλη Μάνα όλου του ζωικού και του φυτικού κόσμου, γι' αυτό και προσωποποιήθηκε και λατρεύτηκε σαν μεγάλη θεά, με διάφορα ονόματα, από πάμπολλους αρχαίους λαούς.

Η συμβολική έννοια του μύθου είναι τούτη: Το κάθε έμβιο ον, εφόσον βρίσκεται σε άμεση επαφή με τη μάνα γη, εφόσον διαβιού σύμφωνα με τους καθοριστικούς νόμους της, για το είδος του, το έμβιο αυτό ον, θα διατρέχει απρόσκοπτα όλο το μάκρος της βιολογικής πορείας του. Όταν όμως ξεστρατίσει από το δρόμο που με αυστηρότητα, του έχει χαράξει η μάνα φύση, τότε θα κακοπάθει και σε τέτοιο βαθμό, που θα είναι και το ξεστράτημα. Παράδειγμα: Τα άγρια γίδια, τα βόδια κ.λπ., όταν ζουν σε φυσική κατάσταση, είναι υγιέστατα ως το τέλος του βιολογικού κύκλου των. Όταν όμως τα κλείνουμε στο σταύλο και τα τρέφουμε με νεκρές βιομηχανοποιημένες τροφές, αρρωσταίνουν και χάνονται πρόωρα.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τον άνθρωπο. Ο πρωτόγονος άνθρωπος, που

ζούσε σε απόλυτη αρμονία με τους φυσικούς όρους, ήταν αυτόρκτης κ' οι αρρώστιες του ήταν άγνωστες. Ο άνθρωπος του σύγχρονου «πολιτισμού», έκοψε κάθε επαφή με τη μάνα φύση, ξεστράτισε ολότελα από τους φυσικούς νόμους, που τον διέκλασαν και ζει μέσα στο αφύσικο τεχνητό περιβάλλον που δημιούργησε. Γι' αυτό κακοπαθαίνει και βασανίζεται, από τις πολυκοίκιλες εκφυλιστικές, σωματικές και ψυχοδιανοητικές σύγχρονες αρρώστιες, κι αισθάνεται ανικανοποίητος και δυστυχής, παρ' όλη την αφάνταστη υλική του εκάρκεια ή καλοπέραση...

Και κάπως επιστημονικότερα: Ο φλοιός της γης διατρέχεται από ηλεκτρομαγνητικά ρεύματα κι εκπέμπει διάφορες αδιερεύνητες ακόμα ακτινοβολίες, γηγενείς καθώς κ' από το κοσμικό σίμπαν, επιδράσεις βασικής σημασίας για τη ζωή. Ο «πολιτισμός» απομόνωσε το ανθρώπινο σώμα από τις ενεργητικές αυτές επιδράσεις, με τους κλειστούς χώρους του τσιμέντου των πολυκατοικιών, με την ασφάλτο, τα χοντρά ρούχα και προκάντων με τα πλαστικά παπούτσια.

Οφείλουμε λοιπόν και μπορούμε, αν σεβόμαστε την υγεία μας, να επιδιώκουμε την όσο γίνεται μεγαλύτερη επαφή με τη γη και το ατμοσφαιρικό περιβάλλον, αποφεύγοντας τα πολυκοίκιλα μονωτικά, ζώντας στο ύπαιθρο και ιδίως περπατώντας ξυπόλητοι απάνω στο χώμα. (Όλοι οι άγριοι λαοί περπατούν ξυπόλητοι. Οι παλιοί μαχαραγιάδες των Ινδιών, μπορεί το σαρίκι του κεφαλιού τους να στοίχιζε εκατομμύρια, περπατούσαν όμως ξυπόλητοι!

Ξυπόλητοι λοιπόν απάνω στο χώμα, απάνω στην υγρή κρωινή χλόη, απάνω στις πέτρες, σ' επαφή με τη μάνα και το φυσικό περιβάλλον για να παίρνομε από τη ζωοδότηρα δύναμή της, όπως ο Ανταίος.

Τίμβος Μαραθώνα 91 -

Λάμπρου Μάλαμα

«ΛΑΟΣΟΦΙΚΑ
ΕΠΙΔΟΡΗΙΑ
ΑΝΕΚΛΟΤΑ»

Ιεζοί ρυθμοίΜέρες του 1988...Ένα πικρό ρεπορτάζΤου Σταύρου Μοσχολιού

οινωνία της ντροπής,
 όσμος της παρακμής,
 έτοιμοι γηρασμένοι, χωρίς ιδανικά,
 γήλιοι ευνουχισμένοι
 που πάντα εξαγοράζονται
 ανάδες που πωλούν τα παιδιά τους,
 ο κόσμος της μετριότητας και του γέλοιου,
 κοινωνία της αντίφασης.
 Μηδενικά διαφεντεύουν τις τύχες των λαών,
 πωμένες πουλημένοι,
 όσο αίμα χαμένο!...

Τι ιδανικά μετριούνται σε δολάρια.
 Πτωχέ κόσμε πώς να ζήσω μαζί σου;
 Δημοκρατία, ισονομία, ελευθερία,
 οντήματα για το ξεσήκωμα των συνειδήσεων
 και ύστερα ξεπούλημα.
 Αλήθεια, πόσο μετριέται σε δολάρια
 ώρα του ονείρου,
 ο στοχασμού και της ανάστασης;
 Είμαι πλούσιος κόσμε γιατί,
 πες τις ώρες ονειρεύομαι
 ολάκερα χρόνια' μια ζωή.
 Αν υπάρχουν παιδιά που φύτεψαν
 και δε γεννήθηκαν.
 Τα παιδιά τώρα δεν κλαίνε, εξαγοράζονται.
 Πέθαναν τα προβλήματα της φτώχειας
 και του ξεροκόμματος.
 Αν υπάρχουν στο δρόμο ζητιάνοι.
 Χρειάζονται λοιπόν οι αγωνιστές κ' οι ιδεο-
 γοι;
 Το σύστημα δεν τους αντέχει.
 Αν το κατάλαβες φίλε μου;
 Είμαι μόνος σου.
 Ξέχασα, υπάρχει κι άλλος ένας
 στην πιο κάτω γειτονιά.
 Οι σημερινοί Δονκιχώτες
 κεύουν με ανεμόμυλους,
 αστείοι, είναι πραγματικά
 πιο γραφικοί,
 ονιάζουν τόσο χαριτωμένα.
 Αλλά, έρωτας, συντροφικότητα,
 οησίες. Αυτά είναι γι' άλλες εποχές.
 Ανεμω μπορείς να εμπιστευτείς τον υπολογι-
 στή σου...

Κοινωνία της αθλιότητας,
 εδράση, αθλητισμός και τζόγος,
 νίο σου τρίπτυχο.
 Αθητοί βέβαια κατέχουν την εξουσία σου.
 Αβυριέσαι, «στιγμιαία» η παρουσία τους
 προστά στην αιωνιότητα.
 Πικρό το κακό που μπορούν να κάνουν,
 τί, κάποτε θα ξυπνήσουν οι υπήκοοι.
 Ξέρω ίσως,

ίσως όταν δεν υπάρχουν άνθρωποι.
 Σίγουρα όμως θα υπάρχουν
 μηχανήματα με συνείδηση,
 που τόσο λείπει από τους ανθρώπους.
 Φτωχέ μου κόσμε, τελικά,
 δεν είμαι μαζί σου.
 Συνειδητά διάλεξα εκείνον
 στην παρακάτω γειτονιά.

Θεσ/νίκη '88

Περιπλάνηση στον αψηλό
δρόμοΤου Βασίλη Τερτίπη

Αυτός που περπατεί στον αψηλό δρόμο,
 το δρόμο που μοιάζει σαν κρεμαστό γε-
 φύρι, στον ίσιο τον ελεύθερο δρόμο, που
 πάει από τη Φαλάνθη στην Αγία Πελα-
 γία, κι αγναντεύει μεθυσμένος, μαγεμένος,
 πέρα βαθιά το χειμωνιάτικο τοπίο, φρε-
 σκοπλυμένο απ' τη νυχτερινή νεροποντή,
 κι αγναντεύει τ' ατέλειωτο δάσος στις ε-
 λιές, και χάνεται η ματιά του μέχρι πέρα
 στον Ταύγετο, αυτός κάποτε ξεδίψασε
 στα κεφαλάρια του και την Ελένη. Αυτός
 που τώρα περπατεί σ' αυτή τη μικρή ευ-
 θεία και ζει κι απολαμβάνει τη μυθική
 τούτη στιγμή, οι πρωινές αχτίνες πέπλα
 χρυσαφένια σκεπάζουν το νεραϊδένιο το-
 πίο. Ο σιγανός βορειοδυτικός άνεμος, του
 φέρνει τους πικρούς κι αγγελικούς χαιρε-
 τισμούς από τους μακρυνούς τόπους της
 προσφυγιάς του. Τον λούζει με τις ιερές
 του αναμνήσεις απ' την καλή του Ιταλία
 τη μυθική του Βολογνα. Του φέρνει τους
 όμορφους κ' ηρωικούς καιρούς, για λευτε-
 ριά, ειρήνη, αδερφοσύνη, τιμή, αξιοπρέ-
 πεια· και τ' ανασταίνει τη μεγαλοσύνη
 απ' τα νεκρά του ιδεώδη. Τότε που μπο-
 ρούσε να στέκεται όρθιος κι ανίσκιωτος
 από φόβους. Του φέρνει τις ιερές και
 μαρτυρικές μορφές φίλων και συντρόφων
 που πέσανε στις μάχες για το θρίαμβο
 της αθωότητας. Ναι, αυτός που τώρα
 περπατεί πότε σκυφτός και πότε αγέρω-
 χος σ' αυτόν το μικρό δρόμο της αγάπης
 και της θλίψης, πληγωμένος από βάσανα,
 κόπους, προσβολές, πλάνες και κουβαλώ-
 ντας αναρίθμητους ίσκιους από προδο-
 σίες, χαμένους πόθους, νεκρά όνειρα κι
 εωσφορικές αγάπες. Τώρα, αυτός - η ζωή
 εν τάφω - δεν έχει τίποτα να κρύψει, να
 κάνει, να οραματιστεί, να περιμένει. Οι
 ευγενικοί φαίλακες δεν υπάρχουν πια να

τον κατευοδώσουν για την ιερή του Ιθάκη και πουθενά να βρει τη θεϊκή Ναυσικά, να τον ερωτευτεί να τον θαυμάσει, να τον ποθήσει. Κι έτσι να τον ανεβάσει στην κορφή της αθανασίας της και να τον φιλοξενήσει στ' ανάχτορό της η αιωνιότητα.

Κορίνη - Μεσσηνίας '91

Σταύρος Γιωβάννης

Ο Φυγάς

Ήρθε κι επέστρεψε ο φυγάς
 παρασάγγας διέλευση
 Αργυρόκαστρο Κορυτσά 'Αι - Σαράντα,
 άστοχη παρατήρηση
 κι έλεγχος αποστροφή,
 για κείνους
 που διδάξανε τη λέξη
 την τρισδιάστατη λέξη
 Φυγή.

Γιάννινα '91

Γιάννης Καργατζίδης

Αγνωμοσύνη

Αγνωμοσύνη κυβερνά φίλοι μου την υφήλιο,
 αγνωμοσύνη που ποθεί να δει μαύρο τον ήλιο
 Η Ελλάδα που τους διδάξε να σκέπτονται, να
 ζουν,
 ακαίσια επιμένουν, να την ποδοπατούν.
 Τώρα είναι μ' αλισίδες βαριά τυλιγμένη,
 γονατίζει, σκοντάφτει, κονά, μα δε λυγίζει.
 Έρχεται όμως στιγμή που οι αλισίδες της
 σπάνε,
 έστω κι αν τα κορμιά, απ' το αίμα τους στά-
 ζουν.
 Κι αυτοί που δε θέλουν να ιδούν, οι τυφλοί
 θε να 'ρθεί ο καιρός στον Ελλήνων το φως
 να προσβλέψουν και πάλι.

Θεσ νίκη '91

ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ

«Η Ελένη της Σπάρτης»

Με έπαινο του Φιλολογικού Πarnaσσού

Ένα συγκλονιστικό χρονικό που εκφράζει μια ολάκερη εποχή και μια ηρωική και τραγική εποποιία του αδούλωτου και προδομένου αξιαγάπητου λαού μας.

Διήγημα

Ο Ντούτρα τα βιβλία και το γράμμα της Αλεξάνδρας

Του Γιώργου Παπαστάμου

ΚΑΙ ΗΤΑΝΕ, μια εποχή, που δεν είχαμε πια βιβλία «προοδευτικά» ούτε και βιβλία στα σχολεία, ότι τα έκαψε, λέει όλα δέκα χρόνια νωρίτερα στον εμφύλιο ο Ντούτρα ένας κελώριος παντοδύναμος χωροφύλακας, χωρισμένος στα δυο κι ας ήταν μοναχός του. Τη μια μέρα ήθελε αυτό να κάνει, αλλά, έκανε άλλο· άλλο έκανε και ήθελε ένα πράμα τραγουλόχαρτο· φηγούρα ρήγα και βαλέ, που είναι απ' τα δυο «κι από τη μια κι από τη άλλη».

Και γύριζε τα χωριά αυτός ο Ντούτρα όταν ήθελε καθαρά αυτό που ήθελε και τα μάζευε όλα τα βιβλία και στο μεσοχώρι τα έκανε σωρό και τα έκαιγε... Και μαϊρίζε ακόμα και τα άσπρα γένια τα ιερέα τα έκανε φούμο και στάχτη. Και λόγω σε κανέναν δεν έδανε αυτός ο Ντούτρα, ο χωροφύλακας, με τα γουρονίσια μάτια και το δέρμα του πετεινού.

Ότι είχε λέει άνωθεν εντολή, και τα μικρά τυπογραφεία των επαρχιών να σκέζει με λοστούς, όσα τύπωναν παράνομα βιβλία. Και είχε εγγράψει στο λάβαρο του την εντολή: Μόνο μετριοπαθής πρόδος επιτρέπεται κι εντός πάντα των ορίων του νόμου.

Και λίγο πριν αποστρατευτεί ο Ντούτρα παλιμπαις και της εξουσίας μοναδικός εκ- πρόσωπος, ήρθε και στο χωριό όπου εγώ έκανα το δάσκαλο. Και με πρόσταξε να τον βοηθήσω να μαζέψει και να κάψει τα βιβλία. Και σαν έκανα ν' αρνηθώ, με κοίταζε ύπουλα και τα μάτια μου βγάλανε δυο τρομαγμένες σπιθές.

— Θέλω, να κάψω, ό,τι γράψανε εκείνα τα «μίσθαρνα όργανα» οι ποιητές και ο διάος εκείνος ο Νερούντας και η σκυλίτσα η Λόρκα και ο Νίκος ο Κογκολέζης (ο Νικολάι Γκόγκολ) ο Ρώσος... Και «ήρθαν και οι τρεις αυτοί, τους φέραμε... τα βιβλία τους δηλαδή και μόλις τα είδα χρυσόδετα, χάρηκε πολύ και τα βούτηξε

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

...α στα πετρόλαδο... ο Ντούτρα...
 Και με μιας βασίλεψε σιωπή μέσα στη σκοτεινή μας νύχτα. Τώρα θα δώσω φως στο σκοτάδι· φώναξε ο Ντούτρα, βάζοντας φωτιά στο σωρό αυτών των «άχρηστων φυλλάδων». Και μόλις πετάχτηκαν φλόγες ψηλά φάνηκε πως αυτοπυρπολήθηκαν άνθρωποι ζωντανοί. Κι ακούστηκαν σ' όλη τη γη ρόγχοι θανάτου και κλάμα βαθύ μέσα σ' εκείνη την απέραντη διαταρχική σιωπή... Κι όλος ο ανύποπτος λαός, σα νά 'νιωσε μιαν αλλόκοτη αγωνία και συγκίνηση κ' η χώρα όλη σα να κατάντησε χώρα λυγμών.

Και ήρθα να παραδεχτώ ακούγοντας αυτόν το συνταραχτικό λυγμό, πως μια δυστυχία δεν έρχεται ποτέ μόνη της. Και να πάω το λυγμό και το κλάμα του αντανά «πυρπολημένου πολιτισμού» κοιτάζω μήπως απόμεινε τίποτα μέσα στην γάλη μα και «Αλεξαντρινή» Βιβλιοθήκη. Τίποτα! Ούτε φύλλο βιβλίου και μαζί χαν χαθεί και οι Σελευκείες και οι Αρμένιες για πάντα...

Και το μόνο βιβλίο, που μας απόμεινε να δεν το έκαψε ο Ντούτρα ο χωροφύλακας, ο αρουραίος, ο φρόνος με τα μαύρα φτερούγια και τα χρυσά κουμπιά ήτα το βιβλίο του Χριστού. Μ' αυτό, λέει, μπορούσα να κάνω μάθημα. Και όπως είπα ο δυνατός Ντούτρα φοβήθηκε να το κηφει το βιβλίο αυτό, για να μην πάει στην κόλαση· ότι αυτός πράδεισους έμαχνε στη γη, με τη φωτιά, όθε περνούσε.

Και η χρονιά μ' ένα μόνο βιβλίο για να τα παιδιά δεν περνούσε. Ήρθε και έσπωσε η γη της ψυχής. Έγινε γκριζαίνοντο θάλασσα και βούρκος κι ο ουρανός μουντός και βροχερός μ' αστραπολένια και σύγνεφα μαύρα. Όλα κλαίγανε. Μι μονάχα ο Ντούτρα ο χωροφύλακας κλούσε.

Κι έψαχνε ολούθε στο γήινο παράδεισό του εκεί ανατολικά της εδέμ να βρει τα κείμενα μήλα τα χρυσά των Εσπερίδων... Κι βρήκε κάτι ζουλιγμένα πορτοκάλια - κερδίες ραγισμένες μέσα στην απύθμενη σιωπή... Τα βρήκε, λέει, και μας έφερε...

Κι επειδή ήθελε τούτα τα ζουλιγμένα πορτοκάλια, που άρχισαν να μαραγκιάζουν να ξαναπάρουν ζωή και να γίνουν κερδίες ανθισμένες από αγάπη, πήρα το μόνο βιβλίο που είχα, το

μόνο που μου άφησαν: Το Ευαγγέλιο να κάνω μάθημα στο σχολείο μου. Και ήθελα να βρω μέθοδο, που να ταιριάζει σε τούτο το βιβλίο, εκείνη ασ πούμε της παιδαγωγούσας αγάπης του πατέρα μας Ερρίκου του Ιταλοελβετού παιδαγωγού και δασκάλου Πεσταλότσι... Και ήθελα νά 'μαι σίγουρος για τη μέθοδό μου, μια και ήξερα καλά από τη λίγη πείρα που είχα πως: Δάσκαλος, που κάνει τη βία του χωροφύλακα, μέθοδο διδασχής κάνει το ψεύδος, αρχή του.

Καλό το «Ευαγγέλιο» μας, μα πως μαθαίνεις στα μικρά παιδάκια τα πρωτάκια πρώτη ανάγνωση· δίχως αλφαβητάρι; Αυτό-σχεδίασα με σοβαρότητα βασισμένος στο «Αλφαβητάρι με τον Ήλιο». Και από τότε είχα καταλάβει πως το πέρασμα απ' το αλφαβητάρι στο Αναγνωστικό είχε από τότε, κάποιο κόστος στη μάθηση. Έπρεπε από πολύ νωρίς να μάθει το παιδί ανάγνωση και γραφή, για να μη «χάνει» πληροφορίες, γνώσεις, εμπειρίες και συγκινήσεις... Να βρίσκει μέσα στα κείμενα από μόνο του την αλήθεια, σε εποχή απαιτητική, που γύρευε πολλά μέσα σε λίγο χρόνο.

Και θέλοντας την αλήθεια, άρχισα να διαβάζω και να ερμηνεύω στη μεγάλη τάξη - την Έκτη σε ώρα έκτη, τη φράση: «*Ου αφήσω υμάς ορφανούς· έρχομαι προς υμάς... Εν τω κόσμω θλίψιν έξετε, αλλά θαρσείτε, εγώ νενίκηκα τον κόσμο...*».

Και μόλις τέλειωσα την ερμηνεία... άκουσα μέσα στην τάξη ένα λυγμό... Και δεν ήξερα από πού προέρχονταν· και οι τελευταίοι εκεί στην τάξη των εξήκοντα, που δε φοβόνταν τον χωροφύλακα, σήκωσαν το χέρι τους και μου είπανε:

— Κύριε, η Αλεξάνδρα κλαίει... κλαίει και σεις μας είχατε πει να μην κλαίμε τον εαυτό μας, δεν αξίζει τον κόπο. Κι όμως, αυτή κλαίει και γράφει ένα γράμμα. Το γράφει να το στείλει, λέει, στο φυλακισμένο αδερφό της· ότι μόνη έμεινε κατόμονη - ορφανή στο κόσμο.

«Πέθανε χτες η μάνα της» από χτικικό κι αυτή μένει τώρα στη θεία της την Κωσταντά.

Και πήγα σιμά στην Αλεξάνδρα, με καλοσύνη και πόνο. Το παιδί είχε ακριβώς τόση ηλικία, όση αρκεί για να αισθάνεται τη δυστυχία της και να κλαίει...

Τι έχεις παιδί μου και κλαις; Τη

ρώτησα. Τι γράφεις στο τετράδιό σου;... Κι εκείνη δεν μου είπε τίποτα. Ο νους της, λες και σταμάτησε, λες κι έμεινε δίχως δρόμο και αναζητούσε δρόμους μέσα της. Άπλωσε μόνο το χέρι της και μου 'δωσε το γράμμα, που είχε ήδη γράψει για να το... διαβάσω. Έβαλα τα γυαλιά μου και το διάβασα:

«Νικόλα... Η μάνα, από τον παράτυφο κατάπεσε και μετά τη χτύπησε μία ανορεξία από το χτικιό και βάσταζε οχτώ μέρες. Φέραμε το γιατρό και μας είπε ότι, υπόφερνε η καρδιά της και της παίρνουμε βελόνες της καρδιάς, αλλά τίποτα. Μετά Νικόλα, μια μέρα της λέω, προτού πεθάνει: Μητέρα δεν μου λες τίποτα να το γράψω στο Νικόλα; Και μου λέει:

Την ευχή της ευχής μου νά 'χει όσες βολές τον εβίζαξα. Και μετά, μου λέει:

Αλεξάνδρα δυο αδέρφια είσαστε. Ό,τι έκανες να κάνεις, ότι θέλει να του στέλνεις...

Εγώ μόλις τ' άκουσα αυτά τα πράγματα άρχισα κι έκλαιγα. Και μου λέει: Τι κλαις και κλαις παιδί μου; Ήρθα στον κόσμο και τώρα ήρθε η ώρα μου να φύγω... Να γράφεις του Νικόλα να σου στέλνει, ταχτικά γράμμα για να μαθαίνει τι κάνει! Έτσι να του γράφεις όπως είπα... τ' ακούς;».

Και μόλις το διάβασα το γράμμα και πριν ακόμα το τελειώσω, μου ήρθανε δάκρυα στα μάτια. Τότες βγήκαμε έξω στο προαύλιο. Κι έβρεχε καταρράχτες, έβρεχε πολύ, λες κι ήθελε να πνίξει το χωροφύλακα τον Ντούτρα.

Έβρεχε κι έπεφταν μακριά κεραυνοί... Κι είπα στην Αλεξάντρα και στ' άλλα παιδιά - τους μαθητές μου μη... φοβάστε, ας πέφτουν...

«Ου αφήσω υμάς ορφανούς...».

Χαλκίδα '91

Κυκλοφορεί:
Λάμπρου Μάλαμα:
Ένα νέο έργο με τίτλο:
Πρόσφορο
Αληθινής Ποίησης

(Λοκιοκριτική Μελέτη)

Μια ευσυνειδητη, πρωτότυπη κ' υπεύθυνη εργασία με θέμα: το πού και πώς βρίσκεται η Αληθινή ποίηση.

Μίλτος Κουντουράς

Μια σημαντική τιμητική εκδήλωση

Ένα διήμερο επιστημονικό Συμπόσιο

Στη μνήμη του μεγάλου δασκάλου και

Παιδαγωγού

Της Αφρούλας Κανάκη-Πασχαλίδου

«Όπου έβλεπα την ελεύθερη σκέψη τη σεβάστηκα και την αγάπησα, οσοδήποτε τολμηρή κι αν ήταν και περιφρόνησα με αγανάκτηση το μιαλό το σκλαβωμένο μέσα στα δεσμά της πρόληψης και της υποκρισίας».

Μ' αυτά τα ωραία λόγια του Μίλτου Κουντουρά στόλισε το πρόγραμμά του το 1ο Παιδαγωγικό Συνέδριο ΜΙΛΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ στις 23 Μαΐου στη Θεσσαλονίκη στο 36 Δημοτικό Σχολείο. Είναι στο κέντρο της πόλης απέναντι από το Πειραματικό Σχολείο επί της Αγίας Σοφίας. Εκεί στεγάζονταν το Διδασκαλείο Θεσ νίκης σ' ένα καλιό, αλλά ωραίο σκεππημα, ιστορικό από τις αρχές του αιώνα, που δυστυχώς το γκρεμίσανε. Εκεί στο νέο κτίσμα στο Δημοτικό Σχολείο έγινε το Συνέδριο προς τιμήν του Παιδαγωγού Μ. Κουντουρά κι εντοιχίστηκε αναμνηστική πλάκα που γράφει:

«Εδώ λειτούργησε το Διδασκαλείο Θεσ νίκης, όπου δίδαξε ο παιδαγωγός Μίλτος Κουντουράς το 1927-30». Ακολούθησε ομιλία για τον κορυφαίο δάσκαλο από τη μαθητριά του Δήμητρα Αγγελίδου, και κατόπιν ανέπτυξε το θέμα «Γλώσσα και γλωσσική διδασκαλία» ο κ. Χρήστος Τσολάκης πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσ νίκης.

Στο πρωτοπόρο αυτό Συνέδριο, πρωτοστάτησαν ο Σύλλογος των Δασκάλων και Νηπιαγωγών Ε' περιφέρειας Θεσ νίκης με πρόεδρο του Συλλόγου τον κ. Βασίλειο Κουζούνια που δούλεψε ολόψυχα για τη επιτυχία του Συνεδρίου. Επίσης ο διευθυντής του 36 Σχολείου και γενικός γραμματέας του Συλλόγου των Δασκάλων ο κ. Αθανάσιος Κουτσώνης που παράλληλα πρόσφερε κι αυτός τη δυναμική του εργασία.

Εμείς οι μαθήτριες του Κουντουρά, είμαστε βαθύτατα συγκινημένες για την τιμή που έγινε στο Δάσκαλό μας, ύστερα από 50 χρόνια από το θάνατό του. Είναι το δεύτερο Συνέδριο που αφιερώνεται για την αναγνώρισή του. Πέρυσι ακριβώς την ίδια ημερομηνία, τιμήθηκε μεγαλόπρεπα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, στο Παιδαγωγικό Τμήμα, σε μια διήμερη συνάντηση όπου αναφέρθηκαν στην αξία, την προσφορά και τη δράση του, πλήθος εκπαιδευτικών ομιλητών. Συντόνισε όλες αυτές τις προσπάθειες ο εξαιρετος και φωτισμένος καθηγητής και Πρόεδρος του Παιδαγωγικού ο κ. Χρ. Τσολάκης λέγοντας ότι: «Ο Κουντουράς ανήκει στη Θεσ/νίκη και στους δασκάλους...». Εμείς οι μαθήτριές του θα λέγαμε ότι: ανήκει σ' ολόκληρο το λαό, στην Ελλάδα στην ιστορία της Προοδευτικής Παιδείας και στην ατίμητη παιδευτική μας μεταρρύθμιση.

Δικαιώνεται έτσι ο κορυφαίος δάσκαλός μας, κι αναγνωρίζεται, ύστερα από καταπύξεις ταπεινώσεις, απολύσεις και από τον πρόωρο θάνατό του. Κινεί τώρα το ενδιαφέρον των δασκάλων, όπως απόδειξε το τελευταίο Συνέδριο.

Μα, η ακτινοβολία του προχώρησε κι έφτασε και στην Καστοριά, όπου στις 18 και 19 Μαΐου, έγινε κι εκεί μια διήμερη παιδαγωγική - επιστημονική συνάντηση τιμωμένη στη μνήμη του.

Διοργανωτές κι εκεί ο καθηγητής Παιδαγωγικού κ. Χρήστος Τσολάκης και ο σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης της 1ης Περιφέρειας Νομού Καστοριάς Κων/νος Ι. Πετσάλνικος.

Φωτισμένος εκπαιδευτικός και ο δεύτερος, ανέπτυξε μια ξεχωριστή δραστηριότητα, για ν' ακουστεί για πρώτη φορά τ' όνομα και η φωνή του Κουντουρά στους νεότερους εκπαιδευτικούς και πνευματικούς ανθρώπους της Καστοριάς. Εμείς οι μαθήτριες του Μίλτου Κουντουρά που αβύσσοι επιζούμε και διανύουμε την τελευταία δεκαετία της ζωής μας, αισθανόμαστε ενθουσιασμένες και συγκινημένες για την αναγνώριση του εμπνευσμένου μας δασκάλου που χάραξε το σωστό παιδαγωγικό δρόμο και σημάδεψε τη ζωή μας, που μας άνοιξε τους φωτεινούς ορίζοντες της αλήθειας, της ελευθερίας και της δημιουργίας.

Είμαστε ικανοποιημένες γιατί, ο σπόρος που ρίξαμε κι εμείς, φύτρωσε ύστερα από

Μίλτος Κουντουράς

τόσα χρόνια.

Όταν το 1977 πρωτοβγάλαμε συλλογικά το βιβλίο μας «ΜΙΛΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ» «Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης 1927-30», ο Παπανούτσος στον Παρνασσό παρουσιάζοντάς το, είπε: «Τούτο δεν ματάγινε στην Εκπαίδευση, μαθητές να τιμούν έτσι το δάσκαλό τους».

Τώρα, ύστερα από 50 χρόνια από το θάνατό του, η μνήμη του θα μένει αιώνια και η ακτινοβολία της μορφής του θα φωτίζει την αναγέννηση της παιδείας του καιρού εκείνου, στη συνείδηση των γενεών και της ιστορίας.

Α.Κ.-Π. Θεσ/νίκη Μάης '91

Σύντομο βιογραφικό Σημείωμα

του Μίλτου Κουντουρά (1889-1940)

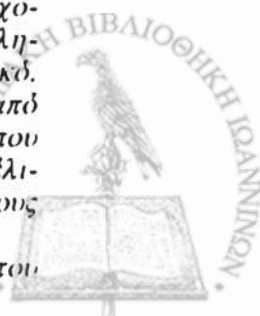
Γεννήθηκε στο Σκόπελο της Λέσβου και σπούδασε φιλολογία στην Αθήνα.

Ως μέλος της Φοιτητικής Συντροφιάς και του Εκπαιδευτικού Ομίλου πρωτοστάτησε στους αγώνες για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και την καθιέρωση της δημοτικής.

Το 1923 δημοσίευσε σε επιφυλλίδες στην εφημερίδα «Καμπάνα» του Στρατή Μυριβήλη την «οργισμένη» μελέτη «Κλείστε τα Σχολεία», στην οποία επισημαίνει ότι, το πρόβλημα της εκπαίδευσης είναι κοινωνικοπολιτικό.

Το 1926 επέστρεψε στην Ελλάδα, έπειτα από παραμονή τριών χρόνων στη Γερμανία, όπου (Μόναχο-Βερολίνο) παρακολούθησε την εξέλιξη της παιδαγωγικής, δίπλα σε κορυφαίους παιδαγωγούς (Kerschensteiner).

Σημείο αναφοράς της έντονης παρουσίας του

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Κριτικές Σημειώσεις και Αξιολογήσεις

«Κάνω κριτική δημιουργώντας
και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη»
Μιχαλάγγελος

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

«Λίγοι άνθρωποι είναι τόσο έξυπνοι
ώστε να προτιμούν την ωφέλιμη κριτική
από τη βλαβερή κολακεία»

Λαροσφουκ

Ταξιάρχη Π. Ζαγγανά:

«Άσμα των ταπεινών»

Τρίκαλα '91, σελ. 64.

Είναι το 5ο στη σειρά βιβλίο του ποιητή και διηγηματογράφου. Έχει λοιπόν και η όμορφη και καρποδότερα θεσσαλική πόλη από γνήσιο και δυναμικό ψυχόρμητο μαντέμι, την αληθινή της κοίηση! Της αξίζει σαν κορώνα τιμής, για τους νεώτερους πατριωτικούς της αγώνες, τις θυσίες γι' ανώτερα ιδανικά και για την καταγκούνικη λεβεντιά και πρόδοό της. Καμάρι της νά 'ναι, ένας ρωμαλέος κοινωνικός ποιητής, του ύψους και της δυναμικής του Ταξιάρχη Ζαγγανά.

Ανήκει στη γενιά του 1970. «Το Άσμα των Ταπεινών» είναι η 4η ποιητική του συλλογή. Έγραψε και τύπωσε και παραστατικά, ψυχολογικά και κοινωνικά διηγήματα. Είναι από τα πρώτα σήμερα, αναστήματα στα θεσσαλικά γράμματα, που ζουν κι αγωνίζονται στον τόπο τους. Και στην παιδεία σα Σχολικός Σύμβου-

στο χώρο της εκπαίδευσης, αποτέλεσε η Ιερή Τριετία (1927-30) του Διδασκαλείου Θηλέων Θεσσαλονίκης, όπου εφάρμοσε τις αρχές του Σχολείου Εργασίας, ανέπτυξε δραστηριότητες πρωτοποριακές, μετέδωσε ένα πνεύμα αντιεξουσιαστικό, συνέδεσε το σχολείο με τη ζωή και καθιέρωσε μια εκπαιδευτική φιλοσοφία με κεντρικά στοιχεία την αυτενέργεια, τη συλλογικότητα και την αλληλεγγύη.

Ως μέλος του Εκπαιδευτικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου (1930-33) και ως διευθυντής του βραχύβιου περιοδικού «Παιδεία» (Ιανουάριος - Ιούνιος 1936), έδωσε την οριστική του συντεταγμένη στο χώρο της νεοελληνικής εκπαίδευσης.

Η προσφορά του, πολύπλευρη και ανεκτίμητη, δεν περιορίζεται αποκλειστικά στο χώρο της εκπαίδευσης, αλλά επεκτείνεται και σε άλλες περιοχές των Γραμμάτων και της Τέχνης (ποίηση - θέατρο - μετάφραση), γεγονός που επιτρέπει στους μελετητές του να τον θεωρούν Δάσκαλο της Ρωμοσύνης.

λος, και στη λογοτεχνία, τα ποιήματά του είναι δροσερά κι ασπένδια βρισιμιά νερά της Τύρνας και του Κόζιακα. Είναι δοξαριές των λυρικών και δραματικών τόνων οι στίχοι του. Είναι κραυγές στα πέρατα, που συγκινούν και συγκλονίζουν. Είναι στο βάθος κριτικές διαμαρτυρίες, για τα άτοπα και τ' άδικα που επιβάλλουν οι σκοτεινές δυνάμεις, της αλαστίας και της απανθρωπιάς στον κλανήτη Ο Ζ ανακαλεί συμβολικά, ήρωες και μάρτυρες που θυσιάζονται για δυο ανάσες, λευτεριά, για μια γωνιά πατρίδα.

Η τέχνη του, και ο αισθητικός ρεαλισμός του, θα ζήσουν αιώνια, σαν καθάρια απεικόνιση της αιτηματικής και προβληματικής, και μηχανής και πολυτάραχης εποχής μας, του πάλαι και αλλοπρόσβαλλου κόσμου. Έχει δύναμη υποβολής και το προσωπικό του και ήθος. Μας χαρίζει γοητευτικές εικόνες άμεση συγκινησιακή και κειστική κάθαρση. Αγκαλιάζει και προσβάλλει με τον τρόπο τα μεγάλα κοινωνικά και παγκόσμια προβλήματα. Ο Ζαγγανάς είναι μια ποιητική σινειδέ του καιρού μας. Κάνει την τέχνη του και μέσο για την κοινή ωφέλεια. Βλέπει τη μόνωση του ατόμου, τον άκρατο ατομικισμό της κοινωνίας, και υψώνει το λάβαρο της κοινωνικής και ανθρωπιστικής τέχνης, γιατί ξέρει πως η χαρά του καθενός, βρίσκεται μέσα στη χαρά των άλλων, στην ομάδα και στο σύνολο. Σαρκάζει το ανήκουστο έγκλημα του σύγχρονου με τις μοντέρνες μορφές - βαρβαρισμούς. Ευαίσθητος δέκτης ισχυρών επιδράσεων από μαρτυρικές δουλειές λαών. Αδράζει την ειλικρίνεια και στιγματίζει την υποκρισία. Πομπόχρηστη δυνατή εμβέλεια, εκπέμπει ηθικά και λυτρωτικά μηνύματα. Υποδηλώνει την ενοχή του θύτη για να καταδείξει την αθωότητα των θυμάτων. Με τα «άσματα των ταπεινών» «εκότισε με την ψυχή που χόρτασεν αμείσως», όπως λέει ο Σολωμός στο «61 σχεδιάσμα του».

Η κοίηση του Τ.Ζ. είναι ρεαλιστική και δραματική, με συντεταγμένες ανθρωπιάς και συναισθηματικής οντότητας. Μας κερνάει ένα δυνατό ποιητικό κρασί, απόσταγμα του σινοπρινού μας απέραντου ανθρώπινου πόνου, με πλατιές διαστάσεις διδαχτικού ωφελισμού.

ει και συνοψφέρει τη χρόνια τραγωδία των αλυσιστινών...

Αντιπολεμικός γενναίος ποιητής, κήρυκας της πανανθρώπινης αγάπης ο Ζ. με χαρακτήρα απλασιβένον από το νέκταρ των αρετών, του περούσιου απλού κ' ηρωικού λαού μας.

Αναζητείστε αυτή τη συλλογή στα βιβλιοπωλεία της πόλης του, ή στον ίδιον, (Μαυροκορβίτου 12α' Τρίκαλα, τηλ. 0431/23590), και θα έωσετε τι πα να πει τέλεια απλότητα μετρημένης γραφής, γλωσσουαισθητική κι ευτυχισμένη ποιητική έκφραση, λυτρωτική. Ένα ελλαδικό κι συμπαντικό σφιχταγκάλιασμα ζωής, για το κριο και τη δόξα της, για το νόημα της ουσιαστικής ανθρωπιάς, της ομορφιάς και της δερφοσύνης. Ο Ζ. αναβαθμίζει τον υπέρτατο κοινωνικό σκοπό του ποιητή, σε μιαν υπεύθυνη επιστασία, για την αποφυγή της οποιασδήποτε άδικης και χαμένης θυσίας. Η δημιουργική του φαντασία είναι φτερωτή κι ακατασίγαλη, που θυμίζει ονόματα = φωτεινά μετέωρα του, ποιητικούς ορίζοντες του κόσμου. Χαιριτίζουμε τον σεμνό κι αθόρυβο, φθιότικης παραγωγής, κι από ρίζα βελουχιώτικη Τρικαλιό μας βάρδο.

Λευτέρη Π. Κιντζονίδη: 1) «Έγκλειστο», 2) «Ανταύγειες», 3) «Ακριβώνες», 4) «Κατακόμβες».

Έσσερις ποιητικές συλλογές του γνωστού ιλιονικιού γιατρού και ποιητή, που η πνευματική και δημιουργική του ιδιοσυγκρασία, η ορφή του στα βορειοελλαδικά γράμματα, χαιριτίστηκε από πολλούς ποιητές και κριτικούς των ημερών μας. Γενν. στη Βέροια το '36, σπούδασε ιατρική και ζει στη Θεσ/νίκη. Το έδος της ποίησης τον απασχολεί έντονα. Τα πρώτα του πετάγματα με το φτερωτό Πήγασο, τι πορεύτηκε γύρω στα 1960. Έγραψε και μια λογογραφική και βιβλιογραφική μελέτη που τύπωσε σε βιβλίο, για τον βετεράνο της βορειοελλαδικής γραμματολογίας Γάκη Γ' κοσιόπουλο (επιφ. Χρυσό) όπως και σ' ένα άλλο, κριτικές αναλύσεις, σε ποιήματα των Γ. Μπουκουβάλα κι Π. Παπαγεωργίου.

Ένας γερός και βαθύς ψυχισμός χαρακτηρίζει την ποίηση του Κιντζονίδη, που σηματοδοτεί μιιά σταθερή ιδεαλιστική πίστη στη ζωή κι στην αγάπη. Βλέπει το τρανότερο αγαθό τ' ανθρώπου τη ζωή, όπως έρχεται και φεύγει, κι οι ενοράσεις του, η ενσυναίσθησή του, κρολογεί τους «απωλεσμένους παράδεισους». Ανθέτει την τέχνη του, με πραγματιστικά και υιοκρατικό στοιχεία, και τα ζυμώνει με οξία παρατηρητικότητα, φιλοσοφική διάθεση, αγένεια και συμπόνια, με το ουσιαστικότερο ανθρώπινο δράμα. Κινείται σ' ένα κλίμα ψυχολογικού ρεαλισμού και περιεχτικού αναμνηστικού ρομαντισμού. Ο Α.Κ. είναι ένας ποιητής: ζηλευτέ, εμπνεύσεις και μαστορική φόρμα, που συνδυάζει μορφή και περιεχόμενο, σε μια

ενωτική αλληλουχία. Λίνει νέα, δική του, χαρακτηριστική αίσθηση, στα βιοματικά του ερεθίσματα και πιο σημασιολογικές νοηματικές προεκτάσεις. Κεντρικός πυρήνας των προθέσεων του, είναι η ηθική συνείδηση, ο αδρά εντυπωσιακός λόγος. Με την ψυχολογική και την επιστημονική του πείρα, εξυφαίνει το ατομικό, το φυσικό, νομοτελειακό και κοινωνικό βίωμα. Στην όλη παραγωγή του, συνδυάζει και το κλασικό σαν θεμελιακό σχήμα και σώμα στην τέχνη του, αλλά και το νεωτερικό που σε πολλά το παντρεύει μαζί του. Γι' αυτό παρουσιάζει την υφολογική του πρωτοτυπία.

Σαν εραστής με θεραπευνίδα του την ποίηση, σφραγίζει σε πλατύ ταμπλώ τις ομορφιές του βίου, κι επιστρέφει νοσταλγικά σε ανεπίστροφες κι αισθηματικές χαμένες για πάντα στιγμές. Έχει λεπτό γούστο και διεισδυτική σκέψη που της δίνει αναγεννητική χροιά, με ζωηρή φαντασία κι επίμονο στοχασμό. Ηιστεύει στην αρχή και στο αξίωμα του Δημόκριτου «Ηλούσιος θα μένω όσο έχω λίγα/φτωχός θα γίνω όταν θα ζητώ πολλά». Μας λέει σ' ένα δίστιχο. Και ο αρχαίος μέγας επιστήμων: «Όταν δεν έχεις τα πολλά, και τα λίγα θα σου φαίνονται πολλά». Έτσι ο Κ. μας βεβαιώνει σ' ένα δίστιχο, καθώς και σ' ένα άλλο, που επικρίνει την πηγή του κακού τη φιλαργυρία, την κερδοσκοπία.

Καυτηριάζει το μολυσματικό και σύγχρονο φθοροποιό τεχνολογικό πολιτισμό, με παρηγορία, όπως και την πολεμική αναστάτωση στον πλανήτη μας, που σαν γιατρός έρχεται σε άμεση επαφή με τους πόνους και τις ωδίνες των απλών ανθρώπων και μας λέει σ' ένα τετράστιχο στους «Ακριβώνες» (Τραυματιοφορείς): «Ωμά σφαχτάρια στο βομό των συμπερόντων, οι σάρκες των αθώων των παιδιών μας, δαιμονικές οι μέρες των καιρών μας, που σημαδεύουν οι διαστροφές αρχόντων».

Ο ευάντοχος και συντροφεμένος πόνος, η διάχυτη παρηγοριά στη θλίψη, στην ορφανή ψυχή, η χειρονομία της στοργής, είναι αρετές του ταλαντούχου Κιντζονίδη, που ξέρει να μεταπλάθει την οδύνη σε ηθική παρηγοριά και δύναμη.

Μια ανθρωποκεντρική και ψυχολογική τέχνη, με τις δικές της ειλικρινείς αποχρώσεις. Ποιήματα σ' ελεύθερο κι έμμετρο στίχο που σε φόρμα και ύφος, έχουν την ενότητα της ιδέας και του λυρισμού τους. Τονίζουν την υπολογητική κι επίμονη στάση του ανθρώπου, να ξεπεράσει τις αδυναμίες και να επιβληθεί στη δική του μοίρα. Θίγει επίσης, και τις κοινωνικές διακρίσεις, και την ταξική διαπάλη τη συμβατική, με μια λεπτή ειρωνική διαπίστωση:

«Πως τάχα συνταιριάζουν και τι έχουν να πούνε που ως χτες τους χώριζε το ταξικό τους μέσος;

Τα μήλα μιας Σικελιανής; κ' η ιδιοτροπία ίσως να πίνουν στην υγεία της κι όλοι να υπακούινε».

Κι αλλού:

«Και στην υγεία των φιλοχρημάτων σαν πίνω στους περισσότερους δίνω το Νόμπελ της ντροπής».

Γενικά, ενοχοποιεί το παρελθόν με το παρόν.

Στους «Έγκλειστους» κλείνει με ποιήματά του που αφιερώνει στην Ειρήνη και περιέχουν το τραγικό στοιχείο με στίχους: «Των εφήβων πτώματα και κοριτσιών στήθη αβιζαχτα κατακρεουργημένα...».

Ανοίγοντας ταυτόχρονα και το σωτήριο μήνυμά του, ενάντια σε όλους τους άδικους πολέμους.

Βασίλ.η Χρ. Ζιωγάννα: «Λάκρυα».

Θεσ νίκη '90, σελ. 48. Συγκινητικά είναι πάντα τα μαθητικά δάκρυα. Κι ακόμα πιο ευπρόσδεχτα, όταν δροσολογούν αγνά αισθήματα σε στίχους. Μαθητής Α' Λυκείου ο νεανίας Β.Ζ. ένα ταλέντο αιθόρητο κι αβίαστο, που τύπωσε τα 36 ποιημάτια του, κι άξιος ο έπαινός του. Είναι μια ποιητική φωνή που συμπάσχει από τις γύρω της επιδράσεις, μιας ζωής που διαψεύδει όνειρα κι ελπίδες. Ένα πνεύμα συμπαθητικό με γερή καταβολή και δημιουργικές ανησυχίες. Ο ίδιος προσδιορίζει σ' ένα στίχο του και την ποιητική σχολή που θέλει να καταταχτεί προς το παρόν. Έτσι μας το λέει μόνος του «είμαστε ρομαντικοί ρεαλιστές». Σε κάποιες πρόσκαιρα ενθουσιαστικές στιγμές, παραθέτει τη στιχουργική συγκομιδή του με τον παραπάνω τίτλο, και τονίζει πως, «όσο θα υπάρχουν τα «όμας» και τα «ίσως» θα υπάρχουμε κι εμείς». Έχει στίχους ελεύθερους και ομοιοκατάλητους. Είναι δικαιολογημένο εδώ κι εκεί το πεσσιμιστικό του στοιχείο. Μια έντονη προεφηβική αίσθηση για το νόημα της ζωής. Ο χαρακτήρας των ποιημάτων του είναι παρακονετικός κι εξομολογητάρης, που δικαιολογεί μια κραιμότητα και μια έλλειψη μετουσιωτικής αρτιμέλειας. Στις μέρες μας, είναι κρήγορο σημάδι για το μέλλον της πατρίδας και την εθνική ποιητική μας συνέχεια, το παράδειγμα του Ζιωγάννα, που ζυμώνεται και βρίσκεται σ' ένα στιχουργικό «γίγνεσθαι». Όταν βλέπομ' ένα λυκειόπαιδο, ν' ασχολείται με την ποίηση και με τόσο ευγενικό πάθος, με τόσο ζήλο, μεράκι κι ελπίδα, γιατί να μη το χειροκροτήσουμε και να μη το παροτρύνουμε για μια εύλογη με τον καιρό και με την ωριμότητα τελειοποίησή του; Ας είναι πρόωρη κ' η γνώση του, κι ο κάθε προβληματισμός του, για τη διαλεχτική κίνηση της ζωής. Ας είναι κι ο τρόπος σκέψης του ακλοϊκός, η συναισθηματική του κλίμακα έχει τη διάστασή της. Βιώνει και στιχουργεί με άδολα αισθήματα το δικό του κόσμο. Όσο κι αν είναι και πρωτόλεια, μια συλλογή ενός μαθητή, έχει κρήγορη

κι αισιόδοξη έφεση, ότι, μελετώντας και μεστώνοντας, θα διαμορφώσει και το δικό του τον καιρό εκφραστικό ύφος. Είναι αξιέπαινο ο Β.Χ.Ζ. για την ποιητική του παρουσία μέσα σε μια κοινωνία, όπου, οι μόνες υπεραξίες της ζωής για τη μαθητιάσα νεολαία, έμειναν. Η κλωτσαδορία, η καλαθοσφαιρία, τα ξένα ήθη της διαφθοράς, η ροκ και η ντισκομανία. Με το μήνυμα του Β. Ζιωγάννα παραθέτουμε δύο τετράστιχα:

Βραδιάσει

Ο ήλιος έδωσε κι απόψε,
λουλούδια κλείσανε γλυκά,
τη μοναξιά σου τώρα νιώσε,
τώρα τη ντίθηκε η βραδιά...

Φεγγάρι ωραίο θα προβάλλει
σαν τη δική σου την καρδιά,
τα άστρα άναψαν και κάλι,
κάποιον θα κλάψουνε ξανά...

Α. Νάλαμα;

Όποιος πιστεύει διαβολές, ή ο ίδιος είναι κακός στο χαρακτήρα, ή μικρό παιδιού έχει γνώση. Μένανδρος

Η πολιτική ζωή στην Ελλάδα, κινείται ανάμεσα στα ποδοσφαιρικά ματς και στις Κατίνες της γειτονιάς.

Κορν. Καστοριάδης

Σχόλια για πικρές αλήθειες

Με το σφυρί

Του Άλκη Φωτεινού

«Γίνου καλύτερα σφυρί
για να μην είσαι αμόνι».

Γκαίτε

στα καμώματα

Ίγα για τον Αναξαγόρα

Ο Αναξαγόρας που είχε γεννηθεί στις Μιασομεναίς το 500 π.Χ. ήταν φυσικό να πιστεύει στα παραμύθια της λαϊκής μυθολογίας και γενικά στις ιερατικές διδασκαλίες για το ρόλο των θεών. Γι' αυτό και δίδασκε (χωρίς να λογαριάζει τις λαϊκές προλήψεις)... τις δικές του επιστημονικές απόψεις για τη ζωή, την κοσμογονία, τη φύση και τη διάταξη των έμψυχων και άψυχων όντων μέσα στο σύμπαν. Η φωτισμένη όμως διδασκαλία του, άρχισε να προκαλεί την αντίδραση του ιερατικού της Ελευσίνας και της Αττικής. Όταν ξέσπασε ο πελοποννησιακός πόλεμος, οι εχθροί του Περικλή, οι ολιγαρχικοί, οι λακωνίζοντες, κατ'άγγελαν τον Αναξαγόρα, την Ασπασία και τον Ευριπίδη για ασέβεια στα θεία με το ψήφισμα:

«Εισαγγέλεσθαι τους τα θεία μη νομίζοντας ή λόγους περί μεταρσίων διδάσκοντας».

Τότε, ο μεγάλος φιλόσοφος, έπειτ' από χρόνια διαμονή στην Αθήνα, έφυγε για την αγαπημένη πόλη του τη Λάμψακον. Εκεί σε 3 χρόνια πέθανε το 428 και οι κάτοικοι τον τίμησαν όπως του άξιζε. Αν ζούσε εκείνη την εποχή ο Κ. Παυμάς, θα του 'λεγε:

*«Έένος έμεινα κι ασκλάβωτος
κό σέβας, δέηση, τάμα,
εγώ των άθεων ο προφήτης
η ζωή μου είναι το θάμα!».*

I «πολιτική βιβλίου» του ΥΠΠΟ

Στις 5 του Μάη, η υπουργός πολιτισμού κ. Φωτεινού - Μπενάκη, δήλωσε σε μια Έκθεση βιβλίου στο Ζάππειο, ότι: Η χρονιά που πέρασε με τη διακυβέρνηση του τόπου από τη Φωτεινού, ήτανε κατ' εξοχή «χρονιά πολιτικής βιβλίου...». Σιωπή. Ποιός χαχινίζει και ξεροχαι; Έι, συνάδελφοι συγγραφείς, κι εσείς οι εκδότες, στη χώρα της «φαιδράς πορτοκαλιάς» (γράφε δημαγωγίας) βάλτε το στραβά κι ο μήνας νά 'χει εννιά, αφού φάγατε γερά, από το λόττο του ΥΠΠΟ, ολάκερη χρονιά (!).

Γι' αυτό, μη πολυγελάτε, μην πάθει η «γαστέρα» σας από το παραμούστωμα και την πολυφαγία!!! Όμως, στις 7 του ίδιου μήνα, ο «περιπέτειας» των ιδεών κ. Νίκος Δήμου, στην ταχτική του εκπομπή ως συντονιστής τηλεοπτικών συζητήσεων πασών των περιστάσεων και της ευτυχοδυστυχίας του Έλληνα, διέψευσε άρδην την κ. υπουργίνα, με την κατηγορηματική φράση ότι: *«η πολιτεία, ελάχιστα, ή και καθόλου δε φρόντισε και δε βοήθησε το βιβλίο...».* Αλλά, μήπως η κ. Φωτεινού, εννοεί «χρονιά του βιβλίου» τα κάποια λογοτεχνικά βραβεία που φίλος - φίλον - φιλεύει και κατά το δοκούν τα μαγειρεύει, 4-5 εκατομμυριάκια, όπως τονε βολεύει; Και τ' απονέμει άρον - άρον, για να 'ναι αντίβαρα και στα «ωνάσεια» (;) Και όχι μόνο τα χρηματικά έπαθλα στους ευνοούμενους, παρά και προνομιακές αγορές βιβλίων, Α' κατηγορίας περικαλώ. Διότι, ο γνωστός στους παροικούντες προφεςδρ ακρισίας και μάλιστα λαογραφίας κυρ-Μικέλης Μερακλής, χώρισε τους συγγραφείς στην αγορά βιβλίων από το ΥΠΠΟ, σε τρεις κατηγορίες. Έτσι, αγοράζονται της Α' μόνο, κ' οι άλλες, εγκρίνονται βέβαια κάποια βιβλία τους για αγορά, πλην όμως, παραμένουν αναγόραστα από το «μεγαλόψυχο» ΥΠΠΟ και μπαίνουν στ' απόρρητα της αδιαφορίας και στη σαλαμούρα (!). Με τι κριτήρια λοιπόν, ο ατάλαντος πρόεδρος της ελλανόδικης επιτροπής, ο δονκιχώτης, της κριτικο-ακρισίας και της ελαφράς φιλολογίας που παρεπιδημεί (από τον καιρό της χούντας αφότου έλαβεν έδρα λαογραφίας) στα λιβάδια της παραλογοτεχνίας, και χωρίζει σε κατηγορίες τους λογοτέχνες; Ορισμένα βιβλία, ή τα εγκρίνουν σύμφωνα με το κέφι τους, τις εντολές και τις προτιμήσεις τους, για ν' αγοράζονται από το κράτος για τις δημόσιες βιβλιοθήκες ή δεν τα εγκρίνουν. Τι διακρίσεις και υποτιμήσεις β' και γ' κατηγορίας είναι αυτή η ταχτική, για 20 και 30.000 δρχ., μια εγκεκριμένη ελεημοσύνη από μια ευνοιοκρατική επιτροπή ψιχιοδοσίας, που παραμένει ανεπίδοτη από τις εκδόσεις του 1988; Το ΥΠΠΟ, αγοράζει μόνο την Α' κατηγορία των γαλαντομημένων βραβευμένων, για να ρίχνει στάχτη στα μάτια του κοινού, πως τάχα κάνει «πολιτική βιβλίου» και μάλιστα «εθνική». Ανύπαρκτη λοιπόν γενικά, κι ο τομέας των γραμματίων όλα τα χρόνια εγκαταλειμένος. Δεν απόμεινε

δυστυχώς ντροπή και φιλότιμο. Αλλά, εισπράτουμε κι αδιάκοπες υποκρισίες, καπηλίες, δημαγωγίες. Βέβαια, η μελέτη και η μόρφωση δε συμφέρει. Εδώ, θέλουμε ανθρωπάκια, τυφλά κι αποχαινωμένα. Δεν ξέρουμε μήπως, η κ. Ψαρούδα εννοεί «πολιτική βιβλίου» τις από χρόνια γεμάτες αποθήκες στις Τζιτζιφιές, στην Πλάκα και στο Πολύγωνο με βιβλία που κάνουνε Πάσχα τα κοντίκια, οι κατσαρίδες κ' οι αράχνες; Η μήπως εννοεί την ανύπαρκτη προβολή βιβλίων από τα κρατικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα, (εκτός μεγαλοεκδοτών που κληρώνουν διαφημιστικά); Ιδού ένα νούμερο: Έναν ολάκερο χρόνο μετρήσαμε από τα κανάλια της Ε.Τ. στο βιβλίο αφιερωμένες μόνο 2 ώρες και 15' λεπτά, ενώ στο ποδόσφαιρο και στη χουλιγκάνικη κλωτσαδορία 385 ώρες. Μη βασκαθεί λοιπόν η «πολιτική βιβλίου» από την Κυρά την Πολιτεία. Και δε θα πει απλάς πολιτική, αλλά, «εθνική πολιτική βιβλίου» όπως τη βάφτιζε κι ο φίλος μου πρόεδρος του ΣΕΒ Ν. Αντωνόπουλος μια ολάκερη δεκαετία, για να γοητεύει τους κρατούντες με το πρώτο επίθετο. Ας μας πει η κ. Ψαρούδα, πότε προβλήθηκε η Νεοελληνική Λογοτεχνία στις έξω χώρες, μεταφρασμένη με κρατική μέριμνα; Και πώς δε χώνεψαν ακόμα οι τόσοι υπουργοί του ΥΠΠΟ ότι: Εμείς οι Νεοέλληνες, δεν έχουμε άλλο προϊόν για εξαγωγή εκτός από πνεύμα και κουλτούρα; Τέλος, αν ο κ. Μαρωνίτης με το δικίο του έγραφε στο «Βήμα» ότι, «ο μύλος του ΥΠΠΟ, αλέθει ελάχιστο πολιτισμό», εμείς θα λέγαμε πως δεν αλέθει καθόλου σε πράξεις και έργα, στον τομέα των γραμμάτων, παρά μονάχα με λόγια, «χτίζει ανώγια και κατώγια» (!).

Αχ, τα γράμματα υπουργίνα μου ο μύλος δεν τ' αλέθει
τα λόγια δεν τα σώζουνε
κι ουδέ του Λόττου η μέθη (!)

Άλλωστε, τι τα θέλουν τα βιβλία οι ρωμιοί και τα λεφτά για τον πολιτισμό; «Ο Πολιτισμός δε χρειάζεται χρήματα»... δήλωσε ο κ. Μητσοτάκης. Άδικα εκπαίρεται και καυχησιολογεί και ο κ. Τσανετάκης, για τη τζογαδορία του Λόττο (!).

«Τρεις περδίκουλες κάθονταν
και κινανε ταμπάκο!!!».

Πρόχειρα «μεγαλίκια» και μεταθανάτια δίκια

Μας έχει φλομώνει όχι πάντα το νέφος των καισαερίων, αλλά και το νέφος από τα καμμένα λιβάνια και τα «μεγαλίκια», τις πρόχειρες κρίσεις, τις υπερβολές και τις κολακειές. Για παράδειγμα: όταν χάνει ένας άνθρωπος των γραμμάτων και τεχνών, εκτός από τους χαρμάνηδες των δεκαρίσιων επικήδειων που κατακονούν τους πενθούντες, ακολουθεί στη δημοσιότητα, από μωροφιλόδοξους επιδειξίες και πρό-

χειρους κριτές, χωρίς σοβαρή κ' υπεύθυνη κριση, και μια παρέλαση στον Τύπο από το εκέθετο του «μεγάλου» Μεγαλίκι λοιπόν, που το πουλάνε με τη σέσουλα, και μέγα έλεος!!! Η πρόχειρη μεγαλοποίηση, αμετροέκεια, μισοποίηση και υπερβολή σε πρόσωπα και πράγματα σ' αυτό τον τόπο ευδοκίμει σε αφθονία. Με προχειρότητα κι επικολαιότητα, ή κολλές σοφές και σκοπιμότητα... χαρακτηρίζουν τον ακαδημήσαντα, από μέτριο και κατώτερο, σε δύναμη ταλέντου και προσφοράς, «μεγάλο» και τρανό κοιητή, ή καλλιτέχνη. Όλοι κάνουν τον κριτικό χωρίς ευθύνη, χωρίς μέτρο. Έχουμε κρεπάρει από τα «μεγαλίκια» στον τόσο περιφρονημένο και περιθωριοποιημένο τομέα των γραμμάτων και τεχνών. Το ότι, χρειάζεται καρρός για ένα ξελαγάρισμα, ένα κοσκίνισμα, ένα καλοζύγισμα της προσφοράς και της αξίας κάθε δημιουργού πολιτισμού, οι νονοί που βασίζονται τους «μεγάλους» δεν το λένε. Πάντως, ο χρόνος από μόνος του δεν τα ξεδιαλύνει. Στο χρόνο, ενέργεια, υλοποίηση και υπόσταση, δίνουν μόνο οι άνθρωποι, οι ερευνητές, οι μελετητές, οι κριτικοί, τα πρόσωπα της δράσης. Η κρίση της ιστορίας κι εδώ, πρέπει να είναι σοβαρή, αισθηρή αντικειμενική και δίκαιη. Στη χώρα μας, κολλά νοθεύονται και υπερβάλλονται, παίρνουν και παραξία διαστάσεις. Πολλά, πάρα πολλά έχουν ανάγκη απομυθοποίησης. «Το υπερβολικό είναι ασήμαντο» (Ταλεράνδος), αλλά στη χώρα μας και στον καιρό μας γίνεται ψεύτικα «σημαντικό». Εύστοχη, αληθινή, είναι η ομολογία του καθηγητή Δ. Μαρωνίτη που έγραφε μια Κυριακή στο «Βήμα» τούτη την πικρή διαπίστωση: «Η δίκαιη και μετρημένη αναγνώριση των ανθρώπων της τέχνης και του λόγου, όσο ζουν, σπανίζει όσον η καλή ποιήση παραμένει κατά κανόνα αδιάβαστη, και το πράγματι σημαντικό θέατρο ανεπίσταντο».

Καταχρηστικοί θεατρικοί εμπαιγμοί κι αδιάκοπα ξεγελάσματα

Για τα ΔΗΠΕΘΕ έχουμε ξαναγράψει, τα θα 'κρεπε να είχαν διαλυθεί και να μη χρηματοδοτούνται από καμιά κρατική και δημοτική πηγή. Τονίζουμε και πάλι, αν υπήρχε υπουργός πολιτισμού, με άμεση γνώση, αντίληψη κι επισκόπηση στην επίδοση, ή την ωφελιμότητα αυτών των θεάτρων στο κοινωνικό σύνολο, θα τα είχε στείλει από χρόνια στίγια τους. Που το όφελος για μίαν ακαταλόγηστη πολιτεία; Νομίζουμε πως, είναι βάρος στον αδύναμο δημόσιο κουρβανά και κοροϊδία στο θεατρικό κοινό, από κάποιους ακίθανους καλλιτεχνικούς δ'ντές, κουλτουριάρηδες, που περνάνε τον καιρό τους χαραμοφαίικα οι βολεψάκηδες και με ανάλογες πειραματικές και ακροβατικές «σκηνοθεσίες». Αλλά, κι από ανίδεους και άσχετους δημοτικούς συμβούλους κομματικούς κλακαδό-

εις κι αφισκοκολλητές, που ξεγελάνε και τους κερώνες, και τον κοσμάκη των επαρχιών, μόλις με μια παράσταση όλον το χρόνο (!).

Για παράδειγμα, ιδού:

Βέτος, στο ΔΗΠΕΘΕ Γιαννίνων, ένας κ. Κοτσίκος την έβγαλε «κοτσάνι» μ' ένα έργο «Παναχά του Πιραντέλο... Και για το καλοκαίρι άλλη κοροϊδία: Κάλεσε την πρωταγωνίστρια του Θεάτρου Τέχνης κ. Ρένη Πιτακή, ν' απαγγείλει στίχους του Ρίτσου από την «Ισμήνη» του, σε στυλ αφυχολόγητου, αντιθεατρικού υφαστικού μονόλογου, και μάλιστα στο αρχαίο Θέατρο Δωδώνης. Θέατρο δεν είναι τα ερβολικά λεγόμενα, αλλά τα δρώμενα. Και ο λόγος αυτός δεν έχει καμιά θεατρική ουσία και διάσταση, ούτε στέκει σαν μονόπρακτο. Είναι μια εύκολη λύση για πονηρούς κι υπνάκηδες σκηνοθέτες. Γιατί δεν υπάρχει ζάξη μήτε «σκηνοθεσία», στην κ. Πιτακή. Η σκόπιμη αναγγέλλει πως είναι δική του, η κ. Κοτσίκου. (Ποιά σκηνοθεσία;).

Έτσι δικαιολογούν τ' αδικαιολόγητα, τα περισσότερα ΔΗΠΕΘΕ, που κοστίζουν γύρω στα 10 εκατομ. δρχ. το καθένα ετησίως. Και όμως, πολιτικά και ημικρατικά (που είναι αυτά) ιδρύθηκαν, όχι για νά 'χουν σε μόνιμη περιφρόνηση κι εξοστράκιση από τις σκηνές την εγχώρια θεατρική παραγωγή. Τόσον ο ιδρυτικός νόμος του Εθν. Θεάτρου 4615/1930 που ορίζει ως σκοπός του είναι «η προαγωγή της ελληνικής δραματικής τέχνης και η διδασκαλία έργων κυρίως εκ του ελληνικού δραματολογίου». Η ίδια λόγια περίπου περιέχει και το πρώτο κι δεύτερο άρθρα του Καταστατικού του Ηθ. Θεάτρου. Που όμως, ποτέ δεν τηρήθηκε ποτε απ' αυτά, για να γλιτώνουν και τα συγγραφικά δικαιώματα. Αν και ορισμένοι σαν ο κ. Γ. Αρμένη τα χάρισαν μια φορά στο σκηνοθέτη.

Ο πρώην των Γιαννίνων κ. Ν. Περέλης, όταν κατάγγειλε το ερμαφρόδιτο και νοσηρό ΔΗΠΕΘΕ στον αθηναϊκό Τύπο, τρώγοντας βέβαια την κότα και χε... και την πόρτα έγραφε: «Πρέπει επιτέλους να σταματήσει ο εμπαιγμός καλλιτεχνών και κοινού... Τα ΔΗΠΕΘΕ ναί ναυάγια και συντρίμια...».

Καπιτάλ... εγέννησε τον σοσιάλ...

Οι κοινωνικές αδικίες, οι ανισότητες κ' διακρίσεις, οι πείνες, οι φτώχειες, οι αρρώστιες κ' οι δυστυχίες, οι άδικοι πόλεμοι, οι αθλιότητες και οι υμορφωσιές των μαζών, εγέννησαν τον ανθρωπισμό, τις επαναστάσεις και το σοσιαλισμό. Μάλιστα, αν δεν υπήρχαν ολ' αυτά τα κακά εγείρωγα, στις ζούγκλες του καπιταλισμού, πώς θα μπορούσε ο κόσμος χωρίς τον σοσιαλισμό να γίνει καλύτερος και δικαιότερος; Γεννήθηκε λοιπόν ο «υπαρτικός» και στην Ευρώπη και στην Ασία,

μέσα από τη διαδοχική κίνηση των πραγμάτων και της ιστορίας, σαν φιλοσοφική και κοινωνική αναγκαιότητα. Κι έγινε συνείδηση στους λαούς: και τον ανάδειξαν σαν πρώτη αγωνιστική προτεραιότητα. Και εφαρμόστηκε, καλά κακά, ή λαθεμένα και αδύναμα, κατά την εξελικτική του πορεία, ας πούμε κι από ανεπαρκείς ηγέτες. Πώς όμως να τους επέλεγαν οι λαοί και με τι κριτήρια, στα βαθιά σκοτάδια που ήταν βυθισμένοι; Όσα όμως λάθη κι αν έγιναν σ' ένα γεμάτο δυσκολίες, εμπόδια κι αντιξοότητες λίγων δεκαετιών δημιουργικό γίγνεσθαι... χόρτασαν τουλάχιστον όλοι αυτοί, ψωμί και προσφάι, υγεία και γράμματα και ψυχαγωγία. Κι ας γράφει κατάρες ο όψιμος αρνησιάρχος του σοσιαλισμού κ. Πλωρίτης που χύνει τόσο δηλητήριο. Τώρα στα γεράματα, δεν μπορεί κανείς να του θυμίσει (από σεβασμό και στους αντιβασιλικούς του αγώνες) ορισμένα πράγματα. Ούτε καν το ταπεινό δύστυχο του Βάρναλη από τον κυρ-Μέντιο:

«Αντραλίζομαι πεινώ!...

Σου! Θα φας στον ουρανό».

Τώρα πια, που δεν πιστεύει στο γνήσιο σοσιαλισμό, κι έγινε ο πατριάρχης του αφορισμού σαν ο Γρηγόριος ο Ε' στην Επανάσταση του '21... ας μας πει: Με τι σύστημα αντικαθιστά τον εκφυλισμένο και ιστορικά καταδικασμένο καπιταλισμό; Μήπως με τις φονικές ζουγκλοελευθερίες;

Ο Ευρυπίδης έλεγε:

«Όταν κανείς πεινάει κι όταν στενοχωρείται τίποτα δεν εντρέπεται τίποτα δε φοβείται».

Και «η ισότητα είναι το νόμιμο καθέστώς για τους ανθρώπους».

Ποιητικές κακοποιήσεις

Για να καλομορφώσει και να φτιασιδώσει, την αφόρητη παραγωγή της σαχλοποίησης, της κάθε νοσηρής φαντασίας και ασυναρτησίας στη χώρα μας, ο φίλος μου ο «περιπέτειας ιδεών» της ΕΤ 1, γραφικός καθόλα και επί παντός επιστητού θέματος, με την εικόνα του Ουγκώ πίσω από την πλάτη του, σα να τον γράφει παρακάτω... κάλεσε ανάμεσα σε δυο πανεπιστημιακούς φιλόλογους και σ' ένα νεαρό, και μιάν άτυχη κ. Στεφάνου που παρασταίνει την ποετέσσα, κι εμφανίζεται κάθε χρόνο στο συμπόσιο του Ρίου. Εμείς περιμέναμε να κλέψει την παράσταση, επειδή ήταν και η μόνη κυρία (!). Αλλά αυτή απογόητευσε όσους παρακολουθούσανε το κομπούζιο των συμφωνοδία-

φαινούντων της εκπομπής. Ξεροκατάκινε τη γλώσσα της και δεν ήταν σε θέση ν' αρθρώσει ουτ' ένα επιχείρημα για την κατακαυμένη ποίηση. Έτσι, χάρη στον αλαλούμ μοντερνισμό, του λόγου του παράλογου, είχε ψιλοιδρώσει για να μας πει πως: «Οι κοιητές δεν κρέπαι στην τέχνη τους να εκφράζουν τους καημούς, τους πόνους και τα βάσανά τους». Έι, κατεστημένοι, γράψτε τη για Νόμπελ (!) «Κρατικό» δεν της έδωσε ο κ. Καλαμάτας; Κρίμα (!). Κι ενώ οι καθηγητές δεν ξεκαθάρισαν το τι είναι ποίηση και ποιό το νόημά της, όπως όφειλαν, τι νά 'ξερε η γυναικούλα που κόμπιαζε η γλώσσα της να πει μια λέξη (!). Αλλά, ούτε κι ο συντονιστής κατάφερε να στείλει την εν λόγω κυρία... για τις κολοκισσοκατάτες στην κουζίνα της.

Ποιός ξέρει τι σαχλοστίχους θα της έχουν περάσει οι ψευτομοντέρνοι ανθολόγοι, που τη βάφτισαν κοιητέρα και το πήρε απάνω της (!). Πάντως αν την έχουν αναδείξει τα κοιητικά συμπόσια του Ρίου, ας όψονται οι κλίκες... μερακλήδων και σκαρτ-σθήδων... Όσο για την οθόνη του ευτυχοδυστυχία... έδειξε την κριτική κι αισθητική ανικανότητά της.

Γειτονικά παρατράγουδα

Με την επίσημη Γιουγκοσλαβία, δεν είχαμε ποτέ καμιά μορφωτική συνεργασία, λογοτεχνική, ή μεταφραστική ανταλλαγή. Εκτός από πρωτοβουλίες και φιλοτιμίες Ελλήνων στην παρουσίαση λίγων ποιητών από κάποια περιοδικά τους είδους και προπάντων Σλοβένων, γιατί είχαμε έναν φιλέλληνα λόγιο τον Τάφτσαρ, που είχε κι Ελληνίδα γυναίκα. Ήταν βέβαια κι ορισμένα ταχτικά σουλατσαρίσματα κι απαγγελίες μιας πατρίδας δικών μας ποιητών στα γνωστά φεστιβάλ και ρεσιτάλ της Στρούγας. Τίποτε άλλο. Έλληνες συγγραφείς είχαν φιλοδοξίες και πρωτοβουλίες κατά καιρούς για ανάπτυξη πολιτιστικών και μορφωτικών σχέσεων και ανταλλαγών, αλλά δεν εκαρποφόρησαν. Στις 6 ομόσπονδες δημοκρατίες, δεν κατάφεραν όλα τα χρόνια οι άνθρωποι των γραμμάτων και τεχνών στην πατρίδα τους, να καλλιεργήσουν το πνεύμα και το αίσθημα της πάγιας ενότητας και της αδερφοσύνης, ανάμεσα στα τόσα μωσαϊκά γένη και φυράματα που ζουν σ' αυτή τη χώρα. Καλά τους είχε ενώσει αρχικά ο Τίτο, μα μπήκαν τα γνωστά ξένα ζιζάνια με σοβινιστικά προσχήματα, και διάβρωσαν συνειδήσεις, και σαλαμοποίησαν τις ενωτικές διαρθρώσεις. Έτσι, άναψαν μίση, διχόνοιες, πάθη και εμφύλιοι... Κι απάνω στους θυμούς και τις εξάψεις, δε σκέφτηκαν αλληλοσπαραγμούς, καταστροφές του ίδιου του μόχθου τους, και το αίμα των δικών τους παλικαριών! Σε υπεύθυνους σλοβένους και κροάτες, χρειαζόταν τιμωρία, γιατί, δεν ήξεραν και δεν έμαθαν ποτέ, μήτε του Ρήγα μας τα ομόσπονδα αξιώματα... μήτε του Σολωμού μας το δίστιχο:

«Αν μισιούνται ανάμεσό τους
δεν τους πρέπει λευτεριά».

Στραβοαρμενίσματα κι ερωτήματα

Ο διακεκριμένος αρθρογράφος του «Συγκροτήματος» με την εργολαβική λάσπη και τους αφορισμούς που ανέλαβε να ρίχνει στον πρώην υπαρκτό σοσιαλισμό της Ευρώπης, και στην ιστορική κι επαναστατική του κορεία, εξέλιξη ακμή και εκ των άνω δόλια ανατροπή, δε διεκδικεί τώρα μόνο βραβεία καρλομάγνεια ή ανάσεια... αλλά θα πρέπει να του δοθεί το Νόμπελ. Αν εφέτος το δώσουν οι Αμερικάνοι (μοχλοί των παρασκηνίων) στον εμικρέ κι αλλαξοπίστη Αλβανό Κανταρέ... του χρόνου το δικαιούται ο κ. Μάριος. Κι ας παράσταινε κάποτε κι αυτός τον μαρξιστή. Όμως, ακορού γιατί, δεν αναρωτήθηκε. Το πως έγινε υπερδυναμη η πρώην ΕΣΣΔ; Και πως κρατήθηκε ολόκληρα χρόνια, μέχρι την τρισκατάρατη «περσετρόικα» τη μεγαλύτερη απάτη του αιώνα μας, που έκανε κυρίαρχο τον καπιταλισμό, αλλά πρόσωπα στην Ευρώπη; Πώς επιτέλεσε τη νίκη του Β' Π. Πολέμου; Πώς ήταν πρώτα στα γράμματα, στις τέχνες, στον πολιτισμό, στο Λιάστημα, στη δημόσια υγεία κ.λπ.; Και γιατί η Ανατ. Γερμανία, κέρδιζε κάθε χρόνο στον αθλητισμό, τα περισσότερα μετάλλια κι βραβεία; Κι ότι, εφόσον ο πόλεμος εκείνος ήταν ιμπεριαλιστικός από τον Χίτλερ-Μουσολίνι, πως κερδήθηκε από τους συμμάχους και πρωταγωνιστή τον Στάλιν; Ο κ. Μάριος δε άφησε λάσπη για λάσπη κι αφορισμό γι' αφορισμό, να μην εκτοξεύει ταχτικά ενάντια του και του ευτυχώς για την ιστορική μνήμη, με άσπε τα «40 εκατομμύρια που τάχα είχε σκοτώσει ο Στάλιν στη χώρα του» και τ' άφερε σ' εκατοντάδες χιλιάδες... και σε δεκάδες τους εκτελεσμένους από τις Κεντρικές Επιτροπές του ΚΚΣΕ. Πώς δεν αναρωτήθηκε ακόμα, αφού θεωρεί αποτυχημένο το σοσιαλισμό, από ποιούς, πως, και πότε, καθιερώθηκαν τα εξάωρα εργασίας και τα πενήνήμερα της εβδομάδας, οι άδειες μετ' αποδοχών, και τα λοιπά προνόμια που κατάχτησε η εργατιά του κόσμου; Αλλ' παρντόν. Γι' αυτόν και για το «Συγκρότημα» που δημοσιεύει, είναι πασίγνωστο ποιούς και ποιά συμφέροντα υπηρετεί. Όσο κι αν ήταν στραβός ο γυαλός... δεν είδε και δεν εκτίμησε σωστά, το πως, αρμένισε στραβά ο μαφιόζος ο Γκόρμπι και η παρέα του (!). Και δεν φιλοσοφησε, πως, χρειάζονταν να υπάρχουν και οι δύο κόσμοι στην Ευρώπη, ο ειρηνικός και παραγωγικός ανταγωνισμός, το αντίπαλο δέος προς όφελος των λαών και της προόδου.

Η αλήθεια για το τέλος

του Μαγιακόφσκι

Ο κ. Μ. Πλωρίτης, έγινε μανιακός ρέκορμαν στην καταδίωξη του σταλινικού φαντά

ματος (!). Για όλα τα πράματα στον πλανήτη, παίζει ο Στάλιν κι ο «σταλινισμός» (!). Βάρα ελιτζή μου το γνωστό το νταγερέ. Ακριβοηρωμένο είναι το κάθε σου τροπάρι, κ' η θέ σου πεισματική μακαρονόζουμη «συντομάδα» που σου την έλουζε κάποτε και τηνε μένιζε κι ο σχωρεμένος ο Μινωτής.

Ο Στάλιν λοιπόν εσκότωσε και τον ποιητή Μαγιακόφσκι ε; Μπράβο σου!!! Μα το σαμάρι που τό 'χετε φορέσει ολ' οι γλυκονερίτες των «μινιστωσών» και του φίλου σας Γκόρμπι, που πρωτοστάτησε (τι τραγικό θα λέγαμε σλόγαν) καυχησιολογώντας ελόγου σας για την «ατάργηση του ψυχρού πολέμου» για να προελεί και ν' ανάβει τους θερμούς!...

Πάντως για τα χάλια του κατεστημένου ηγετών και στελεχών της Αριστεράς... μπορεί να είναι τα μερτικά του δίκιου του ο κ. Πλωρίτης. Όσο όμως για τον Μαγιακόφσκι, έχει άδικο που τον αναφέρει ως «θύμα του σταλινισμού». Ας μάθει λοιπόν έστω κι αργά την αλήθεια για το μεγάλο ποιητή, που ήταν και το χαϊδεμένο παιδί της Επανάστασης.

Έχουμε ξαναγράψει πριν 3 χρόνια από τούτες τις στήλες στο υπ' αρ. 68 τεύχος ότι:

«Η αυτοκτονία του Βλαδ. Μαγιακόφσκι προήχθη μόνο από την αιτία του παράφορου πωτά του, με την πανέμορφη θεατρίνα Βερόνι. Πολόνσκαγια... που ήθελε ντε και καλά να χωρίσει από τον άντρα της. Αλλά, η πέτρα του σκανδάλου, δε συμφωνούσε. Ήταν ένα τρελό του ειδύλλιο, που τον οδήγησε στ' απενενοημένο του διάβημα. Ήταν άλλωστε και η ίδια φρούσα στις τελευταίες στιγμές της ζωής κοίτου». Αυτά έχουν αποκαλυφθεί κι έχουνε επιβεβαιωθεί φαρδιά πλατιά στον Τύπο της πρώην Σ.Δ. Ξεφούσκωσε λοιπόν το μπαλόνι της κοπαγάνδας και ξεκόλλησε η ρετσίνα του βάλιν από τους ίδιους τους Ρώσους. Το ψέμα έπετε γίνεται κοντοπόδαρο και κάποτε λάβει η αλήθεια.

Αποκαλύψεις...

Καράς ευαγγέλια για το γνωστό γυροφέρνη ζωγράφο από την Καλαμάτα, τον γκιούλ μπεζέ καλέ της «λαογραφίας» και μονίμως παρτιδημών, ως κατεστημένος καπεταν-ακρισίας, ως επιτροπές των περι-διαγραμμάτων. Αποκάλυψε όπως έγραψε στο «Έθνος» 17.6.91

«... βέβαια εκείνον τον εκ Μετσόβου «μέγα» ζωγράφο πριν δυο χρόνια, που μόνο αυτός (μει) τώρα φρέσκον και τον σκηνοθέτη Γ. Χαηλιδίδη ως τον μεγαλύτερο νεοέλληνα μυθιοριογράφο των ημερών μας (!). Πάλι κάποιο κτηνώδη βραβείο (όπως έδωσε στον Ντ. Δημόπουλο)... θά 'χει κατανού του, με τους σκηνοθέτες ο Καλαματόμαγκας. Γιατί κάτι τέτοιες αποκάλυψεις βιβλίων και ταλέντων, χαρές προφέρνουν. Και δε στέκει μόνο σε παρόμοιες είδους αποκάλυψεις, έφτασε και μέχρι τα βυγιά και παθιάρικα ράσα της Φλώρινας.

Αποκάλυψε —λέει— τον επίσκοπο κ. Αυγουστίνο τόσο «πύρινον» που θα λέγαμε «πινατούμπιο»!!! Μεγάλ' η χάρη του προφασόρου (!). Αυτό θα πει δεινός αποκαλυπτής. Χαρά στην εφημερίδα που τον φιλοξενεί... και στα «προσδευτικά» κόμματα που τον είχαν και τον έχουν πάντα περί πολλού, χωρίς να ξέρουν την αποκαλυπτική του δεινότητα (!) «Γκέγκε»; Όβερ. Κι αφού εγκατέλειψε την έδρα της λαογραφίας που είχε πάρει επί χουντοκρατίας... Τού 'φτιαξαν όνομα τρανό στα ξέφραγα κι ανεξέλεγκτα λιβαδοτόπια της κριτικο-λογοτεχνίας... καθώς χώρισε και τους συγγραφείς σε α' β' και γ' κατηγορίες, σχετικά με την αναγόραστη αγορά βιβλίων του ΥΠΠΟ (!). Τώρα, ανακαλύπτει και θαυμάζει και το μέγα πάθος στη μεταφυσική παραφιλολογία, κι εκθείασε το αντικαρναβαλικό ράσο... Θέλει ως φαίνεται ν' αγιάσει... μα «δεν τον αφήνουν οι διαβόλοι» (!).

Για καβαφιστές και καβαφολόγους

Από αυτά που είπε και από αυτά που πίστευε ο ποιητής Γιώργος Σεφέρης, για τον ποιητή Κ. Καβάφη, ας ακούσουν οι ποτισμένοι ως τα μεδούλια τους, με τον καβαφισμό τους, άκρατοι καβαφολόγοι και τουτ' τα λόγια από τα σεφέρικα χείλη:

«... Μεγάλη τρυφερότητα δεν ένιωσα ποτέ για τον Καβάφη, οφείλω να τ' ομολογήσω... Αυτό που δεν με ελκύει, είναι η σεξουαλική ανισορροπία, όταν τη διαπιστώνω σε κάποιον... Ειμ' ελεύθερος να μη γοητεύομαι από τα ίδια ερεθίσματα... Δεν μπορείς να έχεις τον Καβάφη σαν ευαγγέλιο, όπως κάνουν ορισμένοι...».

«Τ' άκουσες πουλί μου;» φανατικέ καβαφιστή μου; Τ' ακούσατε «πουλάκια» μου;

Γωνιά νησιώτικου σπιτιού.

Του Ηπειρώτη ζωγράφου
Κώστα Νίκα

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντρι

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Πισωδρομήσεις

Το 1982, όταν η χώρα μας μπήκε στην ΕΟΚ, τότε, η οικονομική δύναμή της ήταν 1 προς 3 πίσω.

Μια φορά δηλαδή δυνατοί οι άλλοι εταίροι, 3 φορές πιο αδύναμοι εμείς.

Κι ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία, αργότερα το 1987, πού 'γιναν μέλη, βρίσκονταν σε χαμηλότερο επίπεδο, πιο κάτω από μας, δηλαδή 1 προς 6 η πρώτη, και 1 προς 7 η δεύτερη, για να γίνει η κάθε μία τους πλήρες μέλος, στην κούρσα της ανάπτυξης, μας έφτασαν εμάς, και μας ξεπέρασαν.

Αυτές οι χώρες τώρα, πάνε μπροστά ολοταχώς κι έφτασαν σήμερα στο 1 προς 2 σχεδόν. Μείωσαν το δείκτη της αναπτυξιακής τους καθυστέρησης και τον ανέβασαν σε νοήμερα ζηλευτά.

Ενώ εμείς, δεν είμαστε απλώς στάσιμοι στη ρεβάνς, αλλά πέσαμε πιο χαμηλά, στο 1 προς 6 σχεδόν. Γι' αυτό, τα δυο κράτη της Ιβηρικής, θα γίνουν γρηγορότερα από μας ολοκληρωμένα μέλη.

Εμείς, πάμε από αναβολή σε αναβολή. Έτσι, από το '92 που διακήρυτταν οι «ιθύνοντες» εδώ, τώρα πάμε για το 1994 και να ιδούμε.

Στο μεταξύ, αντί να τηρήσουν οι σημερινοί εξουσιαστές τον όρο της ΕΟΚ για ν' απολύσουν το 50 ή το 30% των δημοσίων υπαλλήλων, αυτοί απέλυσαν μη αρεστούς πολιτικούς τους αντιπάλους... και προσέλαβαν δικούς τους, κομματικούς φίλους και κουμπάρους.

Έτσι, απειλούν να κόψουν ως και αντιστασιακές συντάξεις αγροτών και άλλες αναπήρων της Εθνικής Αντίστασης, που είχε δώσει το ΠΑΣΟΚ.

«Όταν φταίει το σαμάρι
αυτοί 'βαράνε το γομάρι».

Μα «ο καιρός είναι τροχός...».

Άγγλων ανθελληνικά...

Δεν ήταν μόνο η ανέκαθεν σατανική διπλωματία της «γηραιάς αλβιόνας» σε βάρος της πατρίδας μας. Σε μας λήστεψαν μόνο τους αρχαιολογικούς μας θησαυρούς, οι διάφοροι Έλγιν και Έβανς, από το 17 αι. και δώθε. Αλλά, ήταν και η ύπουλη φιλοτουρκική πολιτική των Άγγλων, που κληρονομήθηκε από το 1821.

Για ν' αρπάξουν την Κύπρο το 1878 από την Τουρκία... ευθύνονται απόλυτα για την 32χρονη παράταση του τουρκικού ζυγού στην Ήπειρο - Θεσσαλία - Μακεδονία και Θράκη.

Μετά τη Ρωσοτουρκική Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, δημιούργησαν τη Συνδιάσκεψη του Βερολίνου. Εκεί οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης, καθόρισαν τα όρια, σύμφωνα με τα συμφέροντά τους. Σε αλληπάλληλες συσκέψεις ο Άγγλος πρωθυπουργός Ντισραέλι, για να μη χαλάσει το χατίρι του σουλτάνου, αφού του άρπαξε την Κύπρο, τον ευνόησε στον καθορισμό των συνόρων με την Ελλάδα.

Το 1881, είχε αποφασιστεί στο Βερολίνο, να φτάνουν τα σύνορά μας στον Καλαμά, όσο αφορούσαν την Ήπειρο και στον Πηνειό σχετικά με τη Θεσσαλία. Τότε ο αρχισιωνιστής Ντισραέλι, απείλησε τον Έλληνα πρωθυπουργό Κουμουνδούρο, και με διαβολικά μαγειρέματα, δικαιώσε τους Τούρκους... και χάσαμε τότε τα Γιάννινα, το Μέτσοβο, την Ελασσώνα κ.λπ.

Έτσι, υπαιτιότητα των Άγγλων, παρατάθηκε ο οθωμανικός ζυγός σ' αυτά τα μέρη, μέχρι το 1913.

Τα ίδια κάνουν και τώρα και από 13 χρόνια πριν για την Κύπρο μας... που μας προσκοιούνται και τους «φίλους» και «σύμμαχους».

Αλλ' έως τότε θα βασιλεύουν οι υκο-

αίτες και θα παγιδεύονται οι λαοί» Έτσι κι ο κακομοίρης ο Ιώβ από τον 8^ο Χ. αιώνα!

Νέα λαχεία στη τζογαδορία

Τον τελευταίο καιρό στη χώρα μας, ιρατηρεί κανείς, αθρόως ουρές έξω από προποτζιδικά. Δεν είναι όμως ν' αποεί που, και οι προποτζήδες και λωτταρηδες δεν προλαβαίνουν να μαζεύουν το ρήμα του κοσμάκη, του γελασμένου και ιρασυρμένου, που αφού τον τυφλώνουν ονοητικά, του σερβίρουν τζόγο και προτό και λόττο, για να του τα παίρνουν με ιβιά και να μένει αυτός με την αγωνία η τη γλύκα του παιγνιδιού (!).

Άλλωστε, αφού η δημόσια οικονομία ναί χρεωκοπημένη, κι ο λαός συγυρίζεη κι επιβιώνει με την παραοικονομία... η ιδιαίτερα με την ιδιωτική του, είναι ώρα καιρός να τον ξεμυαλίσουν ολότελα η μ' άλλα τρία λαχεία πρωτότυπα σ' αινοήσεις: 1) Λαχείο Συντάξεων, 2) Λαχείο Ακινήτων και 3) ένα νέο λόττο, που ο λένε «πρώτο»...

Ίναι μετά να μην είχε δίκιο εκείνος που επε όταν ρωτήθηκε στο εξωτερικό: «Τι ίνουν οι Έλληνες στην πατρίδα τους;» η απάντησε: «Οι μισοί πουλάνε λαχεία η οι άλλοι μισοί τ' αγοράζουν».

Τώρα όμως, η νέα παμπόνηρη μόδα είη η ότι: τους λαχνούς και τους τζόγους ους πουλάει το ίδιο το κράτος, στον μεινά αφελή λαό, για να τονε μαδίξει η Έτσι, περιόρισε πια τη λογική, μόνο ε προνόμιο των ολίγων. Αφερίμ, και λεφτο-μπιπερίμ, για τη βλακώδη και λιοθέλητη αυτή φορολογία.

Να όψονται τα κόκκαλα του Νέρονα του πρώτος επινόησε, επί ρωμαϊοκρατίας η λαχεία(!)

Τα συμφέροντα των ΗΠΑ

στην Ελλάδα

Οι Αμερικάνοι δεν επιθυμούν, να γίνουτ' επενδύσεις στην Ελλάδα, διότι, έτσι νισχύεται η αγροτική οικονομία η δική ης και της Ευρώπης, καθώς και η τεχνολογία της βιομηχανίας. Αυτοί θέλουν η μας έχουνε προτικτοράτο υποβαθμιμένο. Να μας έχουν και μόνιμη καταναλωτική αγορά, για να μας πουλάνε τα δικά τους προϊόντα. Λιότι, γενικά, οι ΗΠΑ, τα εισοδήματά τους από το εξαγω-

γικό εμπόριο, ανέρχονται ως εξής: 63% από τ' αγροτικά τους παραγωγικά αγαθά 22% από την εξαγωγή όπλων, και πολεμικού υλικού και το 15% από την τεχνολογία τους. Γι' αυτό, μας πουλάνε τα άλευρα, τα γαλακτοκομικά τους, τους φρουτοχυμούς τους, και μας υποχρεώνουν και θάφτουμε τα δικά μας υπέροχα φρούτα στις χωματερές. Εμείς χρειαζόμαστε το 75% της κατανάλωσης των κρεάτων, και μας τα εφοδιάζουν τ' αμερικάνικα τραστ, όπως και τα κατεψυγμένα ψάρια κ.λπ. Εάν λοιπόν η ΕΟΚ, επέμεινε, να μας ενισχύσει και ν' αναπτύξει την αγροτική μας οικονομία, οι Αμερικάνοι παρεμβαίνουν στους ευρωπαίους, για τα δικά τους συμφέροντα... και δεν τους αφήνουν.

Γι' αυτό και οι όποιες κυβερνητικές εξαγγελίες, και για επενδύσεις... παραμένουν φρούδες ελπίδες και δημαγωγίες (!)

Η «Pax Amerikana»

της κολακείας

Για να καλοπιύσουν τους Αλβανούς οι Αμερικάνοι, με απώτερο σκοπό να καρπώνονται τα πολύτιμα ορυκτά τους προϊόντα, πήγανε 2 μήνες πριν τις εκλογές του περασμένου Μάρτη, πάνω από 50 ειδικοί πράκτορες, (όπως αποκάλυψε σε άρθρο του στο «Βήμα» και ο ευρωβουλευτής κ. Γ. Ρωμαίος, όχι βέβαια σαν επιτροπή ξένων παρατηρητών στον προεκλογικό αγώνα, παρά για τα δικά τους σκοτεινά και άμεσα μελλοντικά συμφέροντά τους.

Εκεί, παράλληλα με τις άλλες ζιζανιούχες κινήσεις τους, για τον ανάλογο διχασμό... το «Εθνικό Δημοκρατικό Ινστιτούτο» των ΗΠΑ για διεθνή θέματα, δούλεψε και ανθελληνικά. Μετά τις εκλογές (22.3.91) συνέταξαν έκθεση, με την επικεφαλής, της αντιπροσωπείας κ. Όλγα Μελοσάβιεβιτς (μάλλον γιουγκοσλαβικής καταγωγής) για να κολακέψουν και να καλοπιύσουν, να καλοφανούν στους Αλβανούς, αναφέρουν στην έκθεση και τα εξής:

«Η Ελλάδα, προσάρτησε αυθαίρετα την ανέκαθεν αλβανική περιοχή της Τσαμουριάς Θεσπρωτίας στο έδαφός της».

Αυτό το μέγα ψέμα, με τα ζιζάνια της σκοπιμότητας, τις διαβολές και τα σκοτεινά σχέδια των Αμερικάνων, δεν έχει όρια. Οι σκοτεινές δυνάμεις και με μια άλλη έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, για

το ανύπαρκτο μακεδονικό που το ραδιουργούν οι ίδιοι από τις ΗΠΑ, έχουν πάντα σκοπό να πυροδοτούν τα μειονοτικά προβλήματα και να διχάζουν τους λαούς. Αυτή η εκδούλευση, η κολακεία που κάνουν σε Αλβανούς, Τούρκους, σλαβομακεδόνες κ.λπ. είναι ένα «αισχρό εμπόριο», θά 'λεγε κι ο αρχαίος Θεόφραστος. Όμως το νερό της κολακείας, παρά το διαφέντεμά τους, το αντλούν «εις τετριμένον πύθον».

Νέοι επιεικέστατοι νόμοι

Γλυκεροί και παρδαλόχαροι «ιθύνοντες» μιας τάχα μεγαλοψυχίας και άφεσης τριμερών ανομημάτων και ειδεχθών εγκλημάτων, συνεχίζοντας το εξοργιστικό έργο της ατιμωρησίας, της ανομίας, και της ασυδοσίας των κακούργων, ξένων και ντόπιων στη μπανανία μας, έφτιαξαν άλλους επιεικέστερους νόμους, για τους θίτες, να μη γίνεται «ούτε γάτα ούτε ζημιά». Νέο νόμο για τους αλλοδαπούς κακοποιούς. Δηλ. ό,τι κι αν κάνουν σε βάρος της κοινωνίας μας, να τους απελευθερώνουν ατιμώρητα για τη χώρα τους (!) Αλλά, και για τους εγχώριους φονιάδες, έφτιαξαν σωφρονιστικό κώδικα, «ανθρωπιστικότερο» για να κάνουν πραγματική αναψυχή και παραθέρισμα στον Κορυδαλό και σ' άλλες φυλακές, (γράφε = κρυτανεία «ραχατιών» και σούπερ καλοπέραση).

Όλοι οι πάσης φύσεως εγκληματίες θα 'ναι προνομιούχοι και προπάντων οι ισοβίτες (!)

Πότε όμως οι νομοκράηλοι, βρέθηκαν μέσα στα πράγματα και στα αισθήματα περί δικαίου του λαού μας; Ποτέ.

Κάθε λαός και κάθε σοφός νομοθέτης από την αρχαιότητα κι από τον ηθικό κώδικα του Χαμουραμπή, (2.000 π.Χ.) απαιτεί: σκληρή κι αντίποινη τιμωρία στα ενσυνείδητα, τα «εσκεμμένα» εγκλήματα. Στον τόπο μας, αυτά πληθαίνουν, από τις συνεχείς ατιμωρησίες και κορυφώνεται η οργή κ' η αγανάκτηση του λαού. Μα πού να πει τον κόνο του, όταν βλέπει τα θύματα απροστάτευτα κι ανυπεράσπιστα;

Με τους νέους κανελλοπούλειους κώδικες, οι κάθε βαθμού και είδους φονιάδες, θα βγαίνουν από τη φυλακή να εργάζονται, να κοιμούνται στα σπίτια τους, με τις γυναίκες τους και με τις γκόμενές τους... Και «θ' αποφυλακίζονται» σ' ελάχιστα χρονικά διαστήματα. Για θυμηθείτε

εκείνον της Βίγλας Άρτας που 'χε σκοτώσει 7 χωριανούς του κι εκτός από τους τραυματίες...

Το ίδιο κι ο πρόσφατος ψυχρός φονιάς του Σιδηρόκαστρου - Σερρών, που εξακόστειλε άλλους 4 στον αγύριστο!...

Ε, αυτούς; Γράφτε απαλλαγή, με το πρόσχημα της ψυχοπάθειας... θα τους αφήνουν σύντομα έξω, για να συνεχίσουν το μακάβριο εγκληματικό τους έργο.

Ένα βράδυ μάλιστα, κομπορημονούσα από την ΕΤ-1, πεντέξη ειδήμονες, με προεξάρχοντα κοντίφηκα της νομολογίας τον δικηγόρο των μεγάλων δικών, περί τα πιο περίτρανα κακούργηματα κ. Λυκουρέζο, που χαρακτήρισε τον κάθε φόνο, το κάθε βαρύ έγκλημα σαν «περιστασιακό» και μας θύμισε το 1975 με το «στιγμιαίο» των χουνταίων.

Ένας άλλος λοβιτούρας, αφηγήθηκε συνθήκες γαλλικών φυλακών...κι εξύβριζε «αφ' υψηλού» «το περί δικαίου αίσθημα του λαού, ως «λαϊκισμό».

Τι να πούμε περισσότερα;

Ευχόμαστε: κάποτε, να ξεσπάει στα κεφάλια των νομοκαταχραστών και νομοχάλαστών, ο νόμος της Αντιγόνης. Αλλά και σε κάθε εξωπραγματικό και γελοίο κουλτουριάρη, που αγνοεί τη σοφότητα νομολογία των αρχαίων μας προγόνων. Ο Σοφοκλής έλεγε: «Ο άνθρωπος κρέκει να ξέρει πως, και για το πιο ελαφρό του παράπτωμα, θα τιμωρηθεί».

Ο Μένανδρος: «Ο άνθρωπος που δεν έχει ιερό και όσιο και χάνει το αίσθημα του φόβου στο νόμο, φτάνει στο κατακόρυφο της αναίδειας».

Ο Αδ. Κοραής: «Οι δίκαιοι νόμοι ωφελούν, αν οι υπηρέτες των νόμων είναι φίλοι της δικαιοσύνης».

Και ο Λυσίας κατά Αγοράτου: «Άνθρωπος που τολμά να διαφθείρει γυναίκες ελευθέρων πολιτών, συλλαμβάνεται και η ποινή για το αμάρτημα τούτο είναι θάνατος».

Το «οφθαλμόν αντι οφθαλμοί» σέρνεται 4 χιλιάδες χρόνια. Και έχει απόλυτο δίκιο κι ο Ευριπίδης όταν αξιώνει ότι: «το κακό κρέκει με το ίδιο κακό να τιμωρείται». Δεν έχει δικαίωμα ο κάθε υπουργός να φτιάχνει νόμους και δήθεν να τους «εκσυγχρονίζει» για εντυπωσιακή «μεγαλοψυχία», ή για καταπλάσματα, λαπάδες κι ασπιρίνες στους -συχνά τον τελευταίο καιρό— δραπέτες, πυρπολητές και

εργούς πείνας, κακοποιούς των ελληνικών φυλακών. Στον εκούσιο παραβάτη νόμου, (του δίκαιου συνταγματικού νόμου) που σκοτώνει συνάνθρωπο, χρειάζεται να πέφτει το πελέκι της αντίδοτης μορφής.

Ναρκογιορτές και ναρκοσύνδρομα

Στις 26.6.91 γιορτάστηκε η «παγκόσμια μέρα» κατά των ναρκωτικών. Τι τραγική ηρωονεία για τα θύματά του! Κάποια ντοκιμαντέρ και κάποιες, συνεντεύξεις στα Μ.Ε. και... η δουλειά στον τόπο (!) Το πολύ πολύ, οι χασικλήδες, να γιόρτασαν μια διπλή δόση (!) Εικόνες από την «ουβούλα» με δύο όψεις, που ωθούνε σίγουρα και στον παρασυρμό.

Οι θάνατοι από ηρωίνες αυξάνουν. Οι μοι, κι αυτοί χλιαροί, αδρανούν. Ξένοι και ντόπιοι ναρκοτέμποροι παραμένουν αμόρητοι. «Πθάκες» για αποτοξίνωση αλλαπλασιάζονται. Τα υπερκέρδη των κρετομαφιών, μεγαλώνουν. Τώρα, θα ξερνάν ετήσια το τρισεκατομμύριο δολάρια.

Δε μυρίζει βλέπετε και μέσω τραπεζών βρώμικο χρήμα, όπως έλεγε κι ο Ρωσός ηγεμόνας Βεσπασσιανός.

Στο μεταξύ, τίποτα δε φρενάρει τον κάφορο της νεολαίας σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Ως πριν δυο χρόνια ήταν τουλάχιστον απαλλαγμένα τ' ανατολικά κράτη που τ' άχαν αυστηρά απαγορευμένα. Τώρα πως που ξεθεμελιώθηκαν και ξεπουλιούνται «μπιρ-παρά» στους πολυεθνικούς... τι πιστεύει η ελβετική αστυνομία ότι: «Σοβιετική Ένωση, αρχίζει να γίνεται παγκόσμιο κέντρο για τη διακίνηση ναρκωτικών και το ξέπλυμα των χρημάτων που προέρχονται από την πώλησή τους».

Κλάψτε τα μάνες κλάψτε τα, εοκατζίδιες μάνες και όχι μόνο, τα πυλικαράκια της... και κάλλιο να μην τ' άχετε, γιατί, σας δερν' η αγωνία και θα πονέσετε. Ω, από το 1992 και πέρα, καθώς και η χώρα μας παραδίνεται ανεξέλεγκτη στα εικά νομικά πλαίσια. Και όλα θά 'ναι εύθερα για τους εοκατζήδες και σύνορα, και πασαπόρτια και ασυδοσίες. Θα βυβαλιούνται και οι ναρκοθάνατοι ευρωπαϊκής πια μορφής και μόδας, εοκατζίδιες πια ευθανασίας, για τους τοξικομανείς. Αλίμονό μας! Επίκειται νέα βαβυλωνία, που δεν θα γνωρίζει μήτε ο σκύλος η αφέντη του.

Ο Εκκλησιαστής θά 'λεγε: «Καιρός του αποκτείσαι και καιρός του απωλέσαι».

Τ.Υ. μόνωση και κοινωνικότητα

Μπουχτίσαμε με τα πολλά τηλεοπτικά κανάλια που δεν έχουν και καμιά σημαντική διαφορά μεταξύ τους, καθώς κι από τη βλακώγλωσση «ελεύθερη» κι ασύδωτη ραδιοφωνία. Αυτά τα Μ.Μ.Ε. έχουν αποκοντριώσει διανοητικά, το 70% περίπου του πληθυσμού στη χώρα. Οι δυσκολίες για μια λογική συνεννόηση, παίρνουν μεγαλύτερες διαστάσεις. Οι ξένοι οικονομικά κυρίαρχοι, έτσι τους θέλουν τους αποίκους· κι έτσι τους διαμορφώνουν. Πετυχαίνουνε νά 'χουν πάντα υποταχτικά κι εξαρτημένα ανθρωπάκια, πιονάκια στα «μάρκετινγκ» στην κατανάλωση και στο σαβούριασμα (!).

Τα καλά βιβλία και τα διδαχτικά προγράμματα, δεν τους ενδιαφέρουν.

Οι λαοί της Ευρώπης, κάτω απ' αυτούς τους οικονομικούς ζυγούς αλλοτριώνονται εύκολα, χάνουν τον εαυτό τους, τα παραδοσιακά τους ήθη. Χάνουν την κοινωνικότητά τους, τις φιλικές και συγγενικές επικοινωνίες, την πολιτιστική τους κληρονομιά, τις ρίζες του λαϊκού πολιτισμού τους.

Έτσι, γίνονται έρμια, στα νύχια της εκμετάλλευσης, της αδράνειας και της αχρηστίας. Ψευτοζούνε στη μόνωση και στην αποχτήνωση.

Στο Βέλγιο μάθαμε πως κάθε Τετάρτη κλείνουν όλα τα κανάλια των τηλεοράσεων και οι άνθρωποι ξεφεύγουν από τις πλύσεις εγκεφάλων· και συναναστρέφονται κι επιτελούν κοινωνικές, συγγενικές και φιλικές σχέσεις· και νιώθουν τον εαυτό τους πως είναι άνθρωποι. Έτσι όπως όρισε κι ο Αριστοτέλης («Ο άνθρωπος είναι ζώο κοινωνικό και πολιτικό»). Και ο Θεοφ. Καίρης: «Ο άνθρωπος επλάσθη κοινωνικός».

Ναρκοτικο-διαφώτιση

Στις 14 του Μάη ο ιδεοπεριπέτειας κ. Νικοδήμου στην ταχτική εκπομπή του, με θέμα: «τα ναρκωτικά», από την ΕΤ-1, μας φώτισε με έναν ψυχίατρο Γρίβα, μια κ. Καρανασοπούλου, κι έναν καθηγητή κ. Παρασκευόπουλο του εγκλ. δικαίου. Και δεν ήταν μόνο οι διαπιστώσεις κ' οι προτάσεις, έμμεσες ή άμεσες, του κοινωνιολόγου - αχυροφιλόσοφου συντονιστή, προπαγάνδιζαν κι εξυμνούσαν τα ναρκωτικά... Το ίδιο έκαναν και οι άλλοι σε «προφίλ» του

κ. Παναγιωτόπουλου στις 27.6.91. Σα να 'στέλναν κατευθείαν τη νεολαία να τα δοκιμάσει. Γιατί όπως τόνισαν κάποιοι συνομιλητές, παρέχουν «κρωτιά» και «ευφορία»... και υκοστήριζαν οι ναρκομανοσωτήρες την «αποκοινωνικοποίηση», με τάχα νέες ιδέες και την «ελευθερη διακίνηση» με υψηλή διαφώτιση, του περι τα ιδεολογικά της Νου-δου κ. Αδριανόπουλου, να είναι ελεύθερα όπως στην Ολλανδία και χιούνται (!) Καμαρώστε τους (!) Τις είδε πόσο πάει το κόστος σε τέτοιες εκπομπές... Άλλωστε, ευνουχισμό και αχρήστευση θέλει η νεολαία, για να μην κατεβαίνει στους δρόμους, να μην οργανώνεται και συσπειρώνεται και εξεγείρεται κατά της καθεστηκίας τάξης. Δεν κάνει να οξύνονται οι κοινωνικοί και ταξικοί αγώνες.

Γιατί να ενοχλούνται οι κρατούντες; Το ναρκωτικό είναι μέσο αχρηστίας κι επανάκαυσης. Ξέρει τι κάνει ο ιμπεριαλισμός σε παγκόσμια κλίμακα.

Εκείνο που δε θέλουν να κάνουν, και το μέτρο που πρέπει να πάρουν για την καταστολή κι εξάλειψη των ναρκωτικών, είναι οι αυστηροί νόμοι. Δεν το επιθυμούν, δεν τους συμφέρει και δεν το αποτολμούν. Τι να τα λέμε πότερο; Σ' αυτό το μέγα κοινωνικό πρόβλημα, ισχύει κ' η παροιμία.

«Έχω κι άλλα στη σεντοίκα πιο χειρότερα από τούτα».

Αιρέσεις = τρέλες

Είχαμε γράψει κι άλλοτε ότι, οι διάφορες θρησκευτικές αιρέσεις και οι τυφλοί φανατισμοί τους, είναι πάντα οι πιο πολεμοχαρείς, επικίνδυνες κι ολέθριες τρέλες του σύμπαντος κόσμου. Ότι, με τα θρησκευτικά και θεοκαπηλικά προσχήματα, οι μεγιστάνες πολεμοκάπηλοι, ανάβουν (για τα ξόδια της εμπορίας των όπλων τους) τις πολεμικές φωτιές και προκαλούν τις καταστροφές και τις δυστυχίες των λαών.

Ιδού πως επιβεβαιώνει την πάγια αντίληψη και θέση μας και ο κ. Αντ. Οικονομίδης στο «Βήμα» (27.1.91) σε κείμενό του, με τίτλο «θρησκευτικές αντιθέσεις» και γράφει ανάμεσα σ' άλλα για την ανάγκη ειρηνικής συνύπαρξης και συνεργασίας Ανατολής και Δύσης:

«ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ πρόχειρη ή εύκολη λύση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα της προσέγγισης αντί της αντιπαράθεσης, ιδίως όταν πολιτικοί ηγέτες εκμεταλλίζονται το θρησκευτικό συναίσθημα, ή θρησκευτικοί ηγέτες ασκούν πολιτική φανατισμού, ενώ όλοι θα έπρεπε να εργάζονται για την παγκόσμια συνεννόηση, ειρήνη και ευημερία. Στα τέλη του 20ού αιώνα, η θρησκεία εξακολουθεί να εκπροσώπει, εν μέρει αρνητικώς, τις πολιτικές εξελίξεις, από την Ιρλανδία ως την Ινδία και από την Κεντρική Αφρική ως την Κεντρική Ασία, με συνεχείς εκκλήσεις για ποικιλόμορφες σταυροφορίες και ιερούς πολέμους, τη στιγμή που στην πραγματικότητα όλοι οι λαοί έχουν τις ίδιες ανάγκες για ειρηνική διαβίωση και πρόοδο».

ΕΟΚ κι «εργατικά δικαιώματα»

Έχουμε παραμυθώσει από λόγια περί δικαιωμάτων των εργαζομένων!... Αυτή η «Ευρώπη των εργαζομένων» ήταν κι ένα από τα πρώτα γλυκανάλατα φαιδρά κι ανούσια συνθήματα (σλόγκαν) του κ. Λεό Κύρκου που μοιράζε ξεκομμένο κι ασυνάρτητο, σαν το «Ελλάς - Ελλήνων - Χριστιανών» των κολονέλων (!).

Αλλά, ιδέστε πως συμπεριφέρεται η αρχικροστάτιδα των «εργατικών δικαιωμάτων» της Δυτ. Ευρώπης κυρα-ΕΟΚ των 12, και πόση αδιαφορία και περιφρόνηση δείχνει σ' αυτά. Παραθέτουμε ένα μικρό απόσπασμα του κ. Διον. Σταμπόγλη από το οικονομικό «Βήμα» της 23.6.91.

«ΑΔΙΑΦΟΡΟΥΝ τα κράτη - μέλη της ΕΟΚ για τη Χάρτα των Κοινωνικών Δικαιωμάτων (Κοινωνική Χάρτα), που αποβλέπει κυρίως στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας, τον διάλογο μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, την προστασία των εγκύων γυναικών και την ισότητα ανδρών και γυναικών».

Οι κυβερνήσεις των κρατών - μελών της ΕΟΚ παρά τις «κορόνες» σχετικά με την αναγκαιότητα προώθησης των σχετικών Κοινωνικών Οδηγιών και τη συμπληρωματικότητά τους σε σχέση με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), δεν εφαρμόζουν τις Οδηγίες, ή καθυστερούν συστηματικά τη εφαρμογή τους».

Αυτή είναι η καπηλεία των εοκ-ατζήδων και των άλλων κερδοσκοπών αφεντικών της Δ. Ευρώπης στα περί εργατικών δικαιωμάτων και περί δικαιωματικών διαγραμμάτων (!). Αλλά, τα λόγια, από τα έργα, απέχουν για τους δημαγωγούς, τους κάπηλους και τους υποκριτές, απέχουν από τη γη ως τον ουρανό.

«Άλλα λεν τα χείλη τους κι άλλα η καρδιά τους».

- Υπερβολές χωρίς απάντηση

Ο κ. Μητσοτάκης στις 26.4.91 στη Βουλή είχε ανάμεσα σ' άλλα και τα παρακάτω ότι «Στην Ανατολική Γερμανία, υπήρξε ως το τέλος του '89 ένα κράτος που εξασφάλισε στο πολίτη μίαν άθλια ζωή. Όμως την εξασφάλισαν αυτές ήταν άθλια». Ποιάς όμως να του αποντοίσει από την αντικολίτευση ότι, κάθε πολίτης της στο κράτος της Ανατ. Γερμανίας είχε 7.500 δολάρια ετήσιο κατακεφαλήν εισόδημα (και ίσης κατανομής) μεγαλύτερο απόλα τ' άλλα κράτη της Κεντρικής Ευρώπης.

Η χώρα του Χόνεκερ είχε την ευημερία της και την πρώτη ναυπηγιακή βιομηχανία της. Είχαν όλοι τ' αυτοκίνητά τους. Δεν υπήρχε άνεργος, φτωχός και πεινασμένος.

Η ανατροπή το ξεκούλημα και η διάλυση αυτού του ζηλευτού κράτους έγινε από τον παρναοικό ηγέτη τον αρχιπροδότη της Μόσχας που έλαβε από τον Κωλ τα 15 δις μάρκα, σε τρεις δόσεις, με τρεις Απογραφές. Ήθελε να εκδικηθεί το Χόνεκερ... Και να εκτελέσει το μακάβριο έργο του, υπέρ των δυτικών πατρώνων του.

Γώρα, εκατομμύρια Ανατολικογερμανοί, βρίσκονται στους δρόμους, σε ανεργία και δυστυχία. Κλαίνε τη μοίρα τους! Αλλά, ποιά Δαμασκία κι Αντρουλάκια νά 'λεγαν στη Βουλή των Ελλήνων αυτές τις αλήθειες; Οι πουλημέρα αλαξοπίστηδες, δεν έχουν άλλωστε το θάρρος να μιλούν εύκολα, κι όταν πρέπει. Στις κοινοβουλευτικές συναγωγές μιλούν μόνο εκπρόσωποι των κομμάτων. Οι άλλοι, ρίχνουν την ψήφο τους στα μουγγά, για να πατείνεται η βουλευτική τους μισθοδοσία, και η προνόμια, όσο το δυνατόν περισσότερο. Ποιός λοιπόν ν' απόκρουε το ψέμα και την υπερβολή του κ. Μητσοτάκη, αφού μόνο οι ηγέτες κομμάτων «κατά τον κανονισμό της βουλής» δικαιούνται να μιλούν στη Βουλή της προεδρικής μας «δημοκρατίας»; (Γράφε δικτατορία της εκτελεστικής εξουσίας). Όσο για τον κ. πρωθυπουργό, ο Ισοκράτης έλεγε: «Όποιος μιλάει χωρίς να σκέπτεται, μοιάζει μ' αείνον που ρίχνει ακόντιο χωρίς στόχο».

Κάπηλοι και καριερίστες

Όλοι οι βουλευτές και ευρωβουλευτές του ΠΑΣΠισμού της Αριστεράς, ευεργετήθηκαν με την ανάδειξή τους, τη βουλευτική τη σύμβουλή τους. Έφτιαξαν την καριέρα τους, χάρη στους ψηφοφόρους του ταλαίπωρου κουκουέ, κι απεργάστηκαν τελευταία και τη διάλυσή τους... και που στα κάτω της γραφής δεν είχαν κι καμιά ουσιαστική σχέση με τις καταστατικές αρχές του. Απ' αυτή την πηγή των πόνων, των θυσιών και των βασάνων, πολλοί ως τώρα κοπλάνοι καιροσκοποί, τσιρκολάνοι, έχουν κερδίσει τον ατομικισμό και τον καριερισμό τους (!)

Ηθελαν τάχα «ενότητα μέσα στη διαφορετικότητα»... χωρίς ενιαίες κι ομόφωνες αποφάσεις, χωρίς σεβασμό της πλειοψηφίας σ' αυτές τις πειθαρχία εκτέλεσης, και χωρίς ομόνοη κριτική δράση.

Κουλτουριάρηδες όλοι αυτοί, μοντερονοποιοί, για να παρασταίνουν τους συντηρητές κι ανανεωτές στα χρεωκοπημένα ηθικοπολιτικά και κοινωνικά ξεπερασμένα κι από την ιστορία καθεστώτα του «φιλελευθερισμού».

Οι περισσότεροι αποκήρυξαν το Μαρξ και τον Λένιν! Πετάνε λάσπη από το πρωί ως το βράδυ στ' όνομα και στη μνήμη του Στάλιν. Ξετίστηκαν με τα εγκλήματα του βέβηλου χαρτοπότη του Γκόρμπι, και με το ληστρικό πόλεμο στον Κόλπο... Δε σκέφτηκαν ποτέ ότι, στις αστικές ζουγκλοειδείς κοινωνίες, το αίσθημα της ασφάλειας των πολιτών είναι απωλεσμένο. Και αντιλαμβάνονται ότι, ο καπιταλισμός των θρησκευτικών θρησκευτικών αιρέσεων, σκοτώνει τους λαούς με όλα τα μέσα! Κι από την άλλη βία κι εγκληματικότητα, τίποτα δε σώζει από το κακομοίρα την ανθρωπότητα, από τους αλλοτριωτισμούς και τη βαρβαρότητα του ξεπερασμένου δικτικού «πολιτισμού» εκτός από συστήματα πειθαρχημένων κοινωνιών. Για να υ-

πάρξει αυτοπειθαρχία όμως, από άτομα και ομάδες, είναι πολύ δύσκολο κι απίθανο, ατελέσφορο, διότι, η ευσυνείδητη αυτή κι ενάρετη αξία και συμπεριφορά του ιδιοκρατισμού, που λέγεται αυτοπειθαρχία, είναι παράγωγη ευσυνείδησίας μακρόχρονης κι επίπονης παιδείας. Γι' αυτό, οι επιβλημένες πειθαρχίες, στο σύνολο, για γενική συμμετοχή στην εργασία, τη μόρφωση, την πρόνοια, την υγεία, τη ψυχαγωγία, τον αλληλοσεβασμό, πρέπει να επιβληθούν με νόμους από τα κάτω που να συντάξει και να ψηφίσει ο ίδιος ο λαός όπως ορίζει και ο Ρήγας Φεραίος στην περίφημη Χάρτα του.

Έτσι μπορεί να συγκροτηθεί σύστημα κοινωνικής και λαϊκής δικαιοσύνης, συλλογικού και ανθρωπιστικού οικονομικού σοσιαλισμού και πολιτισμού. Όλα τ' άλλα, είναι προσποιήσεις, υποκρισίες, καπηλείες και απάτες, για να βρίσκονται οι λαοί υποταγμένοι από δράκες στυγνών εκμεταλλευτών, κάτω από φύσματα ηθικής οικονομικής και πνευματικής δουλείας, αμοραλιστικού και «σύγχρονου» ελεεινού σκοταδισμού. Ας πάψουν νά 'ναι, πολυλογάδες, κι εν πολλοίς ακατανόητοι, που προσπαθούν να καλωπίζουν - οι αριστερο-κάπηλοι τις νοσηρές σκέψεις κι αντιλήψεις τους, με φιλιππικούς, σε βάρος των άλλων, για τα «περί όνου σκιάς». «Άλλην δρυν βαλανίζουν».

Ξενόγεννα καρκαλίσματα

Δεν μπόρεσα να καταλάβω, γιατί, τόση αγαριστία κι αναίδεια σ' εκείνα τα παιδιά του «Ρίζου» του «902», και της «Σύγχρονης Εποχής» που ενώ ψωμίζονταν από το κουκουέ, δούλευαν για τους «φουσαρμόνικες» τους κουβελοκύρκους με τις ανούσιες παρλαπίπες, κουβαλώντας νερό σε αλλότριους μύλους. Οι κατσιμάρδοι; ανανεωτικότεροι από τους καρτερούς (!) Οι ντραβαλιάρηδες; τά 'καναν ντράβαλα και μπάχαλα, μαγαρίζοντας τον ταβλά τους ακόμα και με αγιογραφίτικους αφορισμούς (!) Οι τσίμηδες... φαρμακερά τσιμπήματα και τσιμπούρια.

Όλ' οι δημοσιογράφοι ξέρουνε ότι, εφόσον είναι μισθωτοί, είναι υποχρεωμένοι να τηρούν απαρτέγκλιτα και πάνω απόλα τη γραμμή και τους σκοπούς του κόμματος ή του τραστί, της εφημερίδας, του περιοδικού, ή του καναλιού που υπηρετούν και ψωμοζούνε. Πολλά τέτοια παιδιά, όταν μαθαίνουν και ζυμώνουν τα καρβέλια της δημοσιογραφίας, στις σκάφες και στους φούρνους του κουκουέ, με το παραμικρό παράπονο, ή παρεξήγηση, μεταπηδούν στον αστικό τύπο, (έτσι γίνεται συνήθως). Αν και είναι περιττό να πούμε ότι, το «Ρίζο» τα τελευταία χρόνια, ευθύνη βέβαια και του διευθυνόντος οσίου τσιμπουκαλέα... κι ανίκανου γραμματέα, τον έχουν κάνει αστικότερο απ' όλες τις αστικές εφημερίδες της Αθήνας. Γι' τα παιδιά, συχωρεμένα νά 'στε. Αφού, αλλού ρίχνετε τα καρκαλίσματά σας, κι αλλού γεννάγατε τ' αυγά σας (!)

Περί άγνοιας κ' υποταγής

Τους σημερινούς Έλληνες, οι ξένοι και ντόπιοι πατρώνοι, τους θέλουν μικρόμυαλους και μικρόψυχους, αθώα πρόβατα, υποταχτικούς. Να μην καταλαβαίνει ο ένας τον άλλον. Να μην έχουν παιδεία και γνώσεις. Να μην έχουν αναπτυγμένο κριτήριο και αισθητήριο. Να μη σκέφτονται. Να μη προβληματίζονται. Να μη βλέπουν την αλήθεια γύρω τους, μήτε το ιστορικό παρελθόν. Να μη συναισθάνονται την όποια τραγική πραγματικότητα. Τηρούν με σύστημα, αυτό που είχε το 600 π.Χ. ο Λάο Τσε: «Κράτα το λαό σε άγνοια, να μη ξέρει πολλά ή και τίποτα, για να κυβερνιέται εύκολα».

Το ίδιο έκαναν και οι Τούρκοι με τη μακράιωνη οθωμανική τους δουλεία. Άλλα «μέσα» τότε κι άλλες μορφές γκεμπελιστικής προπαγάνδας και βίας, μεταχειρίστηκαν έπειτα ο Χίτλερ κι ο Μοιζολίνι. Σκληρότεροι και με σύγχρονες μέθοδες και πληθώρας ραδιοτηλεοπτικών μέσων, χρησιμοποιούν σήμερα οι Αμερικάνοι για την υποταγή και αποβλάκωση των λαών, σαν η μόνη «αιτοκρατορία του κακού» στον κόσμο.

Της πίτας τα καμώματα

Αυτές οι αποκομματικές και φαιδρές «συνιστώσες» γιατί να μη θέλουν οι καημένες «εκσυγχρονισμό» για τον εκσυγχρονισμό; Δεν κειράζει κι αν καμιά φορά γίνονται τσόντες και δεκανίκια στον καπιταλισμό (!). Θέλουνε να 'ναι στελέχη, να βγαίνουν βουλευτές και βουλευτές, με τις ιερές ψήφους συγγενών και απογόνων ηρώων και μαρτύρων! Κι ας «φίρτουντας μαργαρίτας επί των χοίρων»... Γιατί να νιάζονται, εκτός από τις προβολές τους και την «ντόλτσε βίτα». Ας είναι χορτάτοι τους οι σκύλοι... ολόσωστη κ' η πίτα

Πώς πήραμε τα Δωδεκάνησα

Έχουμε ξαναγράψει ότι, χάρη στον υπουργό Εξωτ. της ΕΣΣΔ Μολότωφ πήραμ' εμείς οι Έλληνες τα Δωδεκάνησα που δικαιούμαστε, από τους νικημένους Ιταλούς το 1946. Αυτό το τόσο σημαντικό ιστορικό στοιχείο, που ο περισσότερος κόσμος στη χώρα μας το αγνοεί, επιβεβαιώθηκε τελευταία και στο «Βήμα» τις 3.9.89 από τον ακαδημαϊκό Κ. Δεσποτόπουλο και στις 20.8.89 σε άρθρο του από τον διακεκριμένο δημοσιογράφο Βάσο Μαθιόπουλο. Και ιδού τι γράφει ο δεύτερος: «Διάβασα στην εφημερίδα «Ελευθερία» την πρωτοβουλία του Μολότωφ για την παραχώρηση της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα». Και ο πρώτος: «Χαίρω ιδιαίτερα για την τιμητική αναφορά στην εθνική αυτή δράση των αειμνήστων Ιωάννη

Σοφιανόπουλου και Νεόκοσμου Γρηγορίου, καθώς και για τη μνεία της θετικής συμβολής του Μολότωφ στη δίκαιη λύση του Δωδεκανησιακού ζητήματος υπέρ της Ελλάδος».

Μαθήματα νεόπλουτων

Οι νεόπλουτοι ρωμιοί στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, έχουν καλοκακομάθει με το υπηρετικό προσωπικό που θρεφταρίζουν από τους λαθρομετανάστες των χωρών της Ασίας. Χρήμα με ουρές, και μακρονούρια. «Δεν είμαι τρελή, να πάρω ξένους υπηρέτες». Είπε μια έξυπνη εχούμενη γριά σ' έναν δημοσιογράφο στην Ελλάδα. Αυτή φυλάει τα ρούχα της. Κρατά από καλιό, απλό και κέρφανο ρωμέικο σόι. Ο τόσο πλούσιος όμως Χρισσαφίδης, στα 40 του, ήθελε Ταύλανδό υπηρέτη... κ' ήβρε με όλη τη την οικογένεια φριχτό και ειδικότατο τέλει μέσα στη βίλα του, από ξένους υπηρέτες και κακούργους...

Να λοιπόν, που η ευτυχία, δε βρίσκεται στη χρήμα. Και πλούσιος είναι μόνο εκείνος που έχει πολύ μυαλό και όχι ο όποιος νεοκροίσις επιδείχεται με τους ρευστούς και πάγιους θησαυρούς του. Έχει και το σπιτάκι χώρο για ευτυχία, όσην έχει το καλάτι. Ο Σενέκας έλεγε: «Μεγάλος νους, μεγάλη περιορία».

Κουτσουκέλες και ποτάμια

Ο κ. «φισαρμόνικας» αρέσκεται στο να το διαψεύδουν οι εξελίξεις στη διεθνή και τη εγχώρια πολιτική κουνίστρα. Σε μια συνέντευξη του στο ξενοκίνητο καπιτάλικο περιοδικό «Βιβλίο και Media»... λάλησε ανάμεσα σ' άλλες παράφωνες και διασάρμονες νότες... έβαλλε και το γνωστό «το ποτάμι δε γυρίζει πίσω». Αυτό βέβαια τό 'χει πει, όχι μόνο ο κουμάρος της Φρειδερίκης ο Κλης ο Βενιζέλος, αλλά και ο μπαλαφάρας Μίκης... ο ψυχογιός τ' κ. Μητσοτάκη, ο άνευ... κ.λπ. Όχι βέβαια να τό 'χουν τα κοπέλια τσι Κρήτης, να το λένε κολακευτικά, για να δοξάζουν τα ποτάμια, και κιόδη αυτά, εύκολα θολώνουν με τις μπόρες παρεκλίνουν και συγκλίνουν, στρατίζουν και ξεστρατίζουν από τη φυσική κι ορθή τους κατεύθυνση. Τό 'χε πει βέβαια κι ο μεγάλος ο «μπόμπας» ο Λεφτέρης Βενιζέλος. Αλλά εκείνος είχε πει και τούτο:

«Όταν μου θέσουν το δίλημμα: Ποιό όρομο δεξιό ή τον αριστερό πρέπει ν' ακολουθήσω θα προτιμήσω το δεύτερο». Όμως ο κ. «φισαρμόνικας» ακολουθώντας πονηρά κι ελιγμικά τον πρώτο, με τα ντολμαδάκια της Μαρκίας... φτάνει σε σημείο με «συνιστώσες» «συγκλίσεις» «ανανεώσεις» «συνεναίσεις» «εκσυγχρονίσεις», να γίνεται υπερμοντέρνος διάλυκός μοχλός.

Αν είχε η λόξα κέρατα θα τηνε βλέπαν όλοι.

ΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Νουδίτικα βίτσια

αιτία και διάρροια προκάλεσαν στους φανατικούς οδύτες τα λόγια του ισχυρού στελέχους της Νου-κ. Σωκρ. Τσαγκαδόπουλου στα Τρίκαλα που δή- με ότι:

«Εκφράσω τη θλίψη μου, γιατί, κυκλώματα επικίν- για τη νεολαία και την κοινωνία μας, βρίσκουν ρήγματα στη Νέα Δημοκρατία».

μα μάθαμε όμως, τι να ειπε για την αμνηστία των τικών, καθώς οι «ιθύνοντες» του κόμματός του, προσφέρουν μ' άλλους τρόπους και προσχήματα, κες, κολπαδόρικα καλύμματα. Όταν η Γιρονδίνια, μζει και κατέχει εξουσία, είναι μαστόρισσα άπια- σ' αυτά. Έπρεπε άλλωστε να τηρήσει το λόγο και στους λίγους εξαγορασμένους επεν-ιτικούς ους. Και βέβαια, το αίμα νερό δε γίνεται (!) μονο! Έτσι συνήθως συμβαίνει στη Δανιμαρκία προνομίων και των «φρενοκομείων» (!) Οι σκο- ρί εντριγκαδόροι της απανθρωπιάς, συνεπαίρνονται ιλόγους «ανθρωπιάς» και δίνουν αμνηστίες... όχι κιάφες και προκλήσεις ανοιχτές, αλλά, με άλλα ήρσ και ανομολοβιτούρικά πορτοπαράθυρα. Η βού τέλος θά 'λεγε:

και αφέντρα χαλαρίζω,

όπως θέλω το γαρύζω».

«ώ βασιλεύω σε τουτ' τη γη. Και θά 'ταν λιγότε- η δύναμή μου, αν δε με βοηθούσε πάντα ο αφε- και γελασμένος λαός.

Λειτουργικά θεάρεστα

την Αλβανία, άνοιξαν οι εκκλησιές. «Χα- ευαγγέλια» για τις γριές, πού 'χανε ξεμά- 23 χρόνια να φιλούν το χέρι του παπά. ρα να ζούσε (θεός σχωρέστον) κι ο σιακα- κι αστείας παπα-Χρόνης, στην Πολύτσανη, γινόταν ο καημένος αρχιμαντρίτης στ' Αρ- όκαστρο. Πήγε και λειτούργησε ως κι ο τκοπος κ. Θ. Σετάκης, στο Φοινίκι, κι ευ- ησε τους αλειτούργητους ομογενείς. Γι' αυ- τι ανάγκη έχουνε πια να δουλέψουνε; Θα ουν πιο σπάροι, με σκόλες, γιορτές κι ευ- όγια, προσευχές αβέρτα, και σουπερ μετα- κικές μαλιφακτούρες. Θα πέφτει και το «μά- , όχι «εξ ουρανού», αλλ' από τον Μπερίσα, Αλία και τον Μπέικερ, εκ του υπερατλα- ού ωκεανού (!) Θα τρώνε κρέατα ορμονικά Γαλλία και τρελές αγελάδες από Αγγλία, θα πάνε «σούπιτο» και κατευθείαν στον άδεισο (!) Ποιός τη χάρη τους λοιπόν (!) η ελληνοφυγύδες από την Άρτα της Αυλώ- , δε θα τρώνε πια ψάρια φρέσκα, από τα να τους και καθαρά· δε θα πίνουν ανόθευ- κρασί από τ' αμπέλια τους... θα τρώνε τα κινογόνα τους διπλωμένα στα «χάμπουρ- ρ» και θα κλέβουν ό,τι και όπου θέλουν... τί όχι; Μόνο εμείς θα κατεβάζουμε τον μέ- όρο ζωής στα 50 και στα 60; Μόνο εμείς πολαμβάνουμε ό,τι μας σερβίρουν, αλα ; και Μπουκ και Καριολάιν;...

Μια άχρηστη Βουλή

ο Ευρωκοινοβούλιο, δεν έχει τίποτε θετικό προσφέρει στην ορθολογική του λειτουρ-

για». Τι πρόσφερε μέχρι σήμερα; Πού και πό- τε εισακούστηκε; Καταχρηστικά κουροφέξα- λα... αμερικανο-εοκατζήδων (!) Μεγαλόμισθες αργομισθίες και δε συμμαζεύεται. Ένα καθε- στώς με υπαλλήλους που εργάζονται 35 ώρες την εβδομάδα· και η δουλειά τους είναι: ή να φλυαρούνε κομμάτι, ή να κάααθονται αλα Κα- ραγκιόζη. Προπάντων όμως το τιμητικό «προ- σωπικό τους βόλεμα» (!) Από το «Βήμα» της Αθήνας, παραθέτουμε και τούτα:

«Οι 518 ευρωβουλευτές που συνέρχονται μια εβδομάδα το μήνα στο Στρασβούργο υποστηρί- ζονται από έναν γραφειοκρατικό μηχανισμό που αριθμεί 3.600 υπαλλήλους και απορροφά 500 εκατομμύρια ECU το χρόνο. Η αποτελε- σματικότητα του μηχανισμού αυτού υπονομεύε- ται επιπλέον από τις πανταχού παρούσες εθني- κές και κομματικές αντιπαλότητες».

Προσοχή σε καλογερισμούς

Τώρα που τα ιερατεία έχουνε πάρει πολ- λύ τα πάνω τους... προσέξτε Έλληνες γο- νείς τα παιδιά σας! Τα ξεμυαλίζουν και τα προσυλητίζουν με πολλούς τρόπους, εκμαυλίζοντάς τα για το «Άγιον Όρος», ή και γι' άλλα μοναστήρια. Τα πλησιάζουν οι διάφοροι σατανικοί Αγαθάγγελοι, Παϊσιοι, Φανούριοι, κ.λπ. με ψευτονόμα- τα, τα ξεμυαλίζουν με πλύσεις εγκεφάλων, τ' αποδυναμώνουν ηθικά και τα τρομά- ζουν, να φοβηθούν την πάλη της ζωής και τους αγώνες, να σιχαθούν τα εγκό- σμια και να πάνε για τεμπελχανεία, νη- στείες και προσευχές (!). Τρυφερές κοπέ- λες και παλικαράκια, από 18 ως 22 χρο- νών. Σε πολλά караδοκούν, όπως οι γύ- πες τα ήμερα πουλιά. Μόλις απολύονται από το στρατό... τους τάζουνε μοναστι- κούς παράδεισους (!) Έτσι, δεν επιτελούν μόνο το σκοπό, ν' απαλλαγούν οι ντόπιοι και ξένοι εξουσιαστές από την άλκιμη κι επίφοβη νιότη, αλλά ποντάρουν έξυπνα και ληστρικά και για περιουσίες...

Αυτοί οι νέοι που παρασύρονται και φυγομαχούν και καλογερεύουν, πού θα τη δώσουν την ελπιδοφόρα και πλούσια ζωή και δύναμή τους; Τι θα προσφέρουν για το κοινό καλό;

«Όσοι αρνούνται να δώσουν στη ζωή, την έστω και μικρή δική τους συμβολή, είναι φτωχοί από μυαλό».

Λέει κι ο Μέγας Βασίλειος.

Οι «νεοφιλελευθερισμοί»

Οι «νέες ιδέες» οι νουδίτικες, είναι τόσο παλιές, αφότου βγήκε το ρίζι (!) Σερβιρίστη- καν προεκλογικά σα φούσκες και μπαλόνια, κι έσκυαν από τις πρώτες μέρες της διακυβέρνη-

σής της. Ο «νεοφιλελευθερισμός» είναι τόσο παλιός από το 1918 που τον γέννησε με καισαρική τομή ο Μουσολίνι με τον Τζεντίλε... σε, αντιπερισπασμό της Οκτωβριανής Επανάστασης, για να περισώσει την τοτινή ευρωπαϊκή ολιγαρχία του πλούτου. Μα και γενικά ο εκφυλισμένος «φιλελευθερισμός», παραεκφυλιστηκε, τότε «ριζοσπαστικός» (κατά φριδά) και τότε αστικοδημοκρατικός, κι άλλοτε «εκσυγχρονιστικός». Όμως πάντα δεν ήτανε, παρά μια παγίδα, που γράπωνε τους αφελείς, αμόρφωτους κι αμνήμονες γραϊκύλους ψηφοφόρους, στα δόκανα της δημαγωγίας και της απάτης. Έτσι, οι γεννητόρες του, σαν πρώτοι εμπνευστές και κοδηγέτες, ήρθε η ώρα κι εκτελέστηκαν στο Κόμο και στο Ντόγκο της Β. Ιταλίας, από τον Βαλέριο (λοχαγό των Γαριβαλδινών Παρτιζάνων) το 1944...

Σήμερα λοιπόν, όπως βλέπετε, βρυκολακιάζει πάλι ο φιλελευθερισμός με άλλα προσώπια. Ξύπνιε ραμμέ, έσο άγρυπνος... και «μέμνασο ασιστείν».

Η «κουτάλα» της ΕΡΤ...

Το τι γίνεται μ' αυτή την κουτάλα της ΕΡΤ όλα τα τελευταία χρόνια... φρίζον ήλιε! Πάντα «μπερεκέτι» στο κλεφτορωμέικο τα τρωκτικά, οι αρουραίοι και οι ακρίδες. Ποιός θα πρωτοβουτήξει στις μεγάλες μάσες. Δεν είναι απλώς φαγοπότια, είναι περιδρομιάσματα (!) Φτάνουν κι ως 8 και 10 εκατομ. δρχ το κάθε μαπόριζο επεισόδιο (!) Είναι και «αγία» βλέπετε η Αγία Παρασκευή πό 'χει το κρατικό κανάλι. Γι' αυτό και χουβαρδού, και μεγαλόθυμη και κολιέσπλαχη, για σαλιμπάγκους τάχα παραγωγούς και σκηνοθέτες.

Όργια σκανδάλων κλαστογραφιών και καταχρήσεων κατάγγειλε το «Βήμα» στις 16.6.91, βασισμένα σε ελέγχους ορκωτών λογιστών.

Το ρήμα «μοιράζομαι» για απίθανους σκηνοθέτες και παραγωγούς, δε γίνεται καθόλου ανώμαλο γιατί το ομαλοποιεί και το ισοπεδώνει το ρήμα «κείνω» ή «αμείβω», ή και πιο ξεδιάντροπα «αρπάζω», με τη φιλοπροσωπία μου και τη μπαχατελο-λογία μου (!) Μασ-αλά, μασ-καλά. (!)

Παίρνω δίνω στα παιδιά μ' τρώω εγώ κ' η φαμιλιά μ' (!)

Ούτε νίκη ούτε ήττα ο συμβιβασμός του Κόλπου

Πανηγύρισαν στις ΗΠΑ, με κροκοδείλια δάκρυα του κ. Μπους, οι ελαφρόμυαλοι κ' οι επιστρατευμένοι, με παρελάσεις, βαρελότα και φανφάρες, τη «νίκη» του Σβάρτσκοφ στο Ιράκ, ή μάλλον την «απελευθέρωση του Κουβέιτ».

Ποιά νίκη όμως, και ποιά απελευθέρωση; Γκεμπελσικά και «σιενένικα» ψέματα (!) Σύγχρονοι βαρβαρισμοί, από καμου-

φλαρισμένους λαοκτόνους υποκριτές, «Ελευθερίες» και «δημοκρατίες», κούφιας λέξης, χωρίς νόημα κι ουσία, χωρίς συνείδηση σε πράξεις.

Ποιά νίκη γλεντούν και τιμούν και δοξάζουν; και ρίχνουν στάχτη στα μάτια των αχυρόμυαλων ανθρώπων:

Τι γιορτάζουν «χωρίς αιδών», χωρίς τώψεις; Τους 200 χιλιάδες Ιρακινούς και Κούρδους στον πόλεμο του Κόλπου, που σκότωσαν για τις πετρελαιοκαταχτήσεις τους;

Πανηγυρίζουν την οικολογική και στροφή που προκάλεσαν; Τις πηγές του «μαύρου χρυσού» που καίγονται, κι αντάρισαν τα δηλητηριώδη νέφη, την ατμοσφαιρα της Ασίας, που τώρα οι άνεμοι τα επιστρέφουν μπούμεραγκ κατά τη Ν. Υόρκη;

Γιορτάζουν τη θλιβερή κατάντια των Κούρδων που πεθαίνουν χίλιοι την ημέρα; Ή τις φοβέρες, αρχικά, τύπου τερρορίνων, πώς τάχα «θα συντρίψουν το κράτος του Σαντάμ και θα τον εξαφανίσουν από κούνια». Ή τα τρομερά κι ολέθρια χημικά, θανατηφόρα, και πυρηνικά οπλισυστήματα, που 'χε σκοπό να τ' αμολήσει, στην έσχατη ανάγκη και... «γιατί τ' ορί μιχθείται»;

Αλλά πρόλαβαν οι Μπούσηδες, Έβαλαν την ουρά στα σκέλη και συμβιβάστηκαν με ανακωχή...

«Παίσατε πυρ» διέταξε ο ίδιος ο Μπους, κι ας έκανε τον κόκορα ο στρωτήγος του (!) Αφού δοκίμασαν και τους περιβόητους «πάτριος» κι άλλα τους νύ όπλα, εφυγομάχησαν, γιατί αν συνέχιζαν είχε ο Σαντάμ τέτοια αέρια, που ο χαλμός απ' αυτά, θά 'παιρνε διαστάσεις στον πλανήτη.

Ας μη λοιπόν ξεγελάν και τον ίδιο τα εαυτό τους, με δήθεν «νίκη» στον Κόλπο. Αλλ' όπου φαύλος λόγος, εκεί και φαύλη σκέψη» (Σενέκας).

Βαρύγδουπα εγκώμια

Ο κ. Μπους στις 8.5.91, δήλωσε ξεκοφτά, κι έξω απ' τα δόντια του, προκλητικά, στους προέδρους των χωρών της Βαλτικής που τον επισκέφτηκαν στην Ουάσιγκτον ανάμεσα σ' άλλα και τα εξής: «για τον σηματοκέφαλο μοσχοβίτη συνταίρο του που σκότωσε (με την ηγετική συνομοταξία του) τις ελπίδες των λαών για έναν καλύτερο κόσμο, κι αναστάτωσε μ' εθνικιστικά, αναρχίες, αυτονομίες κ»

Πλέμους όλη σχεδόν την ανθρωπότητα, με λοιπόν ο Μπους ότι:

«Ο Γκορμπατσόφ επιτέλεσε μεγάλο έργο για μας και δεν πρόκειται ποτέ να τον καταλείψουμε. Γι' αυτό, μην περιμένετε ό μας καμιά υποστήριξη».

Γ' ακούσατε γκορμπικοί οπαδοί και φίλοι, γλυκονερίτες «αριστεροί» της μπαναζας; Να μη βασκαθεί η πίστη σας κ' η πίστη σας προς τον ευνοούμενο του Μπους καπετάν περεστρόϊκα (!) Αφερίμ. Και... μπούσι-γκορμπαρίμ (!)

Και ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ Ρ. Ρίξον στις 5.5.91, δήλωσε:

«Ο Γκορμπατσόφ είναι πολυδιάστατος και επιτυχημένος πολιτικός. Είναι ένας μικρινής, πιστός Ρώσος πατριώτης, λαϊκός πολιτικός και ρεαλιστής. Στο διάστημα που βρίσκεται στην εξουσία, κατόρθωσε ν' αλλάξει όλο τον κόσμο. Και ακόμα, το πιο βασικό, ν' αλλάξει τη Σοβιετική Ένωση».

Παιγνία και «μηχανισμοί» παγίδες

Σ' ένα τρανό πολιτικό παιγνίδι, χρειάζονται οι πονηροί κι ομογάλακτοι παίχτες για να βρουν κερδισμένοι. Στη διεθνή μάλιστα σκαμμένα, για να σιγουρευτείται το παιγνίο της νίκης υπέρ αυτών, όπως είναι τα δυο πρωτοπαλίμαρα της ξεπεσμένης πρώην υπερδύναμης και των αρχιεπίετισσας κ.κ. Γ κόρμπι και Γ έλτσιν.

Ο πρώτος, το παίζει σαν μπλοφαδόρος, λογοπότισ και αντιπαθητικός θεατρίνος. Ενώ ο δεύτερος, το δουλεύει ανοιχτά, ωμά προκλητικά έξω των πατρώνων του, ουασιγκτόνων και σοκτόνων, καθώς με τη ΔΑΣΕ, έδωσαν χειροπόδαρο τις 35 χώρες της Ολιβερής γιαγιάς Ευρώπης. Με τις συμφωνίες των υπουργών εξωτερικών και τον όρο: να επεμβαίνουν σε κάθε όρα μέλος, άμεσα και ταχύτατα, με «μηχανισμούς υψηλών κινδύνων». Έχουν δηλαδή διπλόγραμμα «ειδικές δυνάμεις κρούσης» του ΝΑΤΟ με των ΗΠΑ να επεμβαίνουν στα εσωτερικά κάθε χώρας, από τις 35 της ΔΑΣΕ».

Αλλά, και να μην μπορεί αν θελήσει μια κρατιωτική, ή πολιτική ηγεσία ενός λαού, ν' αγκυρώσει εξουσία στον τόπο της πέρα από ελπίδα την εκμεταλλευτική, την αναρχική, κι κληρονομική, που θα υπαγορεύουν τα συμφέροντα των πατερναλιστών.

Αυτό είναι τα υποκριτικό και απατηλά «ανθρώπινα δικαιώματα» που διαλαλούν καθημερινά σε αποχυνωμένες κοινωνίες, με την τάχη της επέμβαση στα εσωτερικά» ξένης ή φίλης πολιτικής χώρας.

Άντε λοιπόν, να τολμήσετε Ευρωπαίοι, από την μια και πέρα, να ζητήσετε σοσιαλισμό, όταν πουχτίσετε από τις αδικίες και τις διακρίσεις, τις κορόμβιες και τις ανασφάλειες, του αναρχι-

κού και «παραδεισένιου» ιμπεριαλισμού.

Αχίίίί! Σας πόνεσε; Ακόμα, ακόμα. Αγάλλο αγάλλο! Θα σας «προστατεύει» η «ΡΑΧ ΑΜΕΡΙΚΑΝΑ». «Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα»

«Λυτρωμοί» και διαψεύσεις

Της ομογένειας τα πάθη στην Αλβανία, τώρα έγιναν πιο ανομολόγητα. Χρόνια και χρόνια ωρύονταν οι Κασσάντρες σε μονοπωλιακή βάση για τα δικαιώματα των βορειοηπειρωτών. Τώρα τους τσουβαλιάζουν και τους ξαναγυρίζουν στον τόπο τους. Κατ' αρχήν τους ξεγέλασαν οι κ. Σαμαράδες και Σεβαστιανοί, με φούσκες λόγια του εδώ «παραδείσου». Φώναζαν και διέδιδαν καθημερινά την προπαγάνδα που θέλαν οι αφέντες μας οι Αμερικάνοι, για να ξηλωθεί το παλιό κράτος κι αναίμαχτα, να μπουν όπως μπήκαν οι «προστάτες» του σύμπαντος πια, να τους πάρουνε τα πολύτιμα ορυκτά τους αγαθά. Καλά θα τους κάνουν. Οι Αλβανοί δεν είχανε ποτέ ανεξάρτητο δικό τους κράτος. Μόνο επί Χότζα το γεύτηκαν...

Ας μη λησμονούν οι γνωστικοί Έλληνες ότι η Αλβανία παράγει χρώμιο, χαλκό, πίσσα, πετρέλαιο, σιδηρονικέλιο και πολλά κτηνοτροφικά, γεωργικά και αλιευτικά προϊόντα...

Οι φερέφωνοι, καλοθελητές, προσποιούνταν σε όλους τους τόνους, πως τάχα, στ' αδέρφια της μειονότητας, που είναι εκατοντάδες χιλιάδες σε όλη τη Σκιπρία, τ' απαγόρευαν πριν, να μιλούνε τη γλώσσα μας. Κι όταν η «Σιγκουρίμ» άκουγε ελληνικά, τιμωρούσε τάχα τους ομιλούντες, σκληρά. Ότι, όποιος χριστιανός έκανε το στυρό του... τον καταδίκαιζαν σε θάνατο. Ότι στα σπίτια τους, δεν είχαν εικόνες αγίων και βαγγέλια ενώ τα παρουσίασαν μόλις άνοιξαν οι εκκλησιές, κ.λπ., κ.λπ.

Πάντως, οι ως τώρα «άθρησκοι» που άρχισαν πια εντατικά να θρησκευόνται (λες κι όλα τα χρόνια δεν είχαν το θρησκευτικό συναίσθημα στη ψυχή τους όσοι το είχαν κι από παράδοση) σώθηκαν οι άνθρωποι. Άνοιξαν τα σπίτια τους. Κι ας τα σφιχτομαντάλωσαν. Και ας πισωδρομούν παντοιοτρόπως (!) Ίσως τώρα ο θεός της τεμπελιάς, της κλεψιάς και της ασυδοσίας που δεν είχαν πριν, να διαψεύσει το Νίτσε που λέει: «Μείνετε στη γη και μην πιστεύετε σε υπέργειες κι ουράνιες ελπίδες». Τώρα οι καημένοι οι «αλύτρωτοι αδελφοί» που δε λυτρώθηκαν... μπεινοβγαίνοντας στην Ελλάδα και στην Αλβανία της δημοκρατίας και της «ελευθερίας» και λεηλατώντας και ξεπουλώντας το κάθετί, ως και τα όπλα του στρατού τους, ως και τα παιδάκια τους σε μάφειες εμπορίας μεταμοσχευτικών οργάνων. Τράκα στην τράκα, ψευτοζούνε στο «άρπα-κό-λω» με κλεψιές, διαρρήξεις, επετείες, φτηνοδοουλαιές κ.λπ. Τι μοντέρνα και «φιλιλελεύθερη» αξιοπρέπεια, μη την αλήθεια. Τώρα πια, δε θά'χουν ανάγκη νά αποβάλουνε τις όποιες νοσηρότητες, κατεργαριές, σπιουινιές, κι άλλες αδύνα

μίες. Άνοιξαν τις παλιές εκκλησιές. Άς φτιάσουν και καινούριες, και μοναστήρια, αντί για περιβόλια που είχαν, να τους θρέφουν, να τους ευλογούν και να τους αγιάζουν όχι μόνο οι κ.κ. Σαμαράδες και Σεβαστιανοί, παρά και οι νέοι αφέντες τους οι Αμερικανοί. Και ο νέος κυβερνήτης τους ο γιατρός Μπερίσα που έστειλε όπως δήλωνε και «τον Βλαδίμηρο Τλιτς σπίτι του». Μπράβο του (!) Αλλά, εκείνο αλήθεια το 67% της ετυμηγορίας των πρόσφατων εκλογών τι απόγινε; Εκείνο όμως δεν όριζε να πάει ο Τλιτς σπίτι του! Μήπως αγνοεί ο καημένος ο Μπερίσα, ότι: ηγέτες σαν τον Βλαδίμηρο Τλιτς, που εκωμίστηκαν τα υψηλότερα καθήκοντα στη νεώτερη ιστορία και τις βαρύτερες ευθύνες, όχι μόνο δεν πάνε σπίτι, αλλά η μορφή και η φήμη τους, πάνει σαν αιώνια βεντούζα στις καρδιές και τις συνειδήσεις των γενεών; Γιατί είναι τέτοια τα μεγέθη και η αξία τους, που γεννιούνται κάθε 500 και 1000 χρόνια.

Άς ρωτοίστε τους πιο μορφωμένους δικούς μας ηγέτες ομοειδέατες του, π.χ. Παν Κανελλόπουλο και Σπ. Μαρκεζίνη, ποιόν ηγέτη θεώρησαν, εκτίμησαν δίκαια και θαύμασαν, σαν τον μεγαλύτερο όλου του κόσμου στα χρόνια του δικού μας αιώνα, θα του απαντούσαν απερίφραστα και με σιγουριά: τον Λένιν! «Το ύψος —λοιπόν τέτοιων ηγετών— έχει ασφαλώς και την ηθική του διάσταση», θά 'λεγε στο «Περί ύψους» έργο του κι ο Διονύσιος Λογγίνος Τέλος, άς έχει υπόψει του και τούτο:

Άλλες οι βουλιές των λαών... κι άλλα κελεύουν, απεργάζονται και κονηρά τους μαγειρεύουν οι ηγέτες και οι ξένοι αφέντες κατόπιν εορτής εκλογών!...

Καρχαρίες και δύτες

Αποχτήνωσαν διανοητικά τον κολύ τον κόσμο. Τον έκαναν ανεγκέφαλο. Τον έριξαν σε σύγχυση κι ακατανόησια. Δεν έχει πια λογική. Δεν είναι σε θέση να σκεφτεί. Του μείωσαν και του παράλυσαν τα πνευματικά, ηθικά, πολιτικά και πολιτιστικά ενδιαφέροντα. Δε μπορεί πια να στοχάζεται ν' αντιλαμβάνεται και να κρίνει τη διαλεκτική κίνηση των πραγμάτων, θέσεις, αντιθέσεις «καταγωγή - σύνθεση - ανάλυση» και ανασύνθεση, με την εγελιανή μέθοδο ερμηνείας των φαινομένων. Πασκίζουν να διαγράψουν την ιστορία λαών που αποδείχτηκαν άξιοι και κατά τον Α' Παγκ. πόλεμο και στο Β' Παγκόσμιο, και στις επαναστάσεις. Αλλά και στην κατοπινή συλλογική τους πρόοδο.

Ατομικοποίησαν τους ανθρώπους, σε βαθμό αποκαρδιωτικών συγκρούσεων, διχόνοιας και παθών. Τους εκτρέπουν με όλα τα μέσα διαφθοράς. Ρίχνουν τις κοινωνίες σε όλα τα υλικά και ηθικά κακά. Υπάρχουν ακόμα ίσως κάποιες μονιασμένες, όπως της Κίνας, του Βιετνάμ, της Β. Κορέας και της Κούβας.

Αλλά, γενικά διαστρεβλώνουν προκλητικά

τις αλήθειες και κάνουν ταμπού και μπαμπούλες με λέξεις, χωρίς περιεχόμενο, και χωρίς τις καθ' αυτού έννοιές τους.

Διέλυσαν ευρωπαϊκές κοινωνίες και τις έριξαν σε χάη και αδιέξοδα, αναρχίας, πείνας και ανεργίας. Οι προσκοιήσεις, οι καυχησιολογίες και τα προσχήματα, καταλήγουν σε ακάτες. Οι ευρωπαίοι την έπαθαν σαν οι δύτες που έπεσαν σε στόματα καρχαριών και δε θα κιάσουν ποτέ μαργαριτάρια!...

Τώρα οι παθόντες, που θέλησαν να κινήσουν τους κώνωπες... «κατακίνουν την κάμηλον».

«Γκεμπελσικές» «χιονοστιβάδες»

Οι αλήθειες δεν κουράζουν, να τις θυμίζουμε πολλές φορές, με τιμότητα, τόλμη κι ανιδιοτέλεια, γιατί, επικράτησε σε όλο σχεδόν τον τόπο και τα μέσα Μ.Μ.Ε. στη χώρα μας, η υπερβολή και το ψέμα το εύπεπτο κι αβασάνε στο γκεμπελσικό ψέμα και σε κατακλείδα, η υποκρισία και η δημαγωγία. Όλα τα δορυφορικά φερέφωνα της Δύσης, ξελαρυγγίζονται μέρα - νύχτα, να τσαμπουνάνε για τις «χιονοστιβάδες» και τις «καταρρεύσεις» του σοσιαλισμού στην Ευρώπη. Ότι δηλαδή, αυτοκατέρρευσαν και σαρώθηκαν τα καθεστώτα αυτά σε «χιονοστιβάδες». Όμως δεν εξηγούν, από ποιές υποχθόνιες δυνάμεις; Από ποιές λαϊκές επανστάσεις; Από ποιές καλλιαικές εξεγέρσεις; Από ποιές πείνες ευημερίας ή κορεσμών, κι από ποιές υπέρτατες χαρές αναπτυγμένων και ιδιότυπων λαϊκών πολιτισμών.

Ποιός λοιπόν να μιλήσει και να λάλήσει για τα σύννεφα της βροχής των δολαρίων, σε όλες τις πρωτεύουσες των πρώην σοσιαλιστικών και νυν χαώδικων και αναρχοκρατούμενων καπιταλιστικών χωρών;

Χοιός θα μιλήσει για τα μέσα διαφθορών των νεολαίων, με τα ναρκωτικά και τα καθ' λογής εγκλήματα.

Ποιός θα μιλήσει για τους καπικούς δολοφονικούς και τη διανοητική γενοκτονία, με τη θρησκοληψία στην Πολωνία;

Ποιός ξεσκεπάσει τη «σοβιετική μαφία» που διευθύνει σήμερα το 60% της ρωσικής παρασκευαστικής οικονομίας;

Ποιός να σχολιάσει τους ουγγρο-μαγυάρους που σαν τσιγγάνοι ξεπουλήθηκαν πρώτοι στις 12 πολυεθνικές των Μέρχοντ και των Μάξγουελ;

Ποιός είπε ποτέ την αλήθεια για το έξι πνικραξικόπημα της Πράγας με τους φτιαχτούς και προσκοιητούς νεκρούς, τάχα σε διαδηλώσεις, και για το νάνο πρόεδρο Χάβελ στην Τσεχοσλοβακία;

Ποιός έμαθε από τις προβατόμυαλες μάζες για την ατιμία του Γκόρμπι που εκβίασε παντοιοτρόπως το Χόνεκερ, ανάτρεψε και ξεπούλησε και διέλυσε το πιο ευημερούν κράτος της Κεντρικής Ευρώπης με τις 7.500 χιλ. δολάρια ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα, για να

πράξει από τον Κωλ, 15 δις μάρκα; Ποιός μίλησε κι επέκρινε την ανατροπή και την εκδίκηση στον Τσαουσέσκου που οργάνωσε ο νομπελίστας Γκόρντι ο «Άριστος Συνεργός» του κ. Μπους και της κ. Θάτσερ στη ρουμανία;

Γιατί δε μιλούν για τις πλειοψηφίες των λαϊκικών λαών, που αποφάνθηκαν με την αυτέλεια των πολυκομματικών κι ελεύθερων εκλογών από πέρυσι ως φέτος... και μπήκαν οι ερικόνοιοι και κυβερνοούν εκβιαστικά με πουμμένα στοιχεία και μειοψηφίες;

Γιατί δε μιλούν για Ιντριγκες, ατιμίες κι εμβάσεις στα εσωτερικά άλλων χωρών, που ήταν δυνατόν να κρατηθούν εξουσίες χωρτό το Σύμφωνο Βαρσοβίας και την ΚΟΜΕΦΟΝ, χωρίς πρώτες ύλες και άλλα ζωτικά και τεχνολογικά προϊόντα συνεργασίας και ανταλλαγών, που εφοδιάζονταν από τη Μόσχα;

Από ποιά βουνά και σπλάχνα οργισμένων λαών, είδαν, οι αδίσταχοι και χοντροκόποι βλαπαιανδιστές και διαστρεβλωτές (μιας ανυμνητικής ιστορικής πραγματικότητας που, επέπληξε, με την 40χρονη δημιουργική ακμή της;) τις «χιονοστιβάδες» τα «σιρώματα» τις «γέφυρες» και την εκτός σημασίας λέξη «κορονονία» που παραπιπιλίζουν; Εχ, πόσο αλβες είναι τα πράγματα! Πόσα δε λέγονται, βεινά και ψεύτικα! Μα τ' αληθινά, δε φαίνονται από τους πολλούς. Αυτοί βλέπουν μόνο την επιφάνεια και τα βούκινα της προπαγάνδας κι εφλομώνουνε τ' αυτιά τους.

Οι αλήθειες βρίσκονται στο βάθος των πραγμάτων και είναι μόνο για κείνους που σκατηρούν, και κρίνουν, και συγκρίνουν μόνο τους, έξω από τη λεία των συρμών και των παρασυρμών (!)

Σίριμα για τα ποιμνία των προβάτων... Σί αίσχος για τ' ασύδοτα σμήνη των κοράνων.

Για 3 τάλαρα... στο εμπόριο

ζωτικών οργάνων

Το «σώσε» γίνεται με το παιδοκλέψιμο και «εξαμός» με το παιδοπούλημα των λιλιπούλων αλβανόπουλων και από τους ίδιους «ρεπιπιδες» λιποτάχτες, λαθρομετανάστες, φυγάδες, λωποδύτες, στα «κέντρα υποδοχής» (ποιας υποδοχής;) του σαμάρειου και σεβαστιάνειου «πράδεισου» (!) Αφού μωρίζει το μάτι τους από πείνα, αναδουλειά κι εκμετάλλευση, αλληλελέβουν τώρα συναμετάξυ τους και τα παιδιά τους, που τα πουλάνε σε γύφτους παιμπορους, ως και 15 χιλιάδες δρχ. το κομμάτι.

Περιπράστε μεταπράτες, μαφιόζοι, γύφτοι, αρκούδογύφτοι και τσιγγανόγυφτοι, όλοι του ποδαριού οι ψεύτες κ' οι αλήτες, πάρτε αλβανόπουλα, τζάμπα κι όσο όσο. Πάρτε, τσιφτικά παιδόπουλα του «ελεύθερου πνεύματος», για μάτια, νεφρά και καρδιούλες.

Πάρτε, ό,τι φάτε ό,τι πιείτε, κι ό,τι αρπάξει ο πισινός σας. Ας μας λεν και παιδοκλέφτες. Πάμφθηνα αγοράζετε, πανάκριβα πουλάτε. Για κάθε παιδί, παίρνετε τρία ταληράκια και το πουλάτε 300 ή 500 χιλιάρικα. Κανείς δε σας ελέγχει σε τούτη τη σαμαροζούγκλα της αυθαιρεσίας και της αναρχίας. Στο σφυρί λοιπόν για 3 τάλαρα... (πού είσαι καημένη Λασκαράτε)! Αλλά, από το παιδοεμπόριο ζωτικών οργάνων, έχουμε πρόσφατα κι άλλα παραδείγματα, από το εγκληματικό ανθοπερίβολο του «ελεύθερου κόσμου» (!) Παραθέτουμε από τα «Νέα» της Αθήνας (22.6.91) την παρακάτω είδηση και δε χρειάζεται σχολιασμό:

«Τις τελευταίες μέρες τρία κρούσματα απαγωγής ανήλικων συγκλόνησαν την Κωνσταντινούπολη. Το πρώτο ήταν στο αριστοκρατικό προάστιο Μποστάντζι, με θύμα ένα κοριτσάκι 8 ετών. Μόλις το παιδί εξαφανίστηκε, η οικογένειά του ειδοποίησε την αστυνομία. Η αγωνία της οικογένειας διήρκεσε 15 μέρες. Όταν όμως κάποιο πρωί το παιδί βρέθηκε σε μικρή απόσταση από το σπίτι του, οι γονείς το οδήγησαν στο μπάνιο, όπου διαπίστωσαν εμφανή σημάδια πρόσφατης επέμβασης. Στην ιατρική εξέταση διαπιστώθηκε ότι του έλειπε το ένα νεφρό.

Το δεύτερο θύμα ήταν πιο άτυχο, αφού του αφαιρέθηκαν και τα δύο νεφρά. Πρόκειται για ένα αγόρι 15 ετών. Η απαγωγή έγινε στο προάστιο Μπακίρκιοι.

Τέλος, στο προάστιο Σίσιλι απήχθη άλλο αγόρι, 15 ετών, αλλά τη φορά αυτή, αντί να αφηθεί ελεύθερο, βρέθηκε το πτώμα του. Στη νεκροψία που διενεργήθηκε διαπιστώθηκε ότι έλειπαν και τα δύο νεφρά από το νεκρό του σώμα».

Διαλογικά ερωταπαντήματα

— Ξέρεις τη χώρα που συντηρεί Γούγκους και Ζαχαριούς, χώρα της βεβηλότητας και της ασυδοσίας, ξέφραγο αμπέλι, άσυλο ξένων μεταναστών, ξέφραγη χώρα, ασύνορη, λαθροαποδημίας, χώρα των ατιμώρητων κακοποιών και της αυθαιρεσίας; Ξέρεις τη χώρα της Παναγιάς στα τζάμια, και του θαυματουργού νερού του αλησιμόνητου Καματερού;

Μάλιστα, είναι η «ψωροκάσταινα» ή άλλως μπανανία, που δεν την αλλάζω με καμιά, κι ας είν' Βαβυλωνία, κι ας είν' λαχειοπώλιστα κι αρχιτζογαδορία!!!

— Τι είπε ο κ. Μητσωτός για το Κυπριακό στην Κύπρο;

Χμ, είπε: «Ό,τι πει ο κλαψούρης για τα θύματα του Κόλλου αφέντης κ. Μπους, και προπάντων ό,τι πει και ο «Εξάλ», κι εκείνος ο άχαρος, ο ψωφοδεής ψευτοδιπλωμάτης αμερικανο-χασιβός ντε Γκουαγιάρ, που και το άνοιγμα των χειλιών ακόμα, το πάει τόσο κλασικότεμπέλικα, που σου προκαλεί αηδία και να τον βλέπεις ακόμα (!)

— Και ποιά ήταν η πιο βαρύγδουπη δήλωση του κρεατένιου στην Κύπρο, εκεί που ο κ. Βασιλείου κορύφωσε την αίσθηση της ακαίλειας του γελοίου:

— Τότε μάλιστα, δήλωσε ο ψηλός, στα σοβαρά (πώς τό 'παθε) ότι: «Ευγνωμονεί κι ευχαριστεί και το θεό μαζί, (κοιο θεά; Πιστεύει αυτός;) που τον αξίωσε είπε να ξαναπάει για δεύτερη φορά και πρωθυπουργός μάλιστα στην Κύπρο». Πρωθυπουργός λοιπόν, στο Νησί της Αφροδίτης... Όμως πώς; «Ένεκα» ο Κατσικής και ο μπαλαφάρας Μίκης (!)

Ποιός βάλθηκε να «χτίσει την ευρωπαϊκή Ελλάδα»:

— Βρε κομάσσι, δεν πήρες χαμπάρι. Ο Βίρων Πολύδαρας, με τη νου-δου-φου-κου-κου-φου (!)

— Τι γίνεται με τους Γούτους και τους Ζαχαραιούς:

Γίνεται και δε φαίνεται σε όλη την Ελλάδα. Όργια τοκογλυφίας κι άγριας εκμετάλλευσης. Λογάριασε πως «η Αθήνα αυτή τη στιγμή, είναι όσμια των τοκογλύφων της. Κόπου 30 άνθρωποι όλοι κι όλοι κρατούν την αγορά στα χέρια τους...» («Βήμα» 26.5.91)

— Τι έγινε με τους Καμάρα και Σκαρλάτο για τα περιβόητα νοσήλια του Χέρφιλιτ:

Ήταν μια διαβολεμένη μηχανή που εξέθεσε τους επινοητές της, την κωσ-κουτολογία τους... και ξεγέλασαν και παρακλάνησαν και τα περισσότερο καλικάμακτα της Βουλής (!)

— Τι άλλο έκανε ή θα κάνει ο κ. Σαμαράς:

— Αφού πήρε την εντολή άνωθεν και έξωθεν και διέλιξε μ' επιτυχία και μ' άλλους μαζί, το καλώς ή κακώς οργανωμένο αλβανικό κράτος... τώρα επισκέπτεται προέδρους, σαν τον Ζελατινίκο κ. Ζέλεφ, τον Χαβέλα κ. Χαβέλ, τον Χαλέ-σα κ. Βαλέσα, τον μελοπαδόρο και πιστό φιλοαμερικάνο κ. Γκόρμπι και άλλους, για να λύσει τα οικονομικά τους προβλήματα και να βάλει σε τάξη το κοινωνικό τους χάος. Ν' αναθερμάνει πιθανώς τα μειονοτικά ζητήματα στα Βαλκάνια... και ν' αλλάξει το χάρτη στη χερσόνησο του Αίμου, κι ως τον Ψηλορείτη. Αφερίμ, Κουζοίμ, Σαμαρούιμ!!!

— Γιατί «κόβεται» και ιδροκοπάει ο υπερδιπλαμάτης και υπερκίτταμενος υπουργός μας κ. Σαμαράς στα καθημερινά ταξίδια του, στην Ανατολική και Δυτική Ευρώπη:

— Διότι σαν αμερικανόθρεφτος, εκτελεί «ανψίστην σημασία» αποστολές... Κομπορημονεί

πώς θα φέρει σε πέρας το ουσιαχτόνιο πρόγραμμα, για την «ενοποίηση της Ευρώπης», το «κοινό ευρωπαϊκό σπίτι», την «ευρωπαϊκή κοινωνική ένωση», την «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» και τριβία κορδόνι, πάνω ακόμα, «τ' ανθρώπινα δικαιώματα» με λόγια κούφια, φληναφήματα και σακοινόφουσες. Έτσι πρέπει, για να μαχίζονται οι καπιταλοσφόντες τους λαούς, να τους διασπάνε σαν άτομα, να τους διαχωρίζουν, ν' αλληλομισούνται μεταξύ τους και ν' αλληλοτρώγονται... με το, «ή μ' έφαγες ή ε' έφαγα» κι «ο θάνατός σου η ζωή μου».

— Γιατί η κυβερνητική μέριμνα, για ν' εξήσει τα έσοδα του δημοσίου, δεν θίγει και δεν εισπράττει τα εκατοντάδες δισεκατομμύρια των φοροφυγάδων που έχουν διαπιστωθεί:

— Διότι πρέπει να τους καλοπαίρνει τους χαϊδεύει, να τους έχει φίλους, ημέτερους κομματικούς, και σίγουρους ψηφοφόρους, τις εκλογές που θα ξανάρθουν.

Τι έγιναν οι δικαστικοί κώδικες με τον νόμο του επαρκένου κοιλτουριάρη κ. Κουβέλη της Κυβέρνησης Τσανετάκη:

— Κουβελιάστηκαν και σφούγγισαν τον πό τους οι νουδίτες.

— Και γι' αυτό εκτρεμούσαν με την απεργία των δικηγόρων 7.000 δίκες την ημέρα.

— Δεν το ξέρεις, πως, σχεδόν όλοι οι ρομιοί, είναι αλληλομηνηόμενοι, και φοιρημένοι ισόβια στα κατάστιχα, των από αναβολή σε αναβολή, χρονοβόρων και ψυχοφθόρων δικαστηρίων, της μαύρης κι άραχλης, δικαιοσύνης:

— Έχεις δικίο. Ένας σοφός έλεγε ότι «Η δικαιοσύνη που αργεί, είναι άρνηση της δικαιοσύνης».

— Γιατί ο γάλλος πρόεδρος κ. Μιτεράν δήλωσε ότι: τους Αμερικάνους τους θέλει «και της Ευρώπης και όχι γονείς της»:

— Διότι θέλει να είναι αυτός, και ο κ. Καλ, δερβεναγάδες κι αρχιπατρώνοι, στη βέρη γιαγιά μας Ήκειρο, που πάντα ανανεώνεται με ενέσεις νοβοκαΐνης και όλο παρκησιόται γηρασμένη και καλαφατιασμένη (!)

— Γιατί, οι κ.κ. Μίκους και Μπέικερ «μάχοι ανθρώπινων δικαιωμάτων» (φτίστε τους μη βασκαθούνε) έκαναν πρόσφατα στρωφή απάρνηση σ' αυτά, σχετικά με την ανεξαρτησία της Σλοβενίας, και Κροατίας (κι ενώ τάνουν το παν να διασπάνε και να διαιρούν τους λαούς) δήλωσαν ότι δε θα την αναγνωρίσουν και θέλουν στ' αλήθεια τη «Γιουγκοσλαβία ενωμένη ομοσπονδία»: Δε σου φαίνεται ε

κλειτη υποκρισία και χοντρή ελιγματοκή δι-
 πλωματία;

Μάλιστα, διότι, λίγοι καταλαβαίνουν αυτά
 νιόγκικα υποχωρητικά τερτίπια. Οι αφέντες
 άλλοι ημισφαιρίου, πήραν τέτοια θέση,
 τί επιδιώκουν ν' αποτραπεί η επέμβαση, η
 αμνη κ' η επιβολή των Σέρβων στρατηγών.
 τί, μια τέτοια φωτιά στα Βαλκάνια, θα επη-
 ράξει και Ρουμάνους στρατηγούς, ίσως και κά-
 ρους Ρώσους. Θα ήταν λοιπόν επικίνδυνο ν'
 κτήσουν πάλι εξουσίες και χαμένο έδαφος.
 οί οι λαοί, που βρίσκονται σε χάρη και
 στές αναρχοκαπιτάλικες καταστάσεις. Ο Α-
 ρκάνος όμως, έχει κάθε λόγο να λέει:

Είμαι αφέντης, στην Ευρώπη
 την παίζω σαν το τόπι
 συμφέρο μου τ' ορίζω
 όπως θέλω το γυρίζω...
 τους Σέρβους φοβερίζω.

Τι είπε ο Λιβανέζος μεγαλέμπορος όπλων
 Σογκαναλιάν για τους αμερικάνους που τους
 ριξε» στις προμήθειες και τον πούλησαν κι
 οί;

Αήλωσε περιφρονητικά, για εύσχημους
 γίγκστερ και τούτα: «Οι άνθρωποι αυτοί, εί-
 ναι τέτοιου φυράματος, ώστε δεν θα δίσταζαν
 πούλησουν ακόμη και τη μάνα τους, αν
 ρισκαν καλή τιμή».

— Τι είπε ο πρόεδρος της Τσεχοσλοβακίας
 Τσεχλ για τον εαυτό του;

Εξομολογήθηκε ανάμεσα σε πολλά και τα
 ροκάτω: «...Είμαι κάποιος που με τον ιδεαλι-
 κό μου, έφτασα στην ηγετική κορυφή της χώ-
 ρς μου. Έχω βαριά κληρονομιά θεμελιακής
 υναμίας να ενσωματωθώ στην κοινωνία. Εί-
 ναι φυσικό να διερωτάται κανείς πώς είναι δυ-
 τόν, κάποιος που έχει αυτή την άποψη για
 ν ειατό του, να είναι πρόεδρος μιας χώρας.
 οόκειται για παράδοξο. Έχω συνεχή αμφιβο-
 α για τον εαυτό μου και για το δικαίωμά
 ο να κατέχω αυτή τη θέση... και αυξάνεται
 υποψία μου ότι έχει γίνει κάποιο λάθος...
 ειλικρινής ομολογία. Πράγματι ο ανθρώπα-
 ς, δεν ήταν μήτε κάνας σπονδαίος συγγρα-
 ς, μήτε είχε ανάστημα ηγέτη. Και απορεί
 ο αυτός. Αλλά, ο κόσμος είναι παράδοξος,
 ακέντιος κι εξωφρενικός (!)

Γιατί μιλούν κι επιείρονται πολύ, οι κρη-
 ούντες, για τον πλουραλισμό, στο φρενοκο-
 οίο που λέγεται η Ευρώπη;

Διότι, άλλα τα λόγια κι άλλα τα έργα.
 με την προσποίηση του «πλουραλισμού»... τον
 αταργούν τον ίδιο τον πλουραλισμό έντεχνα
 το CNN. (Σι εν-εν) (!) και δοξάζουνε μόνο
 λόγια και τη «δημοκρατία» και την «ελευ-

θερία». Κι ας πα να λένε ό,τι θέλουν οι δημο-
 σιογράφοι, για τη λογοκρισία του Κόλλου...

Γιατί καταδικάστηκαν πολλοί πεζοναύτες
 κι άλλοι στρατιώτες στις ΗΠΑ, από στρατοδι-
 κεία, που αρνήθηκαν να πολεμήσουν στον
 Κόλλο;

Διότι, επιτελείται πάντα, από την κυρίαρ-
 χη πια, μόνη και πρώτη δύναμη στον κόσμο,
 ο θρίαμβος των «ανθρώπινων δικαιωμάτων».
 Καλά τους έγινε! Γιατί κι αυτοί να μη γίνουνε
 όπως κ' οι άλλοι, σφαγείς, στους αθώους Με-
 σανατολίτες; Έτσι θ' απόδειχναν ότι, υπερα-
 σπίζονται «τ' ανθρώπινα δικαιώματα» (!)

Πώς άλλωστε, θ' απόδειχναν ότι είναι παιδιά
 της μάνας προστάτιδας των «παναθρώπινων δι-
 καιωμάτων» και άγγελοι φύλακες αυτών, στον
 πλανήτη (;). Τ' ακούς εσύ που τους έκανες
 μοναδικούς αφέντες, ω, πανάθλιε Γκόρμπι;

Τι ακούσαμε πάλι στις αρχές Ιούνη για
 την επέτειο της αιματηρής διαδήλωσης στην
 Τιεν-Αν-Μεν του Πεκίνου το 1989;

— Τι άλλο από «σφαγές και σφαγές» θ'
 ακούγαμε από τα φερέφωνα της φτηνής προπα-
 γάνδας και του κόντρα και κόντρα CNN; Τις
 σφαγές του Μπους και της Θάτσερ όμως, τις
 ξεχνούν από τη μια μέρα ως την άλλη, κι ας
 είναι σε βάρος ξένων λαών! Ενώ των Κινέζων,
 ήτανε στα του οίκου τους.

— Τι παθαίνουν τούτον τον καιρό οι ευρω-
 παίες τουρίστριες στην Κων/πολη, στην Άγκυ-
 ρα τη Σμύρνη κ.λπ.;

Συγυρίζονται από τους βιαστές, τουρκαλά-
 δες, που τελευταία, έχουν πολλές υποστεί, κτη-
 νώδη ερωτικό τάραχο... Εκτός από τις πυρπο-
 λήσεις του ελληνικού και βουλγάρικου λεωφο-
 ρείων τον περυσμένο Απρίλη, ο στόχος τους
 τώρα, είναι κ' οι τουρίστριες που πάνε ν' αγο-
 ράσουν πέτσινια για το λεπτό πετσί τους, αλλά
 θέλουν σα μαζόχες να νιώθουν άγριο ξεπετσού-
 ρισμα και στο κορμί τους...

Γιατί τόλμησε ο κ. Ευσταθιάδης κι έγρα-
 ψε στο «Βήμα» (21.4.91) ότι οι υπερπύραυλοι
 «πάτριот» που χρησιμοποίησαν στον πόλεμο
 του Κόλλου, οι ληστρικοί επιδρομείς, αποδεί-
 χτηκαν ελαττωματικοί κι αποτυχημένοι;

Διότι, παρά την αυστηρή λογοκρισία, και
 παρά το ελεεινό και νόθο ψευτοφωγητό που
 σέρβιρε το CNN, είχε γίνει πασιφανέστατη η
 δραστική υπεροχή των «Σκαντ»! Και διότι, οι
 «πάτριот» γύριζαν «μπούμερανγκ» και σκότω-
 ναν τα ίδια τ' αθώα αμερικανάκια κι οβρεό-
 πουλα.

Ανερμάτιστα...

Ο αρχιμπαλαφόρος, με τους εμπαιγμούς και τις τρανές απάτες, στους ξεχαρβαλωμένους Ρώσους, Γκόρμπι, δήλωσε στις 20.6.91 και τούτα: «Η ΕΣΣΔ έχει αφήσει πίσω της τον κομμουνισμό, και αναζητεί το νέο σύστημα οικονομικών μεταρρυθμίσεων». Τούτέστι «ελεύθερη αγορά» και για την ακρίβεια καπιταλισμό.

Ομιλεί όμως εξ ονόματος των 250 εκατομμυρίων της πρώην κειθαρχημένης και πολιτισμένης υπερδύναμης; Ή μήπως η βιασύνη του, είναι να ξεφύγει γραμμάτια στους τρανούς συνεταιρούς της Δύσης, και να μεταβάλει σίντομα τις 16 πρώην σοσιαλ-δημοκρατίες της Σοβιετίας, σε αμερικάνικα προτεκτοράτα.

Πάντως, οι σοβιετικοί λαοί, έχουν γράψει μια ένδοξη δυναμική ιστορία, 70 ολόκληρα χρόνια μετά το 1917.

Ένας κίβδηλος ηγέτης με οποιαδήποτε μορφή του, δεν θα είναι σε θέση πάντα να κροσιλεί και να την εξευτιλίξει.

«Ου κεντός κλειν εις κόρινθον».

«Καιγιάς και πάπλωμα»

Στα τελευταία 20 χρόνια, οι Αμερικάνοι εισέπραξαν από πωλήσεις όπλων 200 δισεκατομ. δολάρια από χώρες της Μέσης Ανατολής. Για τους πολεμοβιομήχανους και τους πολεμοκάπηλους, η περιοχή αυτή, είναι η πιο κροσοδοφόρα, στο εμπόριο των οπλικών συστημάτων, στα τελευταία 40 χρόνια. Να τι γράφει πρόσφατα σε άρθρο του στην «Ελευθεροτυπία» και ο γνωστός δημοσιογράφος Νικόλας Βουλέλης:

«Οι Ηνωμένες Πολιτείες ακολουθούν τη βρετανιακή συνταγή του «διαίρει και βασίλευε» με διάφορους τοπικούς «συμμάχους» τους, και θέλουν να συζητούν μόνο με δικτάτορες ή διάφορους φεουδάρχες βασιλείς, ποτέ με δημοκρατικούς, λαϊκούς ή εκλεγμένους ηγέτες της περιοχής και ειρύτερα του Τρίτου Κόσμου. Όταν αυτά όλα δεν εξυπηρετούν τα αμερικανικά συμφέροντα, τότε εκμεβαιίνουν βίαια και ωμά, όπως στον Κόλπο, φροντίζοντας να μην υπάρχουν πολλές απώλειες από την πλευρά των ΗΠΑ».

Όλα για το του «κρείττονος συμφέρο». Κι ο κάθε «καιγιάς για το «πάπλωμα» (!)..

Χαιρετισμοί στους αγιοπετροπουλίτες

Χαιρετίστε όλοι οι πιστοί φίλοι και οπαδοί του αλεπουδιάρη χαλαστή Γκόρμπι, το περιβόητο σούπερ τηλεοπτικό κανάλι του CNN, που είναι κυρίαρχο και στη Μόσχα και δίνει δωρεάν αναμεταδόσεις και σε όλες τις μεγάλες πόλεις της πάλας ποτέ σοσιαλ-υπερδύναμης της ΕΣΣΔ Χαιρετίστε τα νέα βαφτίσια της Αγίας Πετρούπολης (!)... Χαιρετίστε και τα παρακάτω λόγια ενός αστυνομικού επιθεωρητή της Μόσχας για χάρη της ολέθριας περεστρόικας:

«Όταν η χώρα είναι αποσταθεροποιημένη, τότε αυξάνεται και το έγκλημα. Το έγκλημα αποτελεί το θερμομέτρο της κοινωνικής αποσύνθεσης».

«Έχουμε διακιστώσει άμεση σχέση μεταξύ των αντικειμένων που κλέβονται και των πραγμάτων που δεν μπορείτε πλέον να αγοράσετε».

«Πίσω από τη σημερινή εγκληματική έξαρση είναι

«η δημοκρατία και όλες οι αλλαγές στην κοινωνία μας. Οι άνθρωποι δεν έχουν κανένα αίσθημα ελίτζ και επί των πράξεών τους αυτή την εποχή».

Μην πείτε λοιπόν κούλοτοροκοκορούμιαλο του Σαντιστ, πως για όλ' αυτά, δεν ευθύνεται ο Στάλιν κι ο Λένιν από τον τάφο τους!!!

Ομολογία φιλοαμερικανισμού

Γύρω στο β' 15νθήμερο του Μάη, ο Αυστραλομεγαλοεκδότης Ρ. Μέρντοκ, πήρε σε συνέντευξη τον Μ. Γκορμπατσόφ. Ο πομπροδρος του είχε, κολλάει κι ανάμεσά τους, του εξομολογήθηκε και όσα ακολουθούν τα παραθέτουμε από το «Βήμα» 19.5.91.

«Το χάος δημιουργείται εύκολα», είπε ο Γκόρμπι. «Βρισκόμαστε στο χείλος του χάος, διότι εγκαταλείπουμε τη διατεταγμένη οικονομία και κινούμεθα προς μια κατάσταση όπου ίσως οι πρωταγωνιστές θα είναι ελεύθεροι. Και πρόσθεσε με έμφαση: «Τίποτα από τις «νέες σχέσεις» στον κόσμο δεν θα ήταν δυνατόν σήμερα χωρίς τις αλλαγές στην αμερικανοσοβιετική πολιτική που πραγματοποιήσαμε με τον Ρήγκαν». Εξήγησε δε ότι «ο πόλεμος στο Κόλπο δεν θα είχε γίνει, ή θα ήταν ένα καθαυτό διαφορετικό δράμα, χωρίς την αλλαγή στη σοβιετική πολιτική». Και επανέλαβε την προκήρυξη του: «Αν αφήσουμε τις αμερικανοσοβιετικές σχέσεις να επιδεινωθούν, τότε θα υπάρξει ένας νέος Ψυχρός Πόλεμος - ή τουλάχιστον, βροχερός καιρός».

«Τονίζω ότι εξακολουθεί να υπάρχει συμμαχία στην πολιτική μας. Υπάρχουν έντονες επικρίσεις στη Ρωσία, τόσο για την εσωτερική όσο και για την εξωτερική μας πολιτική. Αλλά εμείς δεν υποχωρήσαμε ούτε κατά ένα χιλιοστό. Αγωνιστήκαμε για την αμερικανική μας πολιτική και την υπερασπιστήκαμε. Είναι τώρα ενσταματωμένη σε νέα νομικά κείμενα και έχουμε δεσμευθεί. Εμείς και οι Ηνωμένες Πολιτείες είμαστε καταδικασμένοι να είμαστε δεμένοι μεταξύ μας».

Λιαβήματα ντροπής...

Ισμαήλ Κανταρέ και Ντριτερό Αγκόλι. Οι δυο παραχαϊδεμένοι συγγραφείς του Λότ στην Αλβανία. Πρωτοκλασάτοι, πρόεδροι και βουλευτές. Σούπερ προνομιούχοι 30 και 35 περίπου χρόνια. Με ανέσεις και τίτλους. Με ταξίδια και μεταφράσεις. Με φήμες και παράσημα. Διακρίσιμοι κήρυκες τότε του μαρξισμού και του σοσιαλισμού. Σήμερα, Τ'απαρνήθηκαν όλα (!) Και φτύνουν εκεί που γλείφανε ως κέρυσι. Μια ζωή. Αίσχος!! Αυτός είναι ο σκωθρωκάκος της Ευρώπης του εικοστού αιώνα (!) Φτύστε τον κατάμουτρα για τα θλιβερά, τ'ανακόλουθα κι ανισόρροπα, ατομικιστικά τα διαβήματα. Πόσο δίκιο είχαν ο Πλαύτος το έλεγε ότι: «Είναι χαμένος εκείνος που έλασε τη ντροπή».

Με την Πειθώ των Αριθμών

πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές

Από τις περσινές δηλώσεις φόρων εισοδήματος στη χώρα μας προέκυψε ότι, οι μισθωτοί δήλωσαν μηνιαίο εισόδημα 124.700 δρχ., οι γιατροί 101.598 δρχ. και οι δικηγόροι 81.260 δρχ. Ενώ η φοροδιαφυγή ξεπερνάει το 1 τρισεκατομμύριο δρχ.

Ο Εβραίος μεγιστάνας δ/ντής της δισκογραφικής Εταιρίας «Μίνως - Μάτσας και Υιός» στην Αθήνα κ. Μάτσας πλήρωσε για το γούστο του τραγουδιστή Τόλη Βοσκόπουλου 750.000 δρχ. μια φιάλη ειδικού κρασιού Καμπανίτη.

Το βρώμικο χρήμα στην Ελλάδα, από τη μαύρη αγορά των 80.000 εξαρτημένων ατόμων, φτάνει σε 360 δισεκατομ. δρχ. Ενώ υπάρχουν 300.000 άτομα εξαρτημένα από τα ναρκωτικά.

Η ελληνική κοινωνία, συντηρείται κατά 40% με την παραοικονομία των Γούκων και των Ζαχαραίων, κι όλων των παρατραπεζών με την άγρια εκμετάλλευση των τυχοδιωκτών και απατεώνων.

Ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων στη χώρα μας, ανέρχεται σε 900.000.

Οι δαπάνες των δημοσίων επενδύσεων μειώθηκαν εφέτος κατά 46% σε σύγκριση με τις περσινές. Έτσι στο πρώτο δίμηνο του '90 είχαν διατεθεί 36 δις δρχ., στο αντίστοιχο του '91, μόνο 21 δις.

Ο ΟΤΕ προϋπολογίζει κέρδη για το '91 καθαρά 52 δις δρχ. και επενδύσεις 109 δις δρχ. χωρίς δανεισμό.

Οι τράπεζες στη χώρα μας το 1990, είχαν καθαρά κέρδη πάνω από 130 δις δρχ. Το 1990, μια εταιρία αναψυκτικών μόνο, είχε κέρδη 7 δις δρχ.

Μόνο με τα κέρδη ενός χρόνου των τραπεζών, θα χτίζονταν 50 σύγχρονα Νοσοκομεία.

Στη Β. Ελλάδα 60 κονσερβοποιεία κι άλλα διάφορα εργοστάσια έκλεισαν και δε λειτουργούν, από τα βαριά χρέη που ξεπερνάν τα 30 δις δρχ. Σ' αυτά, δούλευαν πάνω από 10.000 εργάτες.

Μέσα στο 1990, 300 από τις περισσότερες βιομηχανίες στη χώρα μας είχαν καθαρά κέρδη 180 δισεκατομ. δρχ. Ενώ άλλες 333 μεταποιητικές επιχ/σεις, είχαν 183,5 δις δρχ.

Οι καταθέσεις της Ελλάδας σε τράπεζες του εξωτερικού το 1990, αντιστοιχούσαν σε 1029 δολάρια για κάθε Έλληνα. Για κάθε Πορτογάλο 465. Και για κάθε Άγγλο 1.040.

Στην Ελλάδα, πεθαίνουν κάθε χρόνο 1.200 γυναίκες από καρκίνο του μαστού. Και 2.500 άτομα ετησίως από τον αμιάντο.

Το 1989, έχασαν τη ζωή τους 12.000 καπνιστές από καρκίνο.

Η δραχμή, σύμφωνα με το ρυθμό διολίσθησης το πρώτο τετράμηνο του '91, έναντι των ξένων νομισμάτων θα χάσει φέτος το 1/5 της αξίας της. Δηλαδή το χιλιάριο θα γίνει οχτακοσάρι.

Ο Γκορμπατσόφ που έκανε Βατερλώ την πρόην ΕΣΣΔ, προκάλεσε ως τα σήμερα 10 εκατομμύρια ανέργους. Και το 50% των κρατικών επιχειρήσεων το ξεπούλησε στις πολυεθνικές του ιμπεριαλισμού. Και ζήτησε από την Αυστρία 150.000 άδειες εισόδου και εργασίας για πολίτες της χώρας του κάθε χρόνο.

Μέσα στο 1990 μόνο, μετανάστευσαν για την Αμερική 55.000 πρόην σοβιετικοί πολίτες, 142.000 στη Γερμανία, 200.000 στο Ισραήλ. Εκτός από τους ειδικούς της επιστήμης και της τεχνολογίας. Πιθανολογείται πως, οι σοβιετικοί φυγάδες, θα φτάσουν σύντομα τα 20 εκατομμύρια. Απ' αυτούς το 35% έχουν πανεπιστημιακή και υψηλή τεχνική μόρφωση.

- Όσοι γυρίζουν από τη Ρωσία στο Ισραήλ μένουν άνεργοι. Το ποσοστό ανεργίας στο μικρό εβραϊκό κράτος κινείται σήμερα ως το 18%.
- Από τον πόλεμο στον Κόλπο, είχαν ακυρωθεί 21.000 διεθνείς πτήσεις· τα 2/3 των ακυρώσεων έπληξαν τις ευρωπαϊκές αεροκ. εταιρίες. Οι 5 από αυτές, είχαν συνολικά απώλειες 155 εκατομ. δολάρια, ανάμεσα στον Αύγουστο '90 και στο Μάρτη '91.
- Στο Περού της Λατ. Αμερικής, η χολέρα πρόσβαλε φέτος 170.000 άτομα από αυτά τα 1.200 έχουν πεθάνει.
- Η Γαλλία σήμερα, έχει 2.600.000 άνεργους.
- Από τα οργανωμένα εγκλήματα της μαφίας στη Ν. Ιταλία που πλημμυρίζουν οι συμμορίες, οι απαγωγές, οι φόνοι, το βρώμικο χρήμα, η Καλαβρία μόνο είχε 350 νεκρούς το 1989. Τα κέρδη από τη διείσδυση των μηχανισμών του οργανωμένου εγκλήματος, στο εμπόριο, ανέρχονται σε 30.000 δις λιρέτες, όταν το δημόσιο χρέος του Ιταλ. κράτους φτάνει τα 20 δισεκατομ. λιρέτες. Στρατιές από 15.000 ένοπλους και 100.000 έφεδρους είναι επί ποδός κι απασχολούνται στην καταπολέμηση της καμόρας.
- Στις Ην. Πολιτείες της Αμερικής, οι ναρκομανείς είναι πάνω από 8 εκατομ. Οι μισοί από αυτούς είναι εξαρτημένοι από την ηρωίνη και την κοκαΐνη.
- Στα οδικά ατυχήματα που γίνονται στις χώρες της ΕΟΚ οι νεκροί ετησίως φτάνουν τις 50.000 και οι τραυματίες ξεπερνάνε το ενάμιση εκατομμύριο. Από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης μέχρι σήμερα, σκοτώθηκαν από τροχαία 2 εκατομ. άνθρωποι και 40 εκατομ. τραυματίστηκαν.
- Από την Παγκ. Οργ. Υγείας ανακοινώθηκε ότι: Σε 44 χώρες του τρίτου κόσμου, τα 800 εκατομ. λιμοκτονούν. Τα 100 εκατομ. είναι άστεγα. Το 1 δισεκατομ. ζει σε πανάθλιες συνθήκες. Κάθε 15 δευτερόλεπτα η ιαγρά σκοτώνει κι ένα παιδί. Η ελονοσία κάθε χρόνο θανατώνει κι από 1 εκατομ. άτομα· και η φυματίωση 3 εκατομ. Από τη διάρροια πεθαίνουν 5 εκατομ. το χρόνο και μισό εκατομ. γυναίκες από αιτίες εγκυμοσύνης.
- Το ποσό που οφείλει η Γερμανία στην Ελλάδα, από το αναγκαστικό κατοχικό δάνειο που άρπαξε το Μάρτη του 1942, ανέρχεται σε 13 δις δολάρια. Και 31 δις δολάρια ξεχωριστά, από τις αποζημιώσεις του χιτλερικού πολέμου... Μα δεν εννοεί να κληρώσει ούτε το ένα ούτε τ' άλλο. Ποιός άλλωστε να το αξιώσει;... Δεν κληρώσαν δεκάρα.
- Ο Γκορμπατσόφ, αφού έφερε τη χώρα του στο χείλος του γκρεμού και την οικονομία της σε χρεωκοπία και διάλυση, ζητάει τώρα 30 ως 50 δισεκατομ. δολάρια, από τη Δύση για να ξεπεράσει —λέει— την κρίση.
- Σε όλο τον κόσμο 500 εκατομ. άτομα θα πεθάνουν ως το 2.015, αν συνεχιστεί ο σημερινός ρυθμός καπνίσματος.
- Στις ευρωπαϊκές χώρες, πεθαίνουν κάθε χρόνο πάνω από 1 εκατομ. άνθρωποι από καρδιακές παθήσεις.
- Η Ενωμένη Γερμανία έφτασε στα 6 εκατομ. άνεργους, δηλ. το 40% του ενεργού πληθυσμού.
- Η Ιταλία επένδυσε στην πρώην ΕΣΣΔ 6 δις δολάρια.
- Από το 1949 ως το 1982, 140.000 τόνοι με ραδιενεργά απόβλητα δυτικο-ευρωπαϊκών χωρών, κατέληξαν στις θάλασσες της Μεσογείου· καθώς και ανυπολόγιστες ποσότητες από ραδιενεργά ισότοπα υποβρύχιων και πυρηνικών δοκιμών, καταμόλυναν τα θαλασσινά περιβάλλοντα.
- Η φετεινή ανομβρία είχε σαν αποτέλεσμα τον κίνδυνο θανάτου σε 27 εκατομ. Αφρικανούς, κύρια στο Σουδάν, την Αιθιοπία και τη Μοζαμβίκη.
- Ο πληθυσμός του πρώην αλβανικού κράτους του Ενβέρ Χότζα, είχε φτάσει στα 3.800.000... από 800 χιλ. μόνο που είχε το 1945.

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Αγαπητό μου «Ελεύθερο Πνεύμα»

Σε χαιρετώ και σε παρακαλώ, σαν υέρμαχο βήμα σε ιστορικές και κοινωνικές αλήθειες, δημοσίευσε το παρακάτω είμένό μου, σαν ένα διαφωτιστικό ντοουμέντο και με τον τίτλο:

Όταν παραλείπεται το ιστορικό «VETO»

Η ειρήνη στον κόσμο το 1945 από τον πρωτοεργάτη αείμνηστο Στάλιν, στηρίχθηκε στο Βέτο των πέντε μεγάλων δυνάμεων: «όπου δε συμφωνούμε δεν ενεργούμε».

Το πολιτικό κλίμα του 1945 στον Άγιο Πραγκίσκο, δεν έπειθε ότι: η πλειοψηφία του ΟΗΕ θά'δινε λύσεις σε μελλοντικές διαφωνίες στα συμβαλλόμενα κράτη.

Επιδίωξη στα Ηνωμένα Έθνη να μη συμβάλει σε πολέμους μια από τις μεγάλες δυνάμεις ΗΠΑ, Σοβ. Ένωση, Αγγλία, Γαλλία, Κίνα.

Οι υπογραφές των 5 μεγάλων τηρήθηκαν με διαφάνεια από το 1945 μέχρι σήμερα, εκτός από το 1950 και το 1989-90.

Το 1950 με το ζήτημα της Κορέας ο Ο.Η.Ε. με απουσία του Μαΐσκυ (Σ.Ε.) ήρε με πλειοψηφία η αμερικάνικη πλευρά να στείλει στρατό από 16 κράτη να πολεμήσουν τη Β. Κορέα. Έτσι δοκιμάστηκε η πολιτική ωριμότητα του Ο.Η.Ε. γιατί ο Μακ Άρθουρ κήρυξε τον πόλεμο στη Β. Κορέα αλλά σημάδευε και την Κίνα. Το παραστράτημα του ΟΗΕ, έγινε με καιρούς που οι πληγές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν νωπές και αγιάτρευτες και ο πουκαμισάς ο Τρούμαν καθήρεσε τον αρχιστράτηγό του και δε ντρόλιασε την υπογραφή της Αμερικής: «όπου δε συμφωνούμε δεν ενεργούμε».

Σαραντα χρόνια από το 1950 η Ειρήνη εκτός του Βιετνάμ... (η μη συμμετοχή μεγάλης δύναμης σε πόλεμο) κράτησε σχετικά. Τη λέρωσε όμως περισσότερο ο Γκορμπατσόφ το 1989 με το να μην υψώσει Βέτο σε πολεμική ενέργεια μεγάλης δύναμης.

Την ίδια ευθύνη έχει και η Κίνα και η Γαλλία.

Η πρωτοπορία της ευθύνης βαρύνει την παρεστρόικια. Η παρουσία του Γκορμπα-

τσόφ το 1985 σήμαινε κατάργηση του πολέμου —Αφοπλισμό—.

Ο Γκορμπατσόφ το 1989 που δεν πρόβαλε το Βέτο στην αμερικάνικη πολεμοχαρή παρουσία στον Κόλπο, βαρύνεται και με τον αφανισμό 200.000 Ιρακινών και με την ολοκληρωτική ερήμωση της Μεσοποταμίας.

Βαρύνεται ακόμα ο Γκόρμπι με αλλαγή της ιστορικής πορείας στο άμεσο μέλλον.

Το να στηριχθεί η ιστορική πορεία των λαών στην πλειοψηφία του ΟΗΕ γεννάει πολεμικούς αχούς σαν τον πόλεμο του Κόλπου. Ενώ η παρουσία του Βέτο των 5 μεγάλων δυνάμεων μέσα σε μισό αιώνα γαλούχησε. ΕΙΡΗΝΗ και ελάττωση των αρπαχτικών ικανοτήτων των αγγλοσαξόνων.

Αφελή και δόλιε Γκόρμπι... μη χειρότερα!!!

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Πασχάλης-Παναγιωτόπουλος
Συν/χος Εκπ/κος
Θεσ/νίκη Μάης '91

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Επιτρέψτε μας από τις στήλες του τίμιου Περιοδικού σας, να διαμαρτυρηθούμε με αγανάκτηση εναντίον του κ. Ν. Δήμου που σε μια εκκοπή του «Περιπέτειες ιδεών» από την ΕΤ 1, αποκάλεσε το 80% των βιβλίων που εκδίδονται στη χώρα μας, «σκουπίδια». Ντροπή του που έκανε τέτοια «ποσοστοποίηση» και «νομεροποίηση» για τόσους άξιους λογοτέχνες. Κριτής και δικαιοτής είναι καλύτερος απόλους ο λαός μας, για τους αγώνες, την ιστορία και την προσφορά μας, άσχετα με τη συγκριτική κριτική για την ποιότητα των βιβλίων.

Με την αβασάνιστη και απροβλημάτιστη εκπομπή του, ο κύριος αυτός, επέφερε σύγχυση αμφισβήτηση κι απογοήτευση στο τηλεοπτικό του κοινό σχετικά με την αξία των λογοτεχνικών εκδόσεων. Καλλιέργησε την υπεροψία ανάμεσα στους λογοτέχνες προς όφελος των εκδοτών. Ενώ, ο πιο αρμόδιος κριτής είναι η κοινωνία που ξέρει να ξεχωρίζει από τα κακά, τα καλά και τα άριστα βιβλία. Πάντως, το 80% των «σκουπιδιών» το επιστρέφουμε για προσωπική πνευματική του ανακύκλωση.

Ευχαριστώ. Με τιμή
Χρυσούλα Βαρβέρη - Βάρρα
Χλόης 9, Ν. Ηράκλειο

Αγαπητό μου Λάμπρο,

Στο παρελθόν κάπου βλέπόμεστε. Τα τελευταία χρόνια κοντεύουμε να χαθούμε. Ο χρόνος

είναι πανδαμάτορας και δεν αστειεύεται.

Το «Ελ. Πνεύμα» είναι πάντα έξοχο και ανανεούμενο. Σ' ευχαριστώ που έστειλες ποιήματά μου και μετέφρασε στ' αλβανικά ο εκλεκτός μεταφραστής Β. Κώτσιας. Είσαι ο έντιμος πνευματικός Άνθρωπος, που ενδιαφέρεται για μας.

Δέξου τα ευχαριστήρια
και την αγάπη μου
Κωστής Κοκόροβιτς
Ποιητής και δοκιμιογράφος 13.5.91

Αθήνα

Αγαπητέ Λάμπρο, Γεια-Χαρά.

Σου γράφω μ' όλη μου την αγάπη και την εκτίμηση μου για Σένα. Ρουφώ μ' αχορτασιά κάθε έργο σου. Παρακολουθώ κι εκτιμώ βαθιά το «πνευματικό σου πέταγμα» σε κόσμους «καθάριους» στον κόσμο της προόδου και της προκοπής. Πολλά γράφονται σήμερα από διάφορους: λίγα όμως είναι τα «εκλεκτά» με το σωστό προσανατολισμό, τη βαθιά κρίση και το «άνοιγμα» μέσα από την κοινωνική σαπίλα που ζει και κινείται η παγκόσμια κοινωνία και ιδιαίτερα η ελληνική... Εσύ δε γράφεις για να «γράφεις»! Γράφεις για να προσανατολίζεις και να κατευθύνεις σε ευρείς ορίζοντες της τιμής και της προκοπής... Δεν κάνεις «τέχνη για την τέχνη», αλλά τέχνη για το λαό και βγαλμένη από το λαό... Αυτή είναι η μεγάλη σου επιτυχία. Δεν διατυπώνω μεγάλες εκφράσεις, αλλά αλήθειες βγαλμένες από τα κατάβαρα της ψυχής μου.

Εύχομαι να στέκεσαι πάντα γερός, με υγεία κι ανεξάντλητες δυνάμεις, συνεχίζοντας την πολύτιμη πνευματική σου πορεία μες από το λαό, για το καλό και την πρόοδό του ταλαίπωρο από την «εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο» λαού μας.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
εκτίμηση κι αγάπη
Πάντα πιστός σου φίλος
Νίκος Δάσιος
Λόγιος, Θεσνίκη

Αγαπητό μου «Ελ. Πνεύμα»

Διαβάζοντας κάθε τεύχος σου καθώς και τα βιβλία του γνωστού και καταξιωμένου δημιουργού της λογοτεχνίας μας διευθυντή σου Λ. Μάλαμα, εντυπωσιάζομαι, συγκινούμαι και θαυμάζω την τόση παραστατικότητα και ζωντάνια των ηρώων του. Τους βλέπω να κινούνται πάνω στο χαρτί και τους ακούω να μιλούνε. Όταν γνωρίζει κανείς έναν στοχαστή, ποιητή και λογοτέχνη στο μέγεθος του Μάλαμα, δεν μπορεί να μη τονε θαυμάσει. Μοιάζει αετό με μεγάλες φτερούγες ν' αγκαλιάζει τους συνανθρώπους του. Είναι ο πνευματικός άνθρωπος που δίνει χαρά και τιμή

σε κάθε γνήσιο δημιουργικό μόχθο. Τι μπορώ να πω παραπάνω για το συγγραφέα με τη βαθιά γνώση, τον αγωνιστή που ανέβηκε τα σκαλιά με τόση δύναμη ηθικής αντοχής, διωγμούς, φυλακίσεις και κόπους και καημούς. Στους τίμιους αγώνες σφυριλατήθηκε το πνεύμα του, ο χαρακτήρας του, και μπήκε σε καρδιές και συνειδήσεις λαού. Είμαι ευτυχής που διαβάζω τα μαλάμεια έργα και δακρύζω από χαρά!...

Σας στέλνω τις θερμότερες
ευχές μου
Με θαυμασμό κι αγάπη
Λάζαρος Κλεινός
Συγγραφέας και Ζωγράφος
Πειραιάς 1.5.91

Αξιότιμη κ. Μάλαμα,

Σας παρακαλώ να με εγγράψετε συνδρομητή στο εξαιρετο Περιοδικό σας «Ελεύθερο Πνεύμα»...

Σας χαιρετώ με τις ευχές μου
Αργύρης Λιδόλιος - Βέροια

Αγαπητό μας «Ελεύθερο Πνεύμα»

Σου γράφω από το «Τίτο Βέλλες» της Γιουγκοσλαβίας και σου στέλνουμε από δω θερμά συγχαρητήρια και τις ευχές από τα βάθη της καρδιάς μας. Όλοι εδώ οι Έλληνες πρόσφυγες και φίλοι που ανταμώνουμε, σε διαβάζουμε με δίψα και χαρές, καθώς και στα Μπιτόλια, γιατί θεωρούμε το δ'ντή που είναι η ψυχή σου τον Λ. Μάλαμα και τα έργα του, μεγάλα συγγραφέα και τίμιο αγωνιστή της εποχής μας.

Θαιμάζουμε τη δύναμή του, την ικανότητά του, το πνεύμα του τ' αληθινό και τον καμαρώνουμε. Γιατί και σαν έφηβο στο Β' Π. Πόλεμο, κράτησε ψηλά τη σημαία του αγώνα για τη λευτεριά του λαού και τα ιδανικά του. Συγχαίρουμε και όλους τους συνεργάτες νά 'ναι πάντοτε γεροί και να μας δίνουν χαρές με τα καλά τους κείμενα.

Φιλικώτατα
Γιώργης Πέγιος
Αντιστασιακός Πρόσφυγας
Τίτο Βέλλες

Στην Ελλάδα, όποιοι μικροί και ανίκανοι πιάνουν μια θέση, μια καρέκλα και ασκούν εξουσία, δεν αποδείχνουν παρά, τη μικρότητα και την ανικανότητά τους. Αυτή είναι μια μόνιμη πληγή του έθνους μας.

Βασίλης Ρώτας

Πνευματικά και Καλλιτεχνικά γεγονότα

Μια ομιλία του Α. Μάλαμα

Στο Παλλάδιο των Γιαννίνων 13 Μαΐου, και στα πλαίσια της 46ης επετείου της αντιφασιστικής νίκης των λαών της Γαλλίας, μίλησε ο Δ/ντής μας Λάμπρος Μάλαμας, με θέμα:

«**Η Ένεση, εξέλιξη και συντριβή του φασισμού στην Ευρώπη με το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και η συμμετοχή της Ελλάδας στην Αντιστασιακή Εποποιία ΕΑΜ - ΕΛΑΣ - ΕΛΕΣ 1940-45**».

Ήταν μια σπάνια ομιλία που σημείωσε επιτυχή επιτυχία. Ο διακεκριμένος ομιλητής διεξήλθε με πολλή αντικειμενική κριτική θεώρηση το μεγάλο αυτό θέμα, ξεκινώντας με αποκαλυπτικά στοιχεία για τις πιο σημαντικές πτυχές των ιστορικών γεγονότων, με αναφορές σε πρωταγωνιστικά πρόσωπα και πράγματα της επικρατούσας εκείνης εποχής, με πλήθος ντοκουμέντων και σωστές εκτιμήσεις, που συγκίνησε βαθιά κι ενθουσίασε το σεβαστό ακροατήριό του.

Λιάλεξη Α. Ευαγγέλου

Ο διακεκριμένος επιστήμων της Ιατρικής ερευνητής και καθηγητής του Πανεπιστημίου Γιαννίνων Άγγελος Ευαγγέλου έδωσε μια διαφωτιστική και σπουδαία ομιλία με τον τίτλο «Αλμπάνη και θέμα».

«**Οικολογικές και βιολογικές επιπτώσεις του Πόλεμου στον Περσικό Κόλπο**». Την τόσο ενδιαφέρουσα διάλεξη που έγινε στις 15 Μάη στην Ακαδημία στα Γιάννινα, παρακολούθησε πολύς κόσμος.

Η Λελφική Αμφικτιονία

Οι Δελφοί, έγιναν πάλι εφέτος από την Παλλ. Ε.ν. Λογοτεχνών, οι ετήσιοι ποιητικοί αγώνες στις 25 και 26 του Μάη. Όπως πάντα ο ποιητής και κριτικός του προγράμματος Θύμιος Χριστόπουλος ξεκινώντας από την απονομή των επάθλων μίλησε στην ημερήσια για την ποίηση. Τα βραβεία κέρδισαν: το 1ο 30.000 δραχ. ο γιατρός κ. Παρλασκιάς Στεφάνος με το «**Ποίημα σχετικά με τον πόλεμο στον Περσικό Κόλπο**», το 2ο 20.000 έλαβε ο καθηγητής Πανεπιστημίου κ. Γ. Σαρκόπουλος για το ποίημά του «**Ο άνθρωπος**». Και το 3ο 10.000 η Αμαλία Ράπτη («**προγονικοί Παλμοί**»). Τα χρήματα πρόδωξε ο Δήμος Δελφών.

Τιμητικές βραδιές

Ο δικηγόρος και συγγραφέας στην Αθήνα Νίκος Μανώλης, οργανώνει μουσικοποιητική βραδιά στον κιν/ «**ΑΛΘΟΡΑ**» της οδού Ιπποκράτους στις 29.4.91, με κέρματα το δικό του επιμνημόσυνο ποιητικό κείμενο «**Ο άνθρωπος**», το οποίο, προς τιμή της Μίκας του Ντίνας, για τα 3 χρόνια από το χαμό

της «φεγγαρένιας» του, με συνοδεία μουσικής του συνθέτη Γ. Κριμιζάκη.

Εκδήλωση Αφών Λάζου

• Στις 27 Ιούνη έγινε στο Βιβλιοπωλείο των Αφών Λάζου στα Γιάννινα εκδήλωση για την παρουσίαση και προβολή του νέου εικαστικού βιβλίου των εκδόσεων «**Λωδώνη**» με τίτλο: «**Τα Γιάννινα στο χώρο και στο χρόνο**», με φωτογραφικό υλικό του μακαρίτη Αποστόλη Βερτόδουλου. Μίλησαν ο συγγραφέας Λεάνδρος Βρυνούσης και ο αρχιτέκτονας Βασίλης Χαρίσης, μετά από εισήγηση του Βαγγέλη Λάζου και της κόρης του παλιού Γιαννιώτη φωτογράφου, που τονίστηκε ιδιαίτερα ο μόχθος και η συμβολή του εκδοτικού Οίκου.

Ακολούθησε στο τέλος και δεξίωση.

• Η Ηπειρ. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, τίμησε με ομιλία, σε αίθουσα της Παιδ. Ακαδημίας, στις 6.5.91 τον αείμνηστο Γυμνασιάρχη της Ζωσιμαίας Σχολής Χρήστο Σιούλη και την πνευματική προσφορά του στην Ήπειρο.

• Ο λογοτέχνης Θύμιος Χριστόπουλος, έδωσε ομιλία στους Ελληνοαμερικάνους Ναυπάκτιους στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της Αθήνας στις 13.5.91 με θέμα: «**Η μάνα στην πορεία του ανθρώπινου βίου**».

Οι «Νέοι Καιροί»

Είναι μια νέα εβδομαδιαία εφημερίδα δημοκρατική και προοδευτική, που εκδίδεται στα Γιαννιτσά, από μια ομάδα καθηγητών και λογίων του νομού Πέλλας, με βασικούς δημιουργούς τους Θανάση Ιωσ. Νικολαΐδη, Αναστ. Ράπτη και Χρ. Γκοσποντινούδη. Δίνεται από Συντακτική Επιτροπή. Η ύλη της είναι περιποιημένη, οχτασέλιδη σε κανονικό σχήμα, με άρθρα, σχόλια, χρονογραφήματα, φιλολογική και παιδαγωγική ύλη και άλλα θέματα που επικρίνουν τα άδικα και άτοπα του εξουσιαστικού πολιτικού κατεστημένου, κι εκφράζουν τα οράματα και τις ελπίδες του προοδευτικού κόσμου. Οι Μακεδόνες έχουν παράδοση στους διαφωτιστικούς και τίμιους αγώνες του γένους, για την απολύτρωση και προκοπή του. Τους φωτισμένους εργάτες και συνεργάτες, των «**Νέων Καιρών**» τους συνοδεύουν οι ευχές και η εκτίμησή μας.

Ένα λεύκωμα για το Λιδωρίκη

Οι πιο διακεκριμένοι σκιτσογράφοι της Αθήνας 15 τον αριθμό, έχουν εμπνευστεί και ζωγραφίσει την εξέχουσα, μορφή της δημοσιογραφίας και της θεατρογραφίας μας αείμνηστου Αλέκου Λιδωρίκη, του υπέροχου ανθρώπου κι εξαίρετου πνευματικού μας φίλου. Ένα μικρό πρωτότυπο λεύκωμα με τα 17 σκίτσα του που εξέδωσε με τίτλο «**Λιδωρίκης**», ο Ευρ. Εκπ. Οργ/σμός και το «**Ιόνιο Κολέγιο**» της Πάτρας. Στο μεταξύ, η άξια γυναίκα του κ. Ζωζώ Λιδωρίκη συνεχίζει να προβάλλει σε ορισμένες πόλεις την Έκθεσή με φωτογραφίες, συνεντεύξεις και ντοκουμέντα: «**Αλέκος Λιδωρίκης: Μίλησα με μορφές του αιώνα μας**».

Αναγγελίες ΒιβλίωνΠοίηση

- Στάθη Γρίβα: «Καταγραφή Εγκλημάτων» Αθήνα '91, σελ. 44.
Φοίβου Ι. Πιομπίνου: «Ποιήματα Giuseppe Ungaretti» (Μετάφραση σελ. 290.)
Σπύρου Παπαδαντώνη: 1) «Ο Ήλιος και το τραγούδι (Β' έκδ. Αθήνα '81, σελ. 60.
Σπύρου Παπαδαντώνη: 2) «Μέθεξη», «Δίφρος», Αθήνα '79, σελ. 46.
Σπύρου Παπαδαντώνη: 3) «Της Κρήτης — αντρειωμένοι κι αγώνες — Ωδές», σελ. 82.
Παναγή Λευκαδίτη: «Τρία αντιφασιστικά ποιήματα» Αθήνα '91, σελ. 32.
Νίκου Θ. Βλάχου: «Στιγμές στο χρόνο» Αθήνα '91, σελ. 46.
Χρυσούλας Βαρβέρη-Βάρρα: «Στοχασμοί και Όνειρα» Αθήνα '91, σελ. 46.
Ρόη Παπαγγέλου: «Υφαλα», Αθήνα '91, σελ. 40.
Λώρας Πηγής: «Ιριδισμοί του Νόστου», Αθήνα '91, σελ. 48.
Ελένης Κονιαρέλη-Σιακή: «Αναπαλμοί», Αθήνα '90, σελ. 61.
Σπύρου Τουπογιάννη: «Περίπατος στη γη» «Δωδώνη», Αθήνα, 60.
Επαμεινώνδα Γ. Κωνσταντακόπουλου: «Άγνωστες Ώρες», Αθήνα '91, σελ. 68.

Πεζογραφία

- Κώστα Μπαλάφα: «Το Αντάρτικο στην Ήπειρο» Φωτογραφικό Λεύκωμα, με πρόλογο του Σπ. Μελετζή 1940- 1944, σε μεγάλο σχήμα, εκδ. πολυτελ. Θεσ νίκη '91, σελ. 254.
Γιώργου Κατσιμπα: «Συντροφιά με τ' ακίθανα», Αθήνα '91, σελ. 36.
Λημοσθένη Ζαδέ: «Πάνω απ' τον ξένο μόχθο», Αθήνα '91.
Βασιλή Μοσκόβη: «Αγγελική Σκουρλάκου- Εισταθίου», Αθήνα '91, σελ. 38.
Βασιλή Σ. Κάρτσιου: «Δοβίστα - Μια ιστορο-βυζαντινή παροικία», Θεσ νίκη '91.
Γιάννη Νικολόπουλου: «Θρησκεία, η καταφυγή του Ανθρώπου» Πύργος '91, σελ. 20.
Ελένης Νατσούλη-Λασπόδη: «Ατέλειωτη Αγάπη» (Μιθιστόρημα), Αθήνα '91.
Λημήτρη Τσινικόπουλου: «Κριτήρια επιλογής κι επιλογή κριτηρίων» Θεσ νίκη '91.
Θόδωρου Κ. Τρουπή: «Η συμφωνία της ερημιάς» (Διηγήματα) Αθήνα '91, σελ. 160.

Κυκλοφορεί:Λάμπρου Μάλαμα«Τουριστική Ευρώπη»

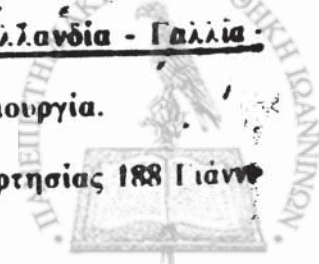
Ένα κλούσιο και πολυσύνθετο έργο, για κάθε ταξιδιώτη, για κάθε περιηγητή που θέλει να μάθει, να χαρεί και ν' απολαύσει τουριστικά και άλλα ενδιαφέροντα, ιστορικά - κοινωνικά - ανθρωπογεωγραφικά και πολιτισμικά συνθετικά στοιχεία από 10 χώρες της Δ. Ευρώπης, με 270 φωτογραφίες και συμβολικούς χάρτες.

Κείμενα: Από Ελλάδα - Κύπρο - Ιταλία - Ελβετία - Βέλγιο - Ολλανδία - Γαλλία - Ισπανία - Πορτογαλία - Βρετανία.

Μια ζηλευτή και πρωτότυπη λογοτεχνική και ποιητική δημιουργία.

Το 60ο βιβλίο του καλαιμάχου συγγραφέα.

Θα το βρείτε στα Κεντρ. Βιβλιοπωλεία και στη δ/νση του Ανεξαρτησίας 188 Γιάννη να (454.44). Τηλ. 0651.22030.

ΤΟ ΠΛΗΡΕΣΤΕΡΟ, ΜΟΝΑΔΙΚΟ
ΚΑΙ ΑΝΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΟ

ΛΕΞΙΚΟ

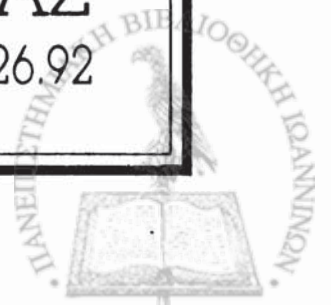
ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ
ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ
ΠΙΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 8 - ΑΘΗΝΑ 106 79 - ΤΗΛ. 362.73.18, 364.26.92

Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ KONSUM - COOP ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Είναι καταναλωτικός και πιστωτικός Συνεταιρισμός, που είναι ανοιχτός για όλους τους καταναλωτές και ανήκει στα μέλη του, τα οποία είναι σήμερα πάνω από 13.000.

• ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΕΙΝΑΙ

- α) Να προστατεύει τα εισοδήματα των καταναλωτών διαθέτοντας τα προϊόντα σε όσο το δυνατό χαμηλότερες τιμές και
- β) Να προστατεύει επίσης την υγεία των καταναλωτών προσφέροντας εγγυημένα προϊόντα αρίστης ποιότητας.

• ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΙΕΤΥΧΑΙΝΕΙ Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ 12 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ:

1. Βενιζέλου 49, τηλ. 234.008
2. Β. Όλγας 85, τηλ. 819.593
3. Κασσάνδρου 107, τηλ. 207.488
4. Εγνατίας 6, τηλ. 521.038
5. Πλ. Επταλόφου, τηλ. 732.165
6. Καλαμαριά
Κομνηνών 45, τηλ. 418.928
7. Κορδελιό
Π. Λεβαντή & Ανωνύμου 11, τηλ. 765.962
8. Παρασκευοπούλου 43, τηλ. 845.992
9. Νεάπολη
Αγαθουπόλεως 38, τηλ. 516.173
10. Ντεπώ - Β. Όλγας 225, τηλ. 415.139
11. Κάτω Τούμπα
Ατλαντίδος - Εφταλιώτου, τηλ. 933.484
12. Εύοσμος
Καραολή Δημητρίου 96
& Αργυροκάστου, τηλ. 773.364

• Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΚΑΤΩ:

1. Ελεύθερη εγγραφή μελών.
2. Δημοκρατική Διοίκηση και έλεγχος από τα μέλη.
3. Επιστρεφόμενα κέρδη (Ristournes) με βάση τις αγορές κάθε μέλους.
4. Η απόδοση των μερίδων του μέλους δεν μπορεί να είναι ανώτερη από το νόμιμο τόκο.

